

TREBALL DE RECERCA

**El bàsquet femení,
equilibrem la balança?**

2019-2020

Laura Codina Fontseca
Tutor/a: Eva Capa
La Salle Manlleu
2n de Batxillerat B

Dedicatòria

A totes les persones que contribueixen amb petits o grans gestos en aconseguir una societat on cada cop hi hagi menys desigualtats de gènere.

Agraïments

Voldria agrair l'ajuda i dedicació a Raquel Barrera, Ingrid Hinojosa, Mama Dembele, Laura Camps, Ariadna Coll, Xevi Calm, Lluís Franquesa, Erola Aliberch, Anna Comarriu, Joan Calm, Eva Capa, Jordi Guarch, a la Federació Catalana de Basquetbol, a tots els entrenadors enquestats i a la meva família.

Vull donar les gràcies a la meva tutora Eva Capa, pels seus consells i per guiar-me en l'elaboració d'aquest treball i als meus germans per ajudar-me en tot moment. També vull donar les gràcies als entrevistats per regalar-me el seu temps, els seus coneixements i experiències. Però sobretot vull agrair a tots els qui m'han acompanyat, m'acompanyen i m'acompanyaran en la meva trajectòria en el bàsquet, perquè tots ells són els qui fan que aquest esport sigui tan especial i important per mi.

La igualdad es como la gravedad, una necesidad.

JOSS WHEDON

Resum:

En aquest treball s'estudia el paper de la dona en el món del bàsquet amb els objectius de conèixer-lo més a fons, promoure la igualtat entre els més petits i demostrar la igualtat o desigualtat que hi ha en el bàsquet femení. La metodologia utilitzada ha estat la recerca d'informació, les enquestes a entrenadors i entrenadores d'Osona per valorar la situació en que es troben, també s'ha fet una anàlisi periodística comparant els minuts que apareixen els jugadors i jugadores de bàsquet al telenotícies i finalment s'ha realitzat una activitat per promoure el coneixement del bàsquet femení amb nou nens i nenes d'un campus del propi esport. S'han extret molts resultats, però els més significatius són que les entrenadores són molt més joves que els entrenadors i que aquests ocupen posicions de més responsabilitat. També que el bàsquet masculí té molta més visibilitat que el femení i finalment que molta part dels nens i nenes als qui se'ls hi va fer activitat tenien molt poc coneixement del bàsquet practicat per dones. Davant aquests resultats s'han extret varies conclusions, però la principal és que hi ha desigualtat en el bàsquet.

Paraules clau: dones, bàsquet femení, desigualtat de gènere, falta de visibilitat

Abstract:

The main aim of this paper was to know about the role of women in basketball, promote equality among children and show the equality or inequality that exists in basketball. The methodology followed was through doing research, surveys to trainers from Osona to know the situation they are living, a journalistic analysis comparing the minutes that women and men appears in the news. Finally, it was done an activity with children to promote the knowledge of the women's basketball with nine children. A significant encounter during the study was that the news about men's basketball are more mentioned than the women's ones, and that men have more responsible jobs. At the end, the children who did the activity has a very little knowledge of women's basketball. Given these results, several conclusions have been drawn, but the main one is that there is inequality in basketball.

Keywords: women, women's basketball, gender inequality, lack of visibility

ÍNDEX:

0. INTRODUCCIÓ.....	8
BLOC TEÒRIC	
1. ELS INICIS DEL BÀSQUET FEMENÍ	10
1.1. Orígens i principals característiques del bàsquet	10
1.2. Història i origen del bàsquet femení	11
1.3. Arribada del bàsquet femení a Catalunya	13
2. ENCARNACIÓN HERNÁNDEZ “LA NIÑA DEL GANCHO”	15
3. SÓN IGUALS EL BÀSQUET FEMENÍ I EL MASCULÍ?	18
4. IMPORTÀNCIA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ	22
4.1. Els estereotips de gènere	23
5. ENTRENADORES	26
6. PROJECTE SEGLE XXI	29
7. LA MATERNITAT AVANÇA LA RETIRADA?	32
8. LA REGLA, UN TABÚ PER DESTERRAR	34
8.1. Es pot competir tenint la regla?.....	37
8.2. Modificar el cicle per obtenir millors resultats	37
9. L·LIGUES FEMENINES	38
9.1. Women National basketball Association (WNBA)	38
9.1.1. Problemes a la millor lliga del món	39
9.1.2. Dones al “NBA 2K20”	40
9.2. Lliga Femenina 1	41
9.3. El gran problema, els sous.....	44
10. SITUACIÓ ACTUAL DEL BÀSQUET FEMENÍ	47

BLOC PRÀCTIC

11.	ANÀLISI PERIODÍSTICA	52
11.1.	Anàlisi de resultats	54
12.	COMPARATIVA AMB LA TESIS DOCTORAL DE INGRID HINOJOSA.....	55
12.1.	Dades recollides	56
12.1.1.	Edat i situació familiar	56
12.1.2.	Titulació dels entrenadors/es	58
12.1.3.	Lloc de treball que desenvolupen.....	59
12.1.4.	Nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador/a..	60
12.1.5.	Jugadors als que entrenen.....	61
12.1.6.	Experiència i hores de dedicació.....	62
12.2.	Anàlisi de resultats	63
13.	ACTIVITAT PEL CONEIXEMENT DEL BÀSQUET FEMENÍ	65
13.1.	Anàlisi de resultats	66
14.	CONCLUSIONS	67
15.	FONTS CONSULTADES	71
16.	ANNEXOS	79
	Annex I. Model d'enquesta.....	79
	Annex II. Resultats del buidatge de dades.....	82
	Annex III. Entrevistes	87
	Capítol I. Mama Dembele	87
	Capítol II. Laura Camps	90
	Capítol III. Xevi Calm	95
	Capítol IV. Ariadna Coll	97
	Capítol V. Lluís Franquesa	98
	Annex IV. Taula rodona: Estratègies per l'equitat de gènere al Basquetbol	99

0. INTRODUCCIÓ

La diferència entre homes i dones en relació a l'interès per l'esport s'ha reduït notablement en els últims 50 anys i la presència d'esportistes femenines no ha fet més que augmentar. El bàsquet ha contribuït en gran mesura en aquest augment, sent actualment l'esport més practicat per les dones a Espanya. Tot i així, no sembla que el bàsquet femení estigui al mateix nivell que el masculí.

Aquest treball busca analitzar el recorregut de la dona en el món del bàsquet des dels inicis fins a l'actualitat, i comprovar si la igualtat de sexes entre homes i dones és present en el bàsquet o, si pel contrari, existeixen grans diferències que separen ambdós sexes. La hipòtesi és que hi ha desigualtat de gènere en el bàsquet però s'ha millorat durant els últims 10 anys.

Pel que fa a les motivacions del projecte, per una banda hi ha la passió pel bàsquet, a causa de que és un esport col·lectiu, que fa créixer com a persones els seus participants. D'altra, el propi interès per conèixer amb més profunditat el paper de la dona en aquest esport, aspecte que es considera essencial per a la realització del treball, així com la vivència d'una experiència de menyspreu d'un company envers el bàsquet femení, que va provocar una reflexió pròpia que ha acabat en l'elaboració d'aquest projecte. Malgrat això, la clau per l'elecció del tema va ser la visualització del documental "La niña del gancho" sobre la pionera Encarnación Hernández, que va viure moltes experiències de desigualtat com a jugadora i entrenadora de bàsquet. Aquesta experiència va empènyer i animar en la idea bàsica d'elaboració d'aquest treball.

Els propòsits d'aquest treball són conèixer més a fons el paper de la dona en el bàsquet i les dificultats afegides que tenen envers els homes, per entendre la seva situació i poder-ne fer una valoració objectiva, també poder conèixer i demostrar la igualtat o la desigualtat que hi ha en aquest esport i finalment promoure la igualtat entre els més petits per tal que, de mica en mica, hi hagi menys prejudicis envers les esportistes.

La metodologia emprada en el projecte ha estat la recerca, a partir de fonts documentals que es troben al núvol; una anàlisi periodística, utilitzant la televisió com a recurs audiovisual i també s'ha dut a terme una activitat pel coneixement del bàsquet femení amb nens i nenes. Però la informació més valuosa i realista ha sigut l'obtinguda a partir dels entrevistats i enquestats que han permès arribar a una conclusió clara envers la situació de la dona en el bàsquet.

El treball consta de dues parts, una teòrica i una pràctica. La primera explica els orígens i la història del bàsquet femení fins a la situació de les lligues actuals, les diferències entre el bàsquet femení i el masculí, així com la importància que se li dona a la maternitat i tot el què això comporta. I també es pretén mostrar la importància dels mitjans de comunicació i dels estereotips d'igualtat en l'esport.

La part pràctica es divideix en tres apartats, el primer d'ells és una anàlisi periodística comparant l'espai televisiu de que disposen dins d'un mateix campionat de bàsquet femení envers el masculí. El segon és la comparació dels resultats propis, obtinguts d'enquestes realitzades a entrenadors i entrenadores de bàsquet a Osona, amb els resultats de la tesis doctoral de Ingrid Hinojosa, qui ha enquestat a diverses persones dedicades a la instrucció en 32 disciplines diferents en el territori català. L'últim apartat de que consta aquest segon bloc, és la realització d'una activitat pel coneixement del bàsquet femení en un campus de bàsquet. I per acabar, el treball consta de les conclusions extretes a partir de la seva realització.

BLOC TEÒRIC

1. ELS INICIS DEL BÀSQUET FEMENÍ

1.1. Orígens i principals característiques del bàsquet

Per entendre quin és el paper de la dona en el bàsquet, primer cal saber quines són les característiques principals d'aquest i quins són els seus orígens. El bàsquet o basquetbol és un esport col·lectiu en el qual competeixen dos equips amb cinc jugadors a pista cadascun amb l'objectiu d'introduir la pilota a la cistella de l'equip contrari, d'aquesta manera fer punts, l'equip que al final del partit ha anotat més punts és el vencedor.

El bàsquet que es practica actualment és molt diferent als modestos orígens de la història del bàsquet, una disciplina que ja fa gairebé 130 anys que es va inventar. Va ser al 1891, en un hivern fred a Springfield, Massachussets, que aquest esport va començar a cobrar vida, com una sortida a les baixes temperatures que impediè la pràctica esportiva a l'aire lliure.

Il·lustració 1: Cistella de fruita utilitzada per jugar a bàsquet en els seus orígens i una pilota de cuir, agafades per James Naismith, inventor del bàsquet.[fotografia].(n.d). Consultat des de <http://origendelbasquetldvm.blogspot.com/>

La història del bàsquet comença quan és inventat als Estats Units, per James Naismith, un professor d'Educació Física canadenc, que va assumir el repte de donar vida a una disciplina que es basava més en la destresa que en el contacte i la força física.

Aquest repte li va proposar Luther Gulick, qui estava a càrrec d'Educació Física on treballava Naismith, li va donar catorze dies per crear una activitat atlètica que permetés als estudiants practicar-la a l'interior, ja que els hiverns a Nova Anglaterra eren molt freds.

Va ser així com Naismith va idear un joc que consistia en fer caure una pilota sobre unes cistelles penjades a una determinada alçada. Aquestes cistelles eren cistelles de fruita i cada cop que la pilota entrava al seu interior es parava el joc per treure la pilota i després es continuava.

Il·lustració 2: Primera pista de bàsquet, Springfield College. [fotografia].(n.d). Consultat des de

<http://octavo2014vdp.blogspot.com/2014/09/el-basketball.html>

L'altura en què estaven col·locades aquestes cistelles era de deu peus, que eren 3,05 metres aproximadament, que és la mateixa altura que es fa servir actualment en el bàsquet professional.

En un principi el bàsquet es va jugar amb dos equips de nou jugadors a pista, repartits per tot el camp, tres a la defensa, tres al centre i tres al davant. El creador del joc va crear tretze regles bàsiques bastant diferents a les actuals però la intenció d'aquestes era evitar el contacte físic i afavorir la destresa amb la pilota. Aquestes normes es van publicar el 15 de desembre de 1892. A partir d'aquí el bàsquet es va anar estenen per tot el món i no ha parat ni paràrà d'evolucionar.

1.2. Història i origen del bàsquet femení

La història del bàsquet femení va de la mà a la del masculí. És un dels pocs esports que s'ha desenvolupat al mateix temps tant amb dones com amb homes. L'esport femení passa quasi sempre en un segon pla, on només són reconegudes quan aconsegueixen algun èxit important a nivell internacional, i el bàsquet no va ser una excepció.

La professora Senda Berenson, més coneguda com la mare del bàsquet femení, per la seva

Il·lustració 3: Clellant, K. (1893). Senda Berenson apunt de llançar la pilota al centre. [fotografia]. Consultat des de <https://basketucumano.com/2008/10/26/conoces-la-historia-del-basquet-y-sus-13-reglas-originales/>

contribució a la difusió i desenvolupament d'aquest. Va néixer al 1865 i va morir l'any 1954. Era directora del Departament d'Educació Física, en el "Smith College". Durant dotze anys va ser la presidenta del Comitè de Bàsquet Femení, entre 1905 i 1917.

Berenson va ser la introductora del bàsquet femení durant el 1892, va desenvolupar alguns conceptes del bàsquet masculí i els va introduir a les seves classes d'Educació Física Femenina.

Durant els primers anys gairabé totes les universitats dels Estats Units d'Amèrica van començar a practicar bàsquet a nivell femení. Va començar a desenvolupar-se i a ser popular des de la costa Oriental fins a la Occidental. Com a resultat, el primer partit de bàsquet femení es va dur a terme a Estats Units d'Amèrica al "Smith Collage" el 22 de març de 1893. Al 1895 Berenson va

treballar i redactar un conjunt de regles, pel joc entre dones, i adaptades a les característiques motrius d'aquestes. Les regles van evolucionar per separat entre dones i homes fins al 1971 quan les van començar a fer comunes. Aquell any l'esport ja era conegut a tot el país. L'abril de 1896, dos anys abans del primer partit masculí universitari reconegut oficialment, es va jugar un partit entre la Universitat de Califòrnia de Berkeley i la Universitat de Stanford. El desembre de 1978 es va posar en marxa la primera lliga professional femenina, que va durar tres temporades.

En els començaments del bàsquet femení hi van haver molts problemes que afectaven al feminisme, van posar els primers entrebancs en aquest esport. Per exemple, l'Antiga Fundació de Belleza i de Feminitat, desaprojava el bàsquet femení, dient que era més propi per a homes. Però al passar el temps, les dones esportistes van anar guanyant l'acceptació de la societat.

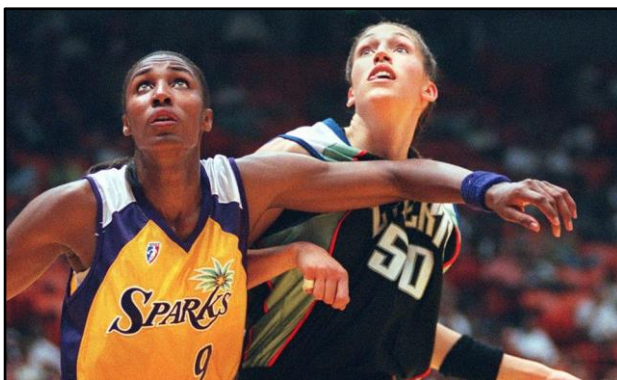
Després es va anar estenent per tots els països de Llatinoamèrica. El 1953 es va celebrar el Primer Campionat Mundial de Bàsquet Femení a Santiago de Xile, van participar 10 combinats nacionals, vuit eren americans i dos europeus. L'equip campió va ser Estats Units d'Amèrica. Posteriorment es professionalitza el bàsquet femení i el 24 d'abril de 1996 es crea la Woman National Basketball Association (WNBA).

Al llarg dels anys el bàsquet femení ha patit diversos canvis en busca d'adquirir més importància i repercussió. Els principals canvis que es van instaurar respecte el bàsquet masculí van ser disminuir l'altura de les cistelles, reduir la mida de la pilota i apropar la línia de triple. Però el temps va anar demostrant que aquestes modificacions no eren necessàries.

Il·lustració 4: Equip de bàsquet del Club Femení i d'Esports.

[fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.enciclopedia.cat/EC-EEC-3664.xml>

Il·lustració 5: "Sparks" i "New York Liberty" disputen el primer partit de la WNBA. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.vivabasquet.com/38982-a-20-anos-del-inicio-de-la-wnba/>

1.3. Arribada del bàsquet femení a Catalunya

El bàsquet s'introdueix oficialment a Catalunya l'any 1922 per Eusebi Millan, aquest nou esport agrada al sector femení de la societat i comencen a posar-lo en pràctica malgrat la mentalitat que hi ha durant l'època, ja que no es veu amb bons ulls que les dones practiquin esport. Però no és fins l'any 1928 que es crea el primer Club únicament femení de Catalunya, aquest és el Club Femení i d'Esports, una entitat poliesportiva que fomenta la pràctica de l'esport entre dones a Catalunya. El club perdura fins els inicis de la Guerra Civil, després d'aquesta, el club no reprèn la seva activitat i desapareix. Les seves impulsores són Teresa Torrens, primera presidenta del club, i Enriqueta Sèculi. L'entitat neix per contraposar-se a l'elitisme esportiu i com a rèplica al masculisme de l'època. La seva acció va ser decisiva per a l'esport femení català, sobretot a Barcelona.

El 1929 es crea la secció femenina de la Société Sportive Patrie de Barcelona (S.S. Patrie) que ingressa a la Federació Catalana, juntament amb el Fútbol Club Barcelona (FC Barcelona), el Club Femení i d'Esports i el Laietà Basket Club (Laietà BC). L'any 1930 s'hi van afegir 15 clubs més. Les primeres competicions de bàsquet femenines són el 1930. Eren torneigs de caràcter amistós. Els més destacats són la Copa Federació i la Copa Exposició.

La primera edició del Campionat de Catalunya de bàsquet femení oficial és l'any 1936, des del 1933 ja s'havien disputat diverses edicions no oficials. Als anys 40, un cop finalitzada la Guerra Civil Espanyola, es reinicia l'activitat amb clubs com RCD Espanyol, el CD Hispano-Francès, l'Atlas Club, la Penya Garcia de l'Hospitalet, la Secció Femenina, Grup Cottet, P.E.M., CD Sabadell, CB Equis, UE Poble Sec, CB Cornellà, Club Joventut, CE Natura, CD Filatures, CB Atlètic, ACD Sant Ramon, CE Mediterrani, JACE Calella, Garcia Vives i Instructoras del Frente.

A les terres gironines el primer partit femení el disputen el G.Tiberghien i el Patrie la temporada 1929-1930, des de llavors es van crear tot de clubs femenins a Girona.

Il·lustració 6: Primera selecció femenina de la història del bàsquet espanyol (1963). [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://www.encanxa.com/articulo/15609>

A Lleida, la primera exhibició de bàsquet femení va ser l'any 1931 amb la visita del Club Femení i d'Esports. A partir d'aquí es creen clubs de bàsquet femení a Lleida, dels quals destaca A.E.Sedis que arriba a la divisió d'honor espanyola als anys 70. Pels equips que arriben a l'elit és fonamental el patrocini d'empreses comercials, pels costos que comporta mantenir-se en el primer pla del bàsquet estatal. Això fa que la majoria d'equips es mantinguin pocs anys a l'elit i posteriorment desapareguin o es dediquin al bàsquet de formació.

El 16 de juny de 1963 es fa la primera convocatòria oficial de la Selecció Espanyola Femenina i disputen dos partits amistosos contra Suïssa, aquests es juguen a Catalunya.

El 28 de desembre de 1984 es funda l'Associació de Clubs Femenins, amb seu a Sant Sebastià, amb els equips d'elit femenins espanyols.

2. ENCARNACIÓN HERNÁNDEZ “LA NIÑA DEL GANCHO”

Encarnación Hernández Ruiz és una pionera del bàsquet femení espanyol com a jugadora i entrenadora. Nascuda el 23 de gener de 1917 a Lorca, Múrcia. On va viure fins als 10 anys, quan va arribar a Barcelona amb els seus pares i els seus germans.

Il·lustració 7: Mascarós, N. (2016). Encarna Hernández ensenyant el seu record., [fotografia]. Consultat des de <http://www.laninadelgancho.com/>

Va començar a jugar a bàsquet amb 13 anys amb els nens i nenes del seu barri. També va fer ciclisme i patinatge entre d'altres, ja que per ella l'esport era molt important. Encarna fa 154 centímetres d'altura, era coneguda com “la niña del gancho” per la seva habilitat realitzant aquest recurs amb una pilota de bàsquet.

Al 1931 va participar a la fundació del Club Atlas, a la que també hi era present el seu marit. Aurora Jordà i Encarna Hernández van ser les jugadores més destacades de l'equip femení i Encarna la màxima anotadora absoluta del club.

Al 1932 es va dissoldre l'Atlas Club i els jugadors i jugadores del club van passar a formar part del Laietà. Allà va coincidir amb Maria Morros i Carme Sugranyes, en un equip en el que va guanyar el seu primer Campionat femení de Catalunya la temporada 1935-1936 guanyant tots els partits.

Encarna va ser seleccionada per participar en proves d'atletisme de l'Olimpíada Popular, però no es va celebrar mai, vist que va estallar la Guerra Civil. Durant la guerra va seguir disputant partits però mai de forma oficial per les dificultats de la pròpia guerra.

Al finalitzar la guerra va ser entrenadora de bàsquet nombrada per la Falange, un dels clubs més importants del moment, per què motivés a les dones a ser més fortes i sanes per la pàtria. Quan jugava en el club cobrava una petita quantitat de diners, per això havia de treballar fora de les pistes i compaginar els entrenaments i la feina.

Il·lustració 8: Barrera, R. (2015). Encarna Hernández amb la seva germana Maruja. [fotografia]. Consultat des de <http://www.laninadelgancho.com/>

Va jugar amb el Laietà, Cottet, Moix Llambés i secció femenina de Falange, en aquests equips també hi va jugar la seva germana Maruja Hernández. Va guanyar campionats d'Espanya amb el Cottet i la Falange.

El 1944 va rebre una oferta del Fútbol Club Barcelona, on va jugar fins l'any 1953 que es va retirar amb 36 anys per ser mare.

Va trencar barreres en el món de l'esport als anys 30 i va estar en actiu fins el 1953. Va ser una pionera del bàsquet espanyol com a jugadora, entrenadora i àrbitra. Va ser la primera entrenadora d'Espanya. El 1932 va ser instructora de l'equip Peña Garcia d'Hospitalet. Va entrenar fins a cinc equips més.

Il·lustració 9: Barrera, R. (2016). Encarna Hernández juntament amb Laia palau. [fotografia]. Consultat des de <http://www.laninadelgancho.com/>

Casa seva s'ha convertit en un espai de peregrinació per moltes de les jugadores de bàsquet que han fet història, com Amaya Valdemoro, Elisa Aguilar o Laia Palau, que han visitat casa seva per conèixer-la i per observar el petit museu que conserva, on hi ha els seus records i recopilacions del bàsquet femení fins a l'actualitat.

Ha rebut varis premis i reconeixements per la seva trajectòria, al 2014 va rebre l'homenatge de la Federació Espanyola juntament amb altres pioneres del bàsquet femení. L'any 2015 va rebre el Premi a la Trajectòria per part de la Federació Catalana de Bàsquet. Al 2016 va tenir el Premi per la Trajectòria, a tota una vida dedicada a l'esport de la Comunitat Autònoma i la Associació de la Premsa Esportiva de la Regió de Múrcia. Aquest mateix any es va presentar el documental "La niña del gancho" reconeixement com a pionera de bàsquet, i finalment el 2017 va ser present a l'homenatge del Fútbol Club Barcelona com a ex-jugadora del club en el partit Barça-Manresa.

Al 2016 es va presentar el documental "La niña del gancho" [esmentat a la introducció] realitzat per Raquel Barrera i produït per Ochichornia, aquesta pel·lícula ha seguit a Encarna des de els 96 fins als 99 anys i s'explica clarament la trajectòria d'aquesta pionera del bàsquet espanyol.

Sinopsis:

Encarna està apunt de complir els 99 anys. Però cada nit somia que encara juga a bàsquet com en el 1931, quan la van batejar com "La niña del gancho". Com fa 70 anys, cada dia llegeix el diari i guarda les notícies sobre esport femení i les plastifica pel seu arxiu personal. Ja que ningú recorda de les dones pioneres de bàsquet, ho fa ella.

Il·lustració 10: Barrera, R. (2016). Encarna Hernández llegint el diari. [fotografia]. Consultat des de <http://www.laninadelgancho.com/>

3. SÓN IGUALS EL BÀSQUET FEMENÍ I EL MASCULÍ?

“Entenc que el bàsquet masculí és molt més visual que no pas el femení. El que sí demano és que tots tinguem els mateixos drets”- Betty Cebrián.

James Naismith va pensar i crear el bàsquet com un esport únicament d'homes però una mica més tard Brenda Serenson es va adonar que les dones podien jugar en igualtat de condicions. Per això actualment les regles són exactament les mateixes pels dos sexes.

Està clar però, que entre homes i dones hi ha diferències físiques que fa que la única adaptació sigui la mida de la pilota, sent la pilota de nens i nenes talla cinc, la de dones talla sis i la d'homes talla set.

Segons Ana Belén Álvaro, ex-jugadora professional, 202 cops internacional i entrenadora Superior (2012) diu que psicològicament la dona és molt diferent a l'home i per aquesta raó, les conductes són diferents enfront dels mateixos estímuls i cal abordar les mateixes situacions amb diferents estratègies. Els homes tenen més desenvolupat el sentit de la lleialtat i la justícia cap a ells i cap als seus companys. És important posar en dubte la seva capacitat per obtenir un rendiment positiu. Les dones, per regla general, són més reflexives, donen més volta a les coses, busquen el doble sentit a tot i qüestionen molt les decisions que es prenen, tant les de les seves pròpies companyes com les de l'entrenador/a. Per contra quan el grup femení creu en un entrenador o en el seu grup, va a mort amb ell i ho dona tot. Passi el que passi es torna incondicional.

Un punt important que també cal tenir en compte en aquest àmbit és el tema del vestuari ja que el vestidor és el que condiona en moltes ocasions el triomf o fracàs d'un equip.

Segons Ana Belén el vestuari masculí és un grup format per 12 jugadors, en canvi el vestuari femení està format per 3 grups de 4 jugadores. És important saber aquesta diferenciació per gestionar el grup. No és el mateix que un entrenador tingui una situació de conflicte amb un jugador del grup de 12 que el tingui amb una jugadora del subgrup de 3 dins del grup de 12.

En la situació global de dos equips. Els homes s'intimidien més fàcilment quan s'han d'enfrontar a un equip que, a priori, és superior. Gestionen pitjor aquesta inferioritat inicial i només si en el transcurs del partit veuen que poden contra l'equip contrari és quan es vindran a dalt. Per a ells serà qüestió de guanyar el duel. Quan es tracta d'un equip femení no se sap com sortiran, tant és que ho tinguis tot preparat. Si surten bé, moren a la pista, de vegades es bloquegen, és un bloqueig col·lectiu i et sorprenen amb respostes insòlites. Són una caixa de sorpreses.

Passant a la part més física i tècnic-tàctica, i sempre parlant de nivell mitjà, no de l'elit, les grans diferències que hi ha al pla físic entre la dona i l'home són les que condicionen i fan que el joc a la pista sigui diferent. La gran diferència entre un i altre és el ritme. El ritme ve condicionat per les capacitats físiques i aquestes condicionen tot el joc. En el masculí els jugadors tenen capacitat d'executar els moviments més ràpid, amb més força, el que es tradueix en un joc basat en el físic. Qui salta més alt a agafar un rebot, qui es desplaça més ràpid per defensar, qui corre més veloç en el contraatac ... Les dones ho tradueixen en, qui bloqueja el rebot, qui s'anticipa abans a la sortida per al contraatac, qui es col·loca millor en la defensa ... Això no vol dir que dins el bàsquet femení no hi hagi diferències físiques o en el masculí no hagi anticipacions. En comparació entre un i altre aquesta és la gran diferència. A grans trets, l'home es basa en el seu físic, la dona es recolza en la tècnica.

Passant al pla tàctic, les jugadores són capaces de realitzar sistemes més elaborats, són més pacients per arribar fins al final dins d'un sistema, els jugadors en un sistema que contingui més de quatre encadenaments de moviments, ja els és difícil la continuació, no tenen paciència, de seguida veuen l'1x1(atacar), no són capaços d'esperar a un bloqueig que els portarà a un altre avantatge, són menys disciplinats.

Segons Òscar Navarro (2016) hi ha 10 diferències principals entre el bàsquet femení i el masculí i la manera en què se'ls ha d'entrenar.

1.- Utilització de les cantonades: En el bàsquet masculí tenen una importància vital les cantonades, per poder obrir el camp per generar unes distàncies més grans a les defenses dels bloquejos directes, per condicionar les defenses del poste baix ... En el bàsquet femení les cantonades no tenen la mateixa importància: se sol buscar l'esquena o ficar-se per dins i poques vegades s'utilitza la cantonada per al tir.

Il·lustració 11: Morcillo, R. (2019). Selecció U16 Argentina vs República Dominicana a la FIBA Amèriques. [fotografia]. Consultat des de <https://www.serargentino.com/deportes/basquet/argentina-finalizo-el-fiba-americas-u16>

Té molt a veure els baixos percentatges en el tir exterior i la capacitat d'evolucionar que tenen els tècnics que porten moltes temporades al bàsquet femení per buscar solucions a aquestes dificultats. És indubtable que els espais s'utilitzen diferent.

2.- Bloqueig directe: Una de les grans diferències és la manera de defensar el bloqueig directe. En femení es tendeix a defensar la zona, a permetre el tir de tres, a ser molt conservadors en les defenses, permetent una vegada i una altra el tir exterior.

En canvi, el bàsquet masculí és més ric, condicionat pel tir exterior, pel físic i per l'habilitat en les defenses, que són més variades i sobretot es tendeix a intentar portar la iniciativa condicionant la lectura del bloqueig directe.

3.- El tir exterior: És la veritable debilitat del bàsquet femení, la velocitat en el llançament és molt més baixa que en el masculí, i el fet de necessitar més temps i que l'encert sigui més baix.

4.- La importància de la tàctica: L'inconvenient del bàsquet femení és el baix tempteig dels partits, d'aquí la gran importància que té la pissarra en moments puntuals. Treure 2 punts de fons o després d'un temps mort, tenen en el bàsquet femení una importància cabdal. Això no vol dir que no siguin importants en el bàsquet masculí, però sí que li dona més importància l'entrenador en el femení. Aquest fet fa dels entrenadors d'àmbit femení uns estudiosos. Fa que no es pugui relaxar en cap moment, la veritat, és molt més interessant el paper de l'entrenador.

5.- El vestuari: Òscar Navarro pensa que el grup i l'actitud que pren l'entrenador amb el grup són molt importants. Tant en un vestidor masculí com femení.

És cert que un grup femení necessita veure a l'entrenador proper per rendir més, necessita posar-lo a prova, qüestionar-s'ho tot, saber de quin peu coixeja o quins punts forts té. Si l'entrenador es mostra accessible i proper, les jugadores respondran amb el doble de gratitud. En un vestidor masculí no necessiten saber el per què de les coses i, sovint, ni tan sols conèixer l'entrenador més enllà dels moments de pista. Elles sí. I en això el bàsquet masculí ha anat canviant cada vegada més cap al femení. La força del vestidor unit no es pot calcular.

6.- La disciplina en el treball: En aquest punt sí que podríem dir clarament que les noies són terriblement superiors. Són capaces de fer un mateix exercici i una mateixa finalització tantes vegades i tanta estona com sigui necessari. Són molt disciplinades i això fa que en el bàsquet femení hi hagi jugadores amb un nivell tècnic espectacular. Tenen una capacitat terriblement superior que la dels homes, per no parlar del nivell d'atenció.

7.- El ritme de joc: En masculí el ritme és més alt i sovint es deixa fluir més el talent dels jugadors. També és cert que sense deixar de treballar com ho fan, la seva visió és que el físic es treballa amb més contemplació i sense posar a les jugadores al límit.

Il·lustració 12: Martí, M. (2018). Èric Surís i Rosó Buch, en la presentació de la final de la Lliga Catalana. [fotografia]. Consultat des de <https://www.diaridegirona.cat/esports/2018/10/06/girona-ciutat-basquet-femeni/938992.html>

8.- Gestos tècnics: La capacitat de treball i de millorar és molt diferent. En el bàsquet masculí moltes vegades on no arriba el gest tècnic arriba l'empenta física i és cert que poden arribar a un alt nivell jugadors amb un nivell tècnic molt baix, en canvi difícilment es trobaran jugadores d'alt nivell sense un nivell tècnic o de treball baix.

9.- Els contactes: Existeixen els contactes en els dos bàsquets, però no són ni de la mateixa duresa ni de la mateixa manera de suportar-les. En el rebot, tant ofensiu com defensiu, és estrany trobar jugadores que anticipin l'acció i vagin a la recerca del contacte.

És molt difícil d'imaginar un equip femení que gaudeixi amb aquest contacte, que ho visqui i ho accepti com una cosa més d'aquest esport.

10.- El vincle amb les jugadores: Les noies fan estar en constant tensió, amb un desgast mental que no fa tenir cap tipus d'equip masculí. Una temporada amb un equip femení es podria equiparar a tres masculines. S'ha de mesurar el que es diu, com es diu, el context i sobretot la magnitud que pot tenir equivocar-se en dir alguna cosa.

4. IMPORTÀNCIA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Segons el llibre de Pilar López *Deporte y mujeres en los medios de comunicación. Sugerencias y recomendaciones* (Consejo Superior de Deportes, 2011), una investigació que es va dur a terme en 108 països i que es va presentar el 2010, assegurava que les dones només eren protagonistes en les notícies esportives en un 11% dels casos (els homes, per tant, el 89%). A Espanya aquesta situació era encara més accentuada: 6% i 94%.

En el mateix llibre, i segons les dades aportades pel Consejo Audiovisual de Andalucía, només el 7,5% de les retransmissions esportives eren d'esports practicats per dones i, pel que fa a programes esportius, el 95% del temps estava dedicat a esports practicats per homes i només el 5% a dones.

En el llibre anteriorment citat, Pilar López assegura que en l'esport masculí hi ha una sèrie de referents molt clars (Messi, Alonso, Iniesta...) però això no passa en l'esport femení: «Encara que hi ha nenes que practiquen molt esport i s'esforcen. Si els mitjans ho ignoren, aquests valors positius no són referents per a la resta de les dones. De fet, en una enquesta feta a Màlaga només un 20% dels enquestats sabien qui era Amaya Valdemoro».

El 2007 gairebé la meitat dels rècords d'Espanya (223 dels 504 totals) van ser aconseguits per dones i, en els campionats del món d'atletisme de 2009 els homes i dones de la selecció espanyola van aconseguir les mateixes medalles, 12. De fet, el 2011, el 44% dels esportistes que tenien una beca ADO (Asociación de Deportes Olímpicos) eren dones, així com el 34% dels que es trobaven en Centres d'Alt Rendiment.

Malgrat que la pràctica esportiva entre les dones ha augmentat significativament, un estudi fet per la Fundació per l'Esport Femení dels Estats Units mostrava que l'increment de la participació de les dones en l'esport a l'educació secundària des de 1972 havia estat del 900%, l'interès a l'hora de consumir notícies esportives o veure esport en directe no és massa gran, en el treball de Pilar López, «un 59% dels homes afirma veure tots o gairebé tots els partits de futbol que fan a la televisió mentre que un 50% admet no veure'ls mai. Pel que fa a programes esportius, el 47% dels homes els veu sempre o gairebé sempre, mentre que el 65% de les dones afirmen no veure'ls mai».

Laura Camps explica (2019) [Annex III, capítol II]:

Falta moltíssim sí, han millorat també és veritat, però estem a anys llum, aquest estiu se n'ha parlat molt del bàsquet femení, perquè han guanyat una medalla i porten molts èxits consecutius, però ja torna a desaparèixer.

Els èxits esportius, però, no són garantia de difusió mediàtica. Segons dues antropòlogues de la Universidad del País Vasco, Carmen Díez i Jone M. Hernández, tot i que l'any 2007 va ser molt bo per l'esport femení basc en l'àmbit individual i d'equips (Edurne Pasaban, l'Hondarribia de bàsquet, etc) els mitjans de comunicació no ho van destacar suficientment i encara se centraven en els equips masculins que no havien tingut resultats destacats.

En l'àmbit estatal, les diferències són evidents, el 2010, una enquesta revelava que el 88% dels homes i el 87% de les dones consideraven que els mitjans de comunicació dedicaven més atenció a l'esport practicat per homes que per dones.

El 2001, el director del canal de notícies suec Västernorrlands News va prometre equilibri a l'hora d'entrevistar experts al seu informatiu. El 2006 va complir la seva promesa i el 44% d'entrevistats va ser dones, l'audiència femenina va augmentar i la masculina es va mantenir.

4.1. Els estereotips de gènere

Les dones pateixen desigualtats i ofenses en molt àmbits, als mitjans de comunicació és un d'ells, all llarg dels anys han hagut de suportar comentaris estereotipats lluny de la seva activitat professional.

El gènere fa referència a les actituds, sentiments i conductes que una determinada cultura associa amb el sexe biològic d'una persona. Aquest comportament és compatible amb les expectatives culturals que fan referència a la normativa del gènere; els comportaments que es consideren incompatibles amb aquestes expectatives constitueixen la no conformitat de gènere, durant molts anys el fet de que les dones practiquessin esport era un comportament incompatible amb les expectatives del sexe femení. Un estereotip és un conjunt d'idees que un grup o una societat obté a partir de les normes o dels patrons culturals prèviament establerts. Aquests estereotips marquen el comportament i limiten la llibertat i la espontaneïtat.

Per tant, els estereotips de gènere són els estereotips que adjudiquen característiques, capacitats i comportaments de manera unificada a persones separades entre homes i dones. Depenen de cada cultura i societat, a cada lloc i època. Hi ha trets que són adjudicats a cada sexe, així que mentre al sexe masculí se li atribueix la competitivitat, l'agressivitat i la independència, al sexe femení se la relaciona amb la submissió i la passivitat (Gamarrik, 2009).

En les esportistes normalment se'ls hi destaca el seu aspecte físic i en canvi als homes les seves característiques esportives. D'aquesta manera es crea la idea que aquestes, són dones abans que esportistes i per tant se li dona més importància al fet de ser dones que a la seva professió d'esportistes.

Segons el llibre de Pilar López *Deporte y mujeres en los medios de comunicación. Sugerencias y recomendaciones* (Consejo Superior de Deportes, 2011), hi ha diferents tipus d'estereotips que els mitjans de comunicació construeixen sobre les esportistes i, alhora, provoca que la societat els entengui com a normals.

1- Estereotip de bellesa

És l'estereotip més utilitzat, l'esportista com a objecte de desig sexual. Per això les dones més guapes són les que tenen més patrocinadors independentment dels seus èxits professionals i normalment apareixen més als mitjans de comunicació. Per altre banda les esportistes que no segueixen l'ideal de bellesa, tot i que siguin molt bones professionals reben un tracte discriminatori. Per exemple Mónica Seles, ex-tenista professional en una notícia es parla d'ella dient (El País, 1996): ,

No es guapa, està gorda, tiene un jugo monolítico, però es la reina indiscutible del circuito femenino de tenis(...) y es ahora cuando todo el mundo puede descubrir que debajo de la Mónica Seles más gorda, menos ágil, más patosa hay una personalidad más fuerte, menos preocupada por las apariencias sociales, menos voluble, más impermeable.

Amb aquestes paraules s'estan enfortint els estereotips de gènere.

2- Referències sexistes

Aquest estereotip va relacionat amb l'anterior, les referències sexistes destaquen aspectes de les esportistes que no haurien de ser notícia. A vegades els mitjans de comunicació aprofiten fets suposadament anecdòtics com fotos desafortunades per informar d'un partit. Les esportistes apareixen molt poc als mitjans de comunicació però moltes vegades surten perjudicades al sortir-hi. Ja que se sol destacar la rivalitat entre dones com a característica pròpia de les dones, d'aquesta manera es dona a entendre la falta de professionalitat.

3- Representació segons la seva vida personal i familiar

Segons el *Proyecto de Monitoreo Global de Medios (2010)*, les dones són citades per la seva relació familiar el 29% de les vegades, els homes el 7%. No s'ha d'oblidar que les dones fins fa uns anys tenien la "feina" de cuidar-se de la casa i els fills i en part, aquesta idea, encara s'arrossega avui en dia. A vegades la notícia sobre una esportista es parla més de la seva vida personal que de la seva vida professional, perquè sent una dona sembla que és més interessant la seva vida privada que els seus èxits esportius.

4- Control de les emocions en funció del sexe

Actualment cada cop està més ben vist que una dona disminueixi la seva feminitat i adopti alguns aspectes “masculins”, en canvi que un home mostri característiques culturalment definides com a “femenines” normalment es ridiculitza o és vist com un fracàs. Aquest fet corrobora que encara ara la societat veu a l’home superior o millor a la dona.

Pels esportistes mostrar les seves emocions és molt difícil, perquè saben que no estar socialment acceptat que un home les mostri, és signe de debilitat, ja que és una característica normalment associada a les dones. Quan algun esportista plora en públic es veu obligat a controlar les seves emocions i moltes vegades a justificar-les.

5- Esports estereotipats com a masculins o femenins

Durant el segle XIX, generalment les dones estaven excloses de la pràctica d’algun tipus d’esport. Més endavant hi van haver alguns esports que estaven socialment acceptats per ser practicats per dones, com la gimnàstica, la natació i el tennis i sempre amb una vestimenta que no ajudava al moviment.

Durant el segle XX els científics advertien que l’esport podia perjudicar a la capacitat reproductiva de les dones, per això moltes van deixar de fer esport o no van començar a practicar-lo.

L’evolució de les dones en l’esport sempre ha anat lligada sobre les creences socials. Per exemple ser boxejadora o practicar algun esport d’aixecament de peses encara no està ben vist per una part de la societat, ja que està estandarditzat que aquests esports són propis d’homes. Tot i així cal destacar que actualment per la majoria de la societat s’accepta que tothom realitzi qualsevol esport indiferentment del seu gènere.

Aquest són els tipus d’estereotips més generals que són presents als mitjans de comunicació.

5. ENTRENADORES

Durant molts anys la feina d'entrenador ha estat exclusiva per homes però poc a poc hi van havent més dones dirigint equips d'alta competició, però part de la societat encara pensa que una dona no està capacitada per dirigir equips professionals i menys si són masculins, però aquesta no és la realitat, si un home pot ser bon entrenador de bàsquet femení perquè una dona no pot ser bona entrenadora de bàsquet masculí?

Un exemple n'és la ex-jugadora i entrenadora Becky Hammon, que amb 42 anys ja ha fet història en el món del bàsquet. Becky Hammon nascuda l'any 1977 és una entrenadora assistent de l'equip San Antonio Spurs de la National Basketball Association (NBA) i una jugadora de bàsquet professional retirada. Va jugar a diversos equips de la Women National basketball Association (WNBA) i també de fora dels Estats Units. L'any 2008 i 2012 va representar a la selecció russa als Jocs Olímpics.

Hammon aspirava a ser entrenadora un cop acabés la seva carrera professional com a jugadora. El 2013 es va trencar el lligament creuat esquerra interior en un partit, la rehabilitació era d'un any i va aprofitar-lo per assistir a la banqueta dels San Antonio Spurs de manera voluntària. El cinc d'agost de 2014 va ser contractada pels Spurs com a entrenadora ajudant de Gregg Popovich, un dels millors entrenadors de la National Basketball Association, convertint-se en la segona entrenadora contractada de la història de la National Basketball Association (NBA) i en la primera entrenadora contractada a temps complet en qualsevol dels quatre grans esports professionals d'Amèrica del Nord.

Il·lustració 13: Sobhani, M. (2018). Becky Hammon com assistent dels San Antonio Spurs. [fotografia]. Consultat des de <https://www.theplayertribune.com/global/articles/pau-gasol-becky-hammon>

Hammon va ser la segona assistent femenina de la història de la National Basketball Association (NBA), després que Lisa Boyer treballés com a voluntària amb el Cleveland Cavaliers al 2001.

El 3 de juliol de 2015, els Spurs van anunciar que Hammon seria l'entrenadora principal de la Lliga d'Estiu de la plantilla, la primera dona a ser entrenadora en aquesta

lliga. Hammon va conduir els Spurs al títol de la Lliga d'Estiu de Las Vegas el 20 de juliol de 2015.

Al Joc All-Star del 2016 de la National Basketball Association, Hammon es va convertir en la primera dona que va formar part d'un cos tècnic All-Star. El 2 de juny de 2017, Hammon va ser entrevistada per al càrrec obert de l'equip Milwaukee Bucks com a directora general de l'equip, finalment no va obtenir el càrrec.

A partir d'aquí va sorgir el debat de si una dona podia entrenar o si tenia la capacitat per entrenar a un equip masculí de tant nivell. Davant d'aquest debat Pau Gasol escriu una carta en la que considera que és més interessant preguntar-se perquè la organització no hauria d'estar interessada en ella. L'argument que se sol dir és que “una dona no és capaç d'entrenar a un equip masculí” i si preguntem el per què, ens respondrien “perquè és una dona”. A tot això Pau Gasol contesta:

“Porto 17 anys a la National Basketball Association (NBA). He guanyat dos títols. He jugat amb alguns dels millors jugadors d'aquesta generació i amb dues de les ments més lúcides de la història de l'esport, Phil Jackson i Gregg Popovich. I us puc dir que Becky Hammon pot entrenar. No dic que ho pugui fer molt bé. No dic que pot fer-ho gairabé al nivell dels homes. El què dic és que Hammon pot entrenar a la National Basketball Association. Punt.”

Un altre argument al que recorren els que no estan d'acord amb la idea de que una dona entreni a un equip masculí és, que Hammon va aconseguir el seu lloc com a entrenadora assistent als Spurs perquè era bona publicitat per l'equip, el què porta a Gasol a rebatre “estem parlant de la National Basketball Association (NBA) i dels Spurs, l'únic estàndard de l'entrenador Popovich és si ens ajudarà o si no”.

També hi ha un argument molt utilitzat, es el que diu que si entrés al vestuari seria incòmode pels jugadors, però si per aquest argument s'ha de deixar passar l'oportunitat de gaudir de grans entrenadores voldrà dir que encara queda molt per progressar.

Il·lustració 14: Cortes, R. (2018). Becky Hammon amb el català Pau Gasol. [fotografia]. Consultat des de

<https://www.theplayertribune.com/global/articles/pau-gasol-becky-hammon>

A nivell espanyol, una notícia, que no va passar desapercebuda va ser quan al 2018 es va dir que Anna Montañana seria entrenadora assistent d'un equip masculí de bàsquet a l'Asociación de Clubs de Baloncesto (ACB).

Il·lustració 15: El País. (2018). Anna Montañana, entrenadora assistent del Montakit Fuenlabrada. [fotografia]. Consultat des de <https://conlaa.com/anna-montanana-primera-mujer-en-entrenar-equipo-masculino-de-baloncesto/>

Aquesta seria la primera vegada que una dona fa aquesta funció a la lliga Asociación de Clubs de Baloncesto (ACB). Anna Montañana porta 20 anys de carrera professional, va jugar diversos anys amb la selecció espanyola i té un palmarès impressionant. Fins i tot va jugar a la WNBA amb les Minnesota Lynx. Sempre va saber que després de la seva carrera volia ser entrenadora. El 2017 es va fer realitat el seu somni al convertir-se en l'ajudant de

Nestor García al Montakit Fuenlabrada.

Si no es poden evitar comentaris sexistes o al·lusions sexuals, d'una manera general, es va acollir molt bé aquesta notícia amb la qual cosa es va notar un avanç considerable en les mentalitats. Fa alguns anys, a França, no els van reservar el mateix acolliment a les dones nomenades per entrenar equips masculins. Va ser més aviat una pluja d'insults, amenaces i estereotips, com que les dones no tenien res a veure amb l'esport i que no havien de barrejar-se de "els assumptes dels homes". També ha tingut un bon acolliment per part dels jugadors de l'equip que comença a entrenar: "He notat respecte. No em tracten diferent per ser una noia, i això ja és un gran pas endavant".

És molt important la feminització dels equips tècnics així com la de les instàncies dirigents esportives. Encara que se sol parlar d'un sostre de vidre al món laboral per a les dones, és important no oblidar que en el món de l'esport les dones s'enfronten al mateix sostre de vidre. I quan aconseguixen accedir a aquests llocs, que se'ls negaven, es vigilen molt més els seus resultats del que es faria amb un home. En cada àmbit, les dones han de demostrar que valen i aportar resultats. En cas contrari, no es dirà que és per falta de professionalitat sinó que, si fracassa, és per ser dona.

6. PROJECTE SEGLE XXI

El 1985, una iniciativa de la Federació Espanyola de Bàsquet (FEB), enquadrada dins del pla de l'Associació d'Esports Olímpics (ADO), programa per donar suport al desenvolupament i promoció dels esportistes nacionals d'alt rendiment a nivell olímpic. Es va constituir el 24 de desembre de 1987 amb l'objectiu de brindar als esportistes espanyols d'elit dels mitjans i recursos necessaris per aconseguir un bon resultat de cara als Jocs Olímpics de Barcelona 1992. D'aquí va sorgir l'Operació Segle XXI. L'objectiu era aconseguir donar un salt qualitatiu en el bàsquet femení, així com trobar nous talents, de cara als Jocs Olímpics de Barcelona 92. Va arrencar amb un grup de set jugadores que dirigia Francesc de Puig a Manresa.

Il·lustració 16: Logotip projecte Segle XXI. [fotografia]. (n.d). Consultat des de <https://www.basquetcatala.cat/tecnificacio/segle-xxi>

Entre elles es trobaven les ex-internacionals Elisabeth Cebrián, Marina Ferragut o Carlota Castrejana. Moltes altres van passar per Manresa fins que a la temporada 1988- 89, el projecte es va traslladar a la Residència Blume d'Esplugues (Barcelona). Allà es va començar a desenvolupar l'actual estructura a les ordres de Ramon Jordana (Torelló, 1954), qui actualment ja no forma part del projecte.

Al llarg dels anys han passat més de 200 jugadores pel centre, de les quals la meitat han estat internacionals en diverses categories inferiors.

Il·lustració 17: Plantill Segle XXI 2016-2017. [fotografia]. (n.d). Consultat des de <https://www.basquetcatala.cat/tecnificacio/segle-xxi>

Administrativament, el centre depèn de la Federació Catalana de basquetbol (FCBQ) i econòmicament tant de la Federació Espanyola de Bàsquet (FEB) com del Consell Català de l'Esport.

El sistema de captació de jugadores es realitza per tot Espanya mitjançant un seguiment exhaustiu per part del propi centre i dels gabinets tècnics de la FEB i l'FCBQ.

El més habitual és que cada any s'incorporin 6 jugadores. Encara que hi ha un volum important de catalanes, les noies procedeixen de qualsevol punt de la geografia espanyola. Per això, una psicòloga s'assegura que la seva adaptació sigui correcta.

Avui en dia el Segle XXI segueix sent l'únic centre d'alt rendiment de bàsquet femení que hi ha a Espanya, i segueix contribuint en la formació de jugadores, augmentant així el nivell del bàsquet espanyol.

Totes les noies que entren al projecte hi entren amb la intenció d'acabar sent jugadores professionals i moltes de les jugadores que hi han passat han acabat aconseguint el seu somni. Sense anar gaire lluny, cinc de les dotze jugadores que aquest estiu es van penjar la medalla d'or a l'Eurobasket 2019 van formar part d'aquest projecte: Maria Pina, Laura Nicholls, Laura Gil, Queralt Casas i Andrea Vilaró.

Mama Dembele explica [Annex III, capítol I]:

Crec que, a nivell humà, m'ha aportat molta maduresa, perquè segurament si no hagués estat al Segle no seria tan independent. I a nivell esportiu m'ha aportat molt, a partir del moment que vaig entrar vaig començar a aconseguir moltes més coses i bàsicament és perquè entrenem molt, és dur però val la pena.

Amb un equip de 24 noies es distribueixen en dos grups. En el primer, les més joves (13 a 15 anys), que competeixen en la categoria júnior catalana tot i sent cadets, entrenades per l'exjugadora Sílvia Font i pel director del projecte Javier Torralba. La resta, les de 16 i 18 anys, ho fan a la Lliga Femenina 2, sent encara juniors amb Isaac Pujol d'entrenador. Les fan competir amb categories superiors perquè aportin el millor d'elles mateixes, tenint en compte que al Segle XXI hi ha les millors jugadores de cada generació competir contra noies de la seva edat seria massa senzill.

Entrenen quatre hores diàries i la resta del temps el dediquen als estudis. L'institut on es formen juntament amb altres esportistes d'elit d'altres disciplines es troba a l'interior del centre, a 200 metres de la pista on juguen i entrenen. Totes compaginen el bàsquet amb els llibres. El primer requisit per mantenir la beca que reben és aprovar els cursos.

Mama Dembele explica [Annex III, capítol I]:

El dia a dia és molt dur, bàsicament em desperto a les 7 del matí, entreno al gimnàs dues hores, vaig a esmorzar, ens dutxem i després anem cap a classe quatre hores, són classes de 45 minuts. Després anem a dinar i a la tarda tornem a entrenar, és a dir que tenim tot el dia ocupat i ens hem de gestionar pel tema estudis i poder fer els deures.

Pel Segle XXI hi ha passat alguns osonencs i osonenques, el primer en passar-hi va ser Ramon Jordana com a director del projecte durant 24 anys, la següent en formar part del programa va ser la manlleuencs Laura Camps [entrevistada a l'Annex III], que ha jugat amb la selecció absoluta i ha estat 13 anys a la màxima lliga espanyola, hi va entrar l'any 1990. Maria Padrós va entrar l'any 1993. Noemí Jordana, una jugadora molt important pel bàsquet català i espanyol amb una llarga trajectòria a la lliga femenina 1 (màxima lliga espanyola) hi va entrar l'any 1994, Laia Raventós una jugadora amb molt futur per endavant, hi va entrar al 2011. Anna Farrés durant 5

Il·lustració 18: Mama Dembele i Erola Aliberch jugadores del Segle XXI. [fotografia]. (Aliberch, E. Comunicació personal, 17 de novembre de 2019)

anys formant part del cos tècnic de les júnior, ara mateix entrenadora del primer equip del Femení Osona. Actualment al programa hi ha dues osonenques, al 2015 hi va entrar encara quan era infantil, la manlleuencs Mama Dembele [Entrevistada a Annex III], una de les jugadores amb més futur del centre i de les més utilitzades per l'entrenador Isaac Pujol i actualment la veterana del Segle XXI encarant la seva última temporada, per altre banda també hi ha la vigatana Erola Aliberch, va entrar la temporada 2018-2019 però malgrat una lesió que la va deixar pràcticament tota la temporada allunyada de les pistes, tot i així encara li queden 3 anys al centre i molt futur per endavant.

7. LA MATERNITAT AVANÇA LA RETIRADA?

La maternitat i l'esport d'elit formen una combinació que segueix rebent poca atenció, especialment pel que fa als reptes físics i psicològics que les esportistes han de superar per tornar a l'esport professional i fer-ho al mateix nivell al qual tenien abans de donar a llum. En general, en la nostra societat, quan parlem de l'embaràs i de la primera etapa de la maternitat, en la faceta professional, haurà d'agafar la baixa però amb les esportistes què passa?

En l'esport, la visibilitat de la maternitat està millorant a mesura que s'incrementa la de les esportistes. El cas del que més s'ha parlat, probablement, és el de Serena Williams, una de les dones que més ha contribuït a posar el tema de la maternitat en l'agenda mediàtica i professional.

Cada dona experimenta un embaràs i un postpart diferent. David Serra, psicòleg esportiu, parla de dues claus en relació a la tornada a les pistes de les jugadores:

Una és la modificació física del propi cos i la diferent percepció del mateix. És a dir, hi ha un fenomen psicofísic de transformació on el cos ja no és el mateix cos, i més quan hi ha unes evidències físiques que ho corroboren. El segon factor que influeix en les esportistes és el re-posicionament de valors, prioritats, de la imatge del seu rol d'esportista, afegint ara a la identitat un nou paper, el de mare, que s'ha de construir i que ocupa un espai en el projecte vital.

En una entrevista feta el juny del 2019 pel "eldiario.es" les catalanes Laia Palau i Anna Cruz parlen del tema de la maternitat. Expliquen que Rudy Fernández, Felipe Reyes i Sergio Llull són tres exemples de jugadors de la Lliga Endesa que han estat pares en els últims anys, i que en res ha afectat a les seves carreres esportives. Però la situació de les jugadores que decideixen ser mares és molt diferent,

Il·lustració 19: Nevado, A. (2019). Laia Palau i Anna Cruz, en la preparació per l'Eurobasket. [fotografia]. (n.d). Consultat des de https://www.eldiario.es/sociedad/Laia-Palau-Anna-Cruz_0_914109031.html

Laia Palau explica "Amb nosaltres no és compatible. Bé, ho és, però saps que perds un any com a mínim", lamenta Palau, "i no saps ni en quin estat tornaràs ni si et voldran fitxar". La seva companya afegeix "és com si la maternitat fos una lesió. Genera dubtes en qualsevol equip a l'hora de contractar-te". Per a elles el concepte de baixa per maternitat no existeix.

Laura Camps explica (2019) [Annex III, capítol II]:

Diria que va sortir a la llum fa un temps que a nivell de contracte estem penalitzades, si et quedes embarassada havent firmat un contracte, queda anul·lat i no sé si fins i tot has d'indemnitzar al club. Que jo sàpiga encara no hem arribat a aquest punt de que hi hagi baixes de maternitat ni molt menys.

Palau aventura que quedar-se embarassada podria ser fins i tot "Incomplir el teu contracte. Saber que no estàs en condicions físiques" per jugar, i Cruz reconeix llavors que "és un dret que nosaltres no ho veiem com un dret, no sé per què". Afirmen la importància del físic en el seu treball, encara que ambdues reflexionen que una dona que treballi asseguda vuit hores tampoc podria treballar fins al final de l'embaràs i agafaria la baixa. Palau es pregunta perquè elles no poden.

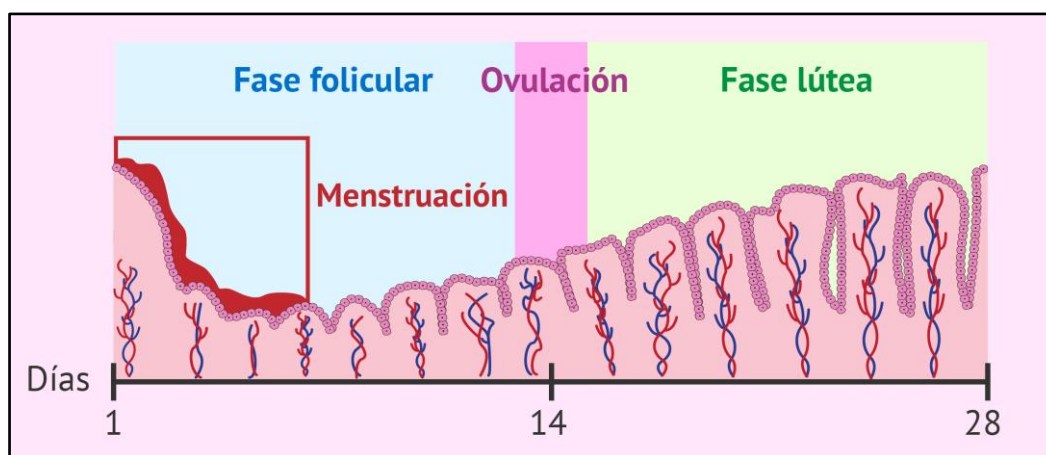
Les internacionals expliquen que la durada dels contractes amb els clubs és fonamental en aquesta matèria. Alguna cosa en el que almenys a Rússia, on actualment juga Cruz, es gestiona d'una altra manera. "Les jugadores fitxen per tres o cinc anys i poden avisar per exemple que en el segon any intentaran quedar-se embarassades. Així s'asseguren tenir a l'any següent contracte amb el mateix club", explica. Palau igualment assenyala que "encara que no siguin majoria, si hi ha algunes jugadores que han parat, han tingut els seus nens i han seguit jugant".

8. LA REGLA, UN TABÚ PER DESTERRAR

Cada cop hi ha més investigacions que demostren que la menstruació influeix en el rendiment de la dona a l'hora de practicar qualsevol esport, per això cal que tant entrenadors com jugadores estiguin informats del que això comporta per així millorar l'estat i el rendiment de la jugadora. S'han de tenir en compte els afectes que provoca al cos de la jugadora per així poder adaptar l'entrenament per tal de que la jugadora es trobi còmode, no hi hagi lesions i afecti el mínim a la competició.

Primer de tot cal saber què és la menstruació i com afecta al cos de la dona. La menstruació, també anomenada període o regla, és el sagnat que experimenten les dones quan l'òvul, que s'expulsa de l'ovari per ser fecundat, no es fertilitza. Es produeix en l'última fase del cicle menstrual, anomenada fase postovulatòria, quan es desprèn l'endometri, que s'havia anat engrossint com a preparació per a rebre, implantar i nodrir l'òvul fecundat. En total, el flux d'una menstruació és d'entre 40 i 50 ml. Està compost de sang, teixit endometrial i altres fluids vaginals. Aquest fluid surt per la vagina, durant una mitjana d'entre tres i set dies.

La menstruació és un procés cíclic i fisiològic de les dones sexualment madures que dura uns 28 dies normalment. El cicle menstrual representa els anys fèrtils de la vida d'una dona. Els anys més fèrtils solen estar compresos des dels 14 fins als 30 anys, a partir d'aquesta edat la dona segueix sent fèrtil però en menor mesura fins als 40-45 anys, que és quan sol aparèixer la menopausa, sempre depenent de cada dona. Les fases del cicle menstrual es solen dividir en tres parts, la fase fol·licular, la fase d'ovulació i la fase lútea. Durant les diferents fases el cos experimenta diferents canvis.

Il·lustració 20: Il·lustració que representa les diferents fases del cicle menstrual. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.reproduccionasistida.org/fases-del-ciclo-menstrual/cambios-del-endometrio-ciclo-menstrual/>

La menstruació afecta a totes les esportistes d'elit, amb més o menys duració i amb més o menys intensitat. Però és important tenir en compte que les hormones afecten tots els dies del cicle, de manera negativa o positiva.

Fase fol·licular

És la primera fase del cicle, comença el dia de la menstruació i sol durar entre 5 i 12 dies. El cos de la dona produeix hormones fol·licle¹ estimulants perquè els oòcits² madurin. Quan l'oòcit ja està gairebé madur l'ovari allibera majors quantitats d'estrogen, encarregat de preparar les parets de l'úter per a un possible embaràs.

Els canvis fisiològics de rellevància en aquesta fase són:

- Major sensibilitat a la insulina, el que fa que es tolerin millor els carbohidrats.
- Major ús de glucogen com a substrat d'energia i, per tant, menor crema de greix.
- Reducció del metabolisme, que arribarà al seu punt més baix una setmana abans de l'ovulació.

En la fase fol·licular l'hormona femenina, estrogen, està al seu màxim nivell i té un efecte positiu en l'estat d'humor, l'energia i la força. Així que s'està més propensa a sentir-te bé i experimentar una major força física. La fase fol·licular és el millor moment per intentar grans guanys en massa muscular i força.

A causa de l'increment de estrogen³, el cos serà capaç de fer front a l'entrenament i recuperar-se de grans volums de treball, molt millor que a la fase lútia.

Fase d'ovulació

En aquesta fase continuen madurant els oòcits i en aquesta fase l'hormona Luteïnizant s'encarrega de seleccionar l'oòcit més madur i expulsar-lo cap al ovari. En aquest moment és quan passa l'ovulació que sol ser el dia 14 del cicle.

A poc a poc l'oòcit baixarà per les trompes de Fal·lopi fins arribar a l'úter. Si passades 24 hores després que l'oòcit hagi començat el seu camí fins a l'úter no ha estat fecundat per un espermatozoide a l'òvul es dissoldrà en les trompes de Fal·lopi.

La fase central del període, en què l'òvul viatja a l'úter i espera per ser fecundat, el canvis fisiològics són:

- Reducció de la gana, es demostra una menor ingesta de calories durant aquest procés.
- El metabolisme comença a recuperar-se.
- Lleuger increment de la força, a causa de l'augment de testosterona durant l'ovulació.

¹Hormones fol·licle: Hormona que regula el desenvolupament, el creixement, la maduració puberal i els processos reproductius del cos.

²Oòcits: Cèl·lula sexual femenina que prové de l'oogoni mitjançant el procés d'oogènesi.

³Estrogen: Tipus d'hormones esteroidals, la funció general de les quals és la diferenciació sexual femenina.

La fase d'ovulació es caracteritza per un increment en totes les hormones, inclosa la testosterona. Augmenta el nivell de força i potència.

Fase lútia o post ovulació

Sol ser present entre els dies 15 i 28 del cicle. El fol·licle deixat per l'òvul dins de l'ovari segueix produint testosterona per preparar l'úter per un possible embaràs. En aquesta fase també augmenta la producció d'estrògens, per això és normal que la dona tingui més sensibilitat en els pits, canvis d'humor o retenció de líquids entre d'altres.

Si l'òvul no és fecundat, el revestiment de l'úter serà eliminat, produint l'inici de la menstruació i per tant un nou cicle menstrual.

En canvi si l'òvul és fecundat, aquest es queda enganxat a les parets de l'úter i seguirà produint estrògens i testosterona fins que es formi la placenta.

La fase final del període i, per a moltes, la més complicada:

- Augment de la gana.
- El metabolisme s'eleva.
- Menys sensibilitat a la insulina, perdent tolerància als carbohidrats.
- Major ús de greix com a combustible.
- Alteracions en humor, irritabilitat a produir menys serotonina⁴ com a causa de la reducció de progesterona⁵.

En aquesta fase el cansament arriba més ràpid, la temperatura corporal puja. Només pensar en entrenaments d'alta intensitat resulta poc apetitós. Així que durant aquesta fase és important alterar el disseny de les sessions per equiparar l'energia i l'estat d'humor.

S'hauria de reduir la càrrega total, utilitzar pesos moderats i canviar cap a estils d'entrenament barrejats, com ara condicionament metabòlic o entrenament en circuits. La fase lútia és el millor moment del mes per realitzar entrenaments de descàrrega. S'han de reduir les càrregues, especialment a mesura que s'acosta el primer dia de sagnat.

En aquesta etapa de la regla també augmenta la propensió de tenir lesions òssies. Al 2006 per exemple a l'estació d'esquí de Serra Nevada, el 65% de les lesions van ser de dones i d'aquestes el 77% tenien la regla, aquestes dades demostren que la regla realment afecta al cos de la dona.

⁴Serotonina: La serotonina és un neurotransmissor que es produeix en els intestins, el cervell i les plaquetes sanguínies.

⁵Progesterona: Hormona esteroide secretada per l'ovari, la placenta i el còrtex suprarenal, responsable de preparar l'úter per a la recepció de l'òvul fecundat.

8.1. Es pot competir tenint la regla?

En la majoria de casos, la regla no t'impedeix realitzar l'entrenament, però sí que pot ser més adequat baixar el ritme de l'entrenament. Però el fet de tenir la regla no pot ser excusa per haver obtingut uns resultats més dolents dels esperats, ja que és un fet que totes les jugadores pateixen amb més o menys intensitat, i hi ha dones que han guanyat medalles tot i tenint la regla. Per tal de que els resultats no es vegin influïts, els entrenadors i entrenadores han d'aprendre a regular els entrenaments d'acord amb el cicle menstrual de cada jugadora i la jugadora ha de ser conscient del què pot fer o no, vist que ella és la que coneix més bé el seu propi cos.

Xevi Calm, fisioterapeuta del Cadí la Seu afirma (2019) “Hi ha estudis que demostren una augment de la possibilitat de patir una lesió tendinosa com a conseqüència de l'augment d'estrògens durant la ovulació”.

També cal tenir en comte els canvis d'humor i els dolors que algunes dones pateixen amb molta intensitat. Les dones perden dies d'entrenament perquè no es respecta el seu cicle. Dit això no es tracta d'evitar aquestes variacions però sí que s'han de tenir en compte per preveure possibles conseqüències i poder treballar per obtenir un millor rendiment.

8.2. Modificar el cicle per obtenir millors resultats

Amb l'ajuda del ginecòleg es pot valorar la opció de retardar o avançar la regla perquè no coincideixi amb alguna competició en concret o per disminuir el dolor, però el fet de prendre algun tipus de anticonceptiu pot tenir afectes secundaris com augment de pes, nàusees marejos per tant és millor que cada jugadora analitzi el seu cas juntament amb un ginecòleg abans de començar algun tractament.

Lluís Franquesa, ginecòleg, afirma (2019) [Annex III, Capítol V]: “Es pot fer un cicle artificial amb anticonceptius orals. Per fer-lo més llarg o més curt. Es pot avançar o retardar sempre que sigui menys d'una setmana, i això no afecta a la dona”.

És important que el tema de la regla es comenci a tractar amb naturalitat, ja que afecta a totes les dones, no només a les esportistes. Per tant els entrenadors i entrenadores en competició femenina han de tenir coneixement del punt del cicle que les seves jugadores passen, per tal d'adaptar-se a cada jugadora, controlar-ho i així utilitzar-lo a favor. Per altre banda les jugadores no s'han de sentir atacades si el seu cos tècnic li pregunta sobre el seu cicle ja que és una cosa natural i s'ha de poder parlar del tema amb normalitat.

9. LLIGUES FEMENINES

9.1. Women National basketball Association (WNBA)

La Women 's Basketball League (WNBA) és una lliga de basquetbol femení professional dels Estats Units. Es va crear l'any 1996, i va començar a jugar-se fins al següent any. Forma part de la National Basketball Association (NBA).

La temporada regular es dona entre maig i agost. La majoria dels equips de la Women 's Basketball League tenen els seus equivalents en la lliga masculina National Basketball Association (NBA).

La idea de crear una lliga de bàsquet femení professional venia de temps molt enrere, va ser el 24 d'abril de 1996 quan la National Basketball Association (NBA) aprova la creació de la Women 's Basketball League. No és la primera lliga professional femenina nord-americana, vist que amb anterioritat es disputava la Women 's Basketball League, però sí és la primera que compta amb l'ajuda de la National Basketball Association (NBA), ja que l'anterior era independent.

Il·lustració 21: Logotip de la Women's National Association, 1997-2012. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.rac1.cat/programes/tu-diras/20180310/441379156717/igualtat-basquet-femeni-wnba-nba-diferencies.html>

El primer partit va ser entre New York Liberty i Los Angeles Sparks, el 21 de juny de 1997, al Great Western Forum de Los Angeles. La primera cistella la va aconseguir la jugadora de les Sparks Penny Toler. Les Liberty van guanyar aquell partit per 67-57.

Les primeres campiones van ser les Houston Comets en la història de la Women National basketball Association (WNBA), amb jugadores tan destacades com Cynthia Cooper, derrotant en la final a les Liberty per 65-51.

El 14 de juny de 1999 es disputa el primer All-Star Game, amb victòria de l'equip de l'Oest sobre l'Est per 79-61.

9.1.1. Problemes a la millor lliga del món

Un dels grans problema d'aquesta lliga són els sous, que se'n parlarà més endavant. Però al final, els diners són només el resultat, la conseqüència. Si mirem la llista de causes, tot comença a tenir molt més sentit. I la pròpia Cambage va fer una llista de necessitats. La prioritat número u: tractar a les estrelles de la lliga com estrelles. "La Women 's Basketball League sempre diu que és la millor lliga del món, però no tracta a les jugadores com a tal"- diu Cambage, jugadora de l'Aces, Las Vegas.

Cambage apunta directament a la venda de productes com a problema. No hi ha afinitat entre equips i afició perquè les franquícies passen inadvertides i les jugadores són ignorades. Al web de la Women 's Basketball League, aquesta és la samarreta de les Dallas Wings que es pot comprar: sense nom de jugadora i no apareix el nom de l'equip.

Il·lustració 22: Il·lustració 21: Captura de pantalla de la web WNBA. Consultat des de <https://thewing.es/lucha-wnba/>

El màrqueting és només un dels motius pels quals Cambage i la resta de la lliga han protestat. Un altre, potser el més popular la darrera temporada, són les condicions de viatge: les jugadores Women 's Basketball League viatgen en vols regulars, com qualsevol viatger, ja sigui per anar de Seattle a New York o de Washington a Los Angeles. Les jugadores de Las Vegas Aces, van passar 25 hores en un aeroport tractant de viatjar a la capital. Van arribar cinc hores abans del partit i van decidir que el millor era no jugar-lo i acceptar la derrota.

Al National Basketball Association, la normativa estipula que "Cap equip que hagi de creuar dos zones horàries serà obligat a jugar un partit en el mateix dia, i viatjant sempre en avions privats"

Protegir i mostrar a les estrelles, tenir cura de les jugadores a l'hora de desplaçar-se i finalment, espaiar la temporada. Perquè una jugadora d'elit no sap el que són les vacances. Al maig comença els entrenaments per jugar a la Women 's Basketball League des de Juny fins Setembre, Octubre si aconsegueix ficar-se en les finals. I a l'octubre ja han començat totes les competicions Federació Internacional de Baloncesto (FIBA) fins el ja esmentat mes de maig. I s'ha d'afegir el possible Mundial o Jocs Olímpics que cada dos anys a l'estiu, escurça la Women 's Basketball League un parell de setmanes.

9.1.2. Dones al “NBA 2K20”

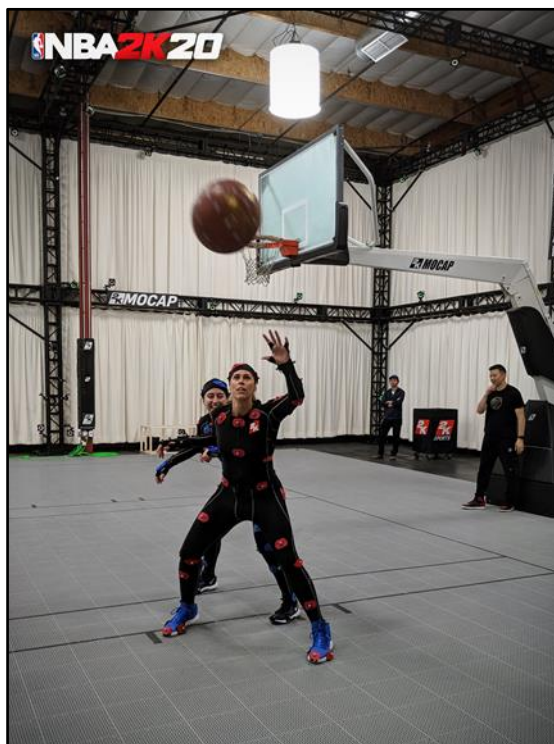
Il·lustració 23: Tràiler NBA 2K20, WNBA. Chris Smoove. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.youtube.com/watch?v=TPMVW9gB5Ho>

preferides, i gaudir de la seva aparença, moviments i diferents estils dins del joc, tot això construït des de zero sobre la base de la lliga femenina.

“NBA 2K20” comptarà amb dues jugadores espanyoles: la llegenda del bàsquet Amaya Valdemoro, tres vegades campiona de la Women’s National Basketball Assosiation, i la base debutant d’Atlanta Dream, Maite Cazorla. Tant Amaya com Maite van acompanyar a l’equip de desenvolupament de Visual Concepts per a participar en la captura de moviments de “NBA 2K20”, prestant els seus tirs, safates, celebracions i molt més. A més, com a jugadora actual de la Women’s National Basketball Assosiation, Maite ha sigut escanejada en 'NBA 2K20' i estarà recreada a la perfecció en el joc com a part del seu equip.

El videojoc també ha anunciat que Amaya i Maite seran les ambaixadores a Espanya de 'NBA 2K20', unint-se a la llista d’atletes que han representat a la marca, com Marc i Pau Gasol, Luka Doncic, Ricky Rubio, Willy i Juancho Hernangómez i molts altres. "És una gran notícia que la Women’s National Basketball Assosiation tingui representació en un joc com aquest", comenta Amaya Valdemoro.

El popular videojoc “NBA 2K” que permet jugar a bàsquet amb els jugadors i equips de la National Basketball Assosiation, ha incorporat 12 equips de la Women’s National Basketball Assosiation i més de 140 jugadores faran el seu debut en 'NBA 2K20', el pròxim títol de la saga de simulació National Basketball Assosiation. Els aficionats de la franquícia podran jugar per primera vegada amb les seves jugadores

Il·lustració 24: Maite Cazorla i Amaya Valdemoro en el procés de captura de moviment, 2019. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.tribunasalamanca.com/noticias/maite-cazorla-protagonista-de-la-llegada-de-la-wnba-al-nba-2k20>

9.2. Lliga Femenina 1

Il·lustració 25: El Mikrobank el Masnou, campió de la Lliga Femenina 1 l'any 1990. [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://www.encancha.com/liga-femenina/13/14/historia-de-los-playoffs-de-liga-femenina-i-los-anos-80/16983.html>

La Lliga Femenina 1, també coneguda per motius de patrocini com Lliga Femenina Endesa, és la màxima competició de clubs femenins de bàsquet que es disputa a Espanya. Es disputa anualment des de 1964.

Actualment consta de 14 equips. Els 8 primers classificats juguen els playoffs, seguidament juguen quarts de final, semifinals i final al millor de 3 partits cada un. Els 2 últims classificats baixen a Lliga Femenina 2.

El primer classificat disputa l'Eurolliga Femenina, jugant altres equips l'Eurocopa Femenina de la Federació Internacional de Baloncesto (FIBA). Si bé en els últims anys diversos equips han renunciat a participar en competicions europees per qüestions econòmiques. Així mateix els set primers equips classificats al final de la primera volta de la competició i l'amfitrió disputen la Copa de la Reina de bàsquet.

L'any 2012 la situació del bàsquet femení no era gaire favorable a Espanya. De fet, dos

Il·lustració 26: Laia Palau amb la samarreta del Ros Casares, 2012. [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://www.feb.es/NoticiaDesarrollo.aspx?idNoticia=41399>

equips històrics van haver de desaparèixer: el Ros Casares valencià va desaparèixer a finals de maig de 2012, tot i ser en aquell moment el campió d'Europa.

Per aquestes mateixes dates, el Mann Filter Saragossa també va tancar. I el Celta Bosco, un altre històric del bàsquet femení espanyol, va haver de reinscriure a la Lliga Femenina 2 per no poder fer front als pagaments fixos.

Aquell mateix any moltes de les millors jugadores nacionals estaven jugant a l'estranger per la mala situació de la lliga espanyola. Per pal·liar aquesta situació, al seu dia la Federació Espanyola de Bàsquet (FEB) va rebaixar de 90.000 a 70.000 euros l'aval per poder participar a la Lliga Femenina 1.

Actualment, la Lliga Espanyola està en fase de creixement, degut a la millor situació econòmica, Vigo, València i Salamanca han estat tradicionalment les places fortes a l'Estat i on s'ha trobat més recolzament financer. Amb l'esclat de la crisi immobiliària i financera, els dos primers van haver de reconvertir-se quan van perdre el suport de Vigourbán i Ros Casares, i només les castellanès han aguantat a primer nivell.

L'entrada de DIA com a patrocinador de la lliga al 2017, gràcies a una sèrie d'incentius per desgravar fiscalment ha donat una petita empenta. També la irrupció de l'Uni Girona gràcies al suport de la Diputació, l'Ajuntament i la Generalitat ha donat visibilitat al bàsquet femení a Catalunya. Però tal i com passa a la Women National basketball Association (WNBA), la Lliga Espanyola també està a anys llum de l'Asociación de Clubs de Baloncesto (ACB), que ja té una situació delicada. El salari mínim pels homes per un jugador de menys de 22 anys són 30.000 euros bruts. A dia d'avui, les noies no tenen ni conveni col·lectiu.

Il·lustració 27: Endesa, nou patrocinador de la Lliga Femenina 1. [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://www.feb.es/2019/11/1/baloncesto/sangre-azul-endesa-llega-twitter-con-estreno-del-emoji-oficial/80437.aspx>

Aquesta temporada 2019-2020 Endesa es converteix en el nou patrocinador oficial de la lliga. El 21 de juliol de 2011, Endesa i l'Asociación de Clubs de Baloncesto (ACB) van signar a Madrid "l'acord més important de la història del bàsquet espanyol i europeu", com deia el comunicat oficial en què s'explicava la "unió estratègica" per la qual l'empresa energètica donava el seu nom a la Lliga professional masculina. Vuit anys després, la companyia, patrocinadora principal de les seleccions absolutes de la Federació Espanyola (FEB), tanca el cercle convertint-se en el *title* sponsor de la Lliga Femenina a la qual va donar nom durant les dues últimes temporades la cadena de supermercats Dia. " estem molt contents perquè ens vesteixen de gala. Portem molt de temps demostrant que el que fem té un valor i aquesta és una manera molt important de donar-li valor al nostre producte. Que Endesa se sumi a aquest projecte vol dir que anem en la bona direcció ", va proclamar Laia Palau, capitana de la selecció espanyola i emblema del Spar CITYLIFT Girona, actual campió de Lliga, en l'acte de presentació de l'acord al qual van acudir jugadores dels 14 equips de la competició.

Les set medalles consecutives de la selecció i el retorn de diverses internacionals com Palau, que va emigrar el 2012 després d'alçar l'Eurolliga amb el Ros i va tornar fa un any al Girona, han marcat la reconstrucció d'una competició que en una dècada ha viscut el seu auge, caiguda i rearmament. En aquest 2011 en què Endesa entrava com a suport de patrocini per apuntalar l'Asociación de Clubs de Baloncesto (ACB), el Perfumerías Avenida de Salamanca va conquistar l'Eurolliga i va posar fi a gairebé dues dècades d'absència d'equips espanyols en el palmarès continental, des que les pioneres del Dorna Godella es proclamessin campiones al 1992 i 1993. El 2012, l'èxit va anar a més i Espanya va presumir de la primera final europea de la seva història amb el duel entre el Rivas Ecópolis i el Ros Casares. No obstant això, després d'aquella fita i la immediata desaparició del luxós projecte valencià, la lliga va entrar en una profunda depressió.

Il·lustració 28: Presentació del patrocini d'Endesa a la Lliga Femenina, 2019.

[fotografia].(n.d). Consultat des de

https://elpais.com/deportes/2019/10/10/actualidad/1570718381_350577.html

L'arribada d'Endesa al projecte confirma el creixent vigor d'una competició que va arribar a baixar de 14 a 11 equips en el curs 2012-13. "Comença una època nova. Això és molt més que un patrocini", es va felicitar Jorge Garbajosa, president de la Federació.

Alberto Fernández Torres (2019), director general de comunicació d'Endesa, explica:

És un patrocini semblant al de Dia pel que fa a l'import econòmic, amb una durada inicial de tres anys, perquè és el període que té garantit Univers Dona com a projecte d'interès general. Però la vocació és continuista, serà prorrogable i tenim la idea de potenciar molt més la competició. Això no és col·locar un logotip. La idea és que la lliga, els clubs i les jugadores siguin molt més conegudes.

Sílvia Domínguez (2019), referent de la selecció i del Perfumerías Avenida, afirma:

A poc a poc anem recuperant el nivell de jugadores a la Lliga perquè les estructures dels clubs són cada vegada més sòlides. Tenir un patrocinador d'aquest calibre darrere fa que es vagi donant importància al bàquet femení perquè no sigui cosa d'un mes a l'estiu amb la selecció.

Jorge Recio (2019) afegeix:

Fem un pas molt important perquè portar el cognom d'Endesa suposa un salt pel que fa a visibilitat i forma de fer les coses. Això ens obre moltes portes perquè més empreses es sumin i ens facin créixer. Nosaltres portem apostant per l'esport femení 19 anys i el temps ratifica que no estàvem equivocats.

Elisa Aguilar (2019):

En la meua etapa de jugadora, tot i haver viscut èpoques potents pel que fa a nivell de jugadores mai vam tenir un *title* sponsor i, en els darrers anys, ja hem encadenat dues. El recorregut de la inversió és que la competició arribi a un públic molt més gran, que això atregui més empreses i que, com a resultat d'això, reverteixi en el nivell dels equips. Tant de bo arribi el dia que totes les internacionals estiguin en la nostra lliga i vinguin fins i tot estrelles de la WNBA. En breu en tenim més de tornada, segur. I cada vegada tindrem més referents. Hem passat anys molt dolents però estem en una clara recuperació.

9.3. El gran problema, els sous

En la última aprovació del conveni col·lectiu de la National Basketball Association, va quedar establert que un jugador professional sense experiència que signés un contracte garantit per una temporada a la National Basketball Association (NBA) havia de cobrar 815.000 dòlars. En el cas de les jugadores de la Women National Basketball Association, el salari mínim són 41.248 dòlars, gairebé 20 vegades menys que el d'un home.

Il·lustració 29: Freeman, S. (2019) Chiney Ogwumike amb la samarreta dels Connecticut Sun durant el Media Day. [fotografia]. Consultat des de <https://theundefeated.com/features/wnba-chiney-ogwumike-espn-africa/>

Però, entre els millors les diferències encara són molt més desproporcionades: Stephen Curry és el jugador més ben pagat de la lliga, amb 34'6 milions de dòlars. El segueixen LeBron James amb 33'2 milions de dòlars i Paul Millsap amb 30'7 milions de dòlars. La jugadora més ben pagada als Estats Units és l'aler de Connecticut Sun, Chiney Ogwumike, amb 117.500 dòlars per temporada l'any 2018. Curry guanya 294 vegades més que el que guanya Ogwumike.

I si des de fa anys, el somni de qualsevol jugador és arribar a la millor lliga del món, la necessitat de qualsevol jugadora és sortir de la Women's Basketball League. Segons la pròpia lliga, més de 60 jugadores amb contracte la temporada 2018-2019 estan jugant en l'actualitat en alguna lliga del món. Des de la Xina fins a Espanya, passant per Turquia o Rússia, o fins i tot Bielorússia o Corea del Sud. Lluny de la fama i els focus, només pels diners.

El sou mínim de l'Euroleague femenina és el doble que el de la lliga dels Estats Units, 50.000 dòlars. Segons la web High Post Hoops, el salari més alt de la Women's Basketball League no arriba als 130.000 dòlars. El 2015, Diana Taurasi va cobrar \$ 1.5 milions del Ekaterimburg, equip rus, més un extra perquè no tornés a jugar a la lliga estatunidenca aquella temporada. Va acceptar.

I aquest ritme, sense descans, amb estrès i per necessitat, acaba passant factura. Física i mental. Liz Cambage va estar quatre anys sense tornar a la Women National basketball Association (WNBA) i es va quedar en la seva Austràlia natal. D'altres, a Rússia o Turquia tot i la inestabilitat social i la por. «Vaig pensar molt sobre la decisió de jugar a Turquia i al final, va ser la decisió correcta per a mi. Els beneficis eren majors al risc », diu Danielle Robinson, la llavors escorta de les Sant Antoni Stars.

A Espanya, a la Lliga Femenina, els sous de les jugadores dels equips catalans (Spar Citylift Girona, Cadí la Seu d'Urgell) oscil·len entre els 1.500 i 2.000 euros, aproximadament. Fent una mitjana amb tota la lliga, la realitat és molt mileurista. I això que és l'esport privilegiat en l'aspecte econòmic i el més practicat. Irene Garí del València va denunciar que el salari mínim de la lliga era de 800 euros i que el 30% cobrava només això. A més, també va recordar que durant els quatre mesos que no hi ha lliga, les jugadores no cobren res, no com a França, per exemple.

Mama Dembele afirma [Annex III, capítol I]:

Penso que té el mateix mèrit arribar a ser professional si ets dona o si ets un home. Sé que no puc viure del bàsquet femení, i és una cosa que empenya perquè els homes si que ho poden fer. Si que és cert que t'ho has de pensar molt bé ja que quan et retiris hauràs de treballar d'alguna cosa i per això nosaltres (les noies) no prioritzem tan el bàsquet com els nois sinó que prioritzem més els estudis, perquè sabem que és del que acabarem vivint.

Per això és imprescindible que elles tinguin una carrera acadèmica paral·lela que els permeti gaudir d'un futur laboral una vegada es retirin. Tot i així quan s'han d'enfrontar al món laboral els hi és molt difícil, ja que no tenen experiència en el sector i la majoria tenen entre 30 i 40 anys.

Laura Camps explica [Annex III, capítol II]:

Jo no puc viure tota la vida del que he cobrat durant la meua carrera d'esportista. Laia Palau, Amaya Valdemoro probablement sí. I jo no hi puc viure tot hi havent estat a seleccions, a bons clubs, aconseguir títols i tot això, no em dona per viure, i no soc malgastadora, però jo no n'he tingut suficient.

Encara no entrat del tot al món laboral. És un altre handicap que tenim les dones esportistes que és el tema de la maternitat, jo volia ser mare i vaig deixar de jugar a bàsquet per ser mare i per tant la introducció al món laboral no va ser d'immediat, vaig fer algunes coses abans de quedar-me embarassada però ja està, després vaig tenir les criatures i no he pogut acabar d'entrar mai, el que jo he estudiat no ho he pogut exercir mai perquè em vaig plantar amb 35 anys amb una carrera de treballadora social sense haver exercit mai, apart sent un títol que em vaig treure a Estats Units en que la normativa és molt diferent a la d'aquí i no hi he pogut entrar mai.

Dins de la selecció Laia Palau va afirmar a l'octubre del 2019 en una entrevista feta per "La Sexta" que ara cobra el mateix per ser la capitana que Rudy Fernández per ser capità. Palau explica que aquest fet no només implica apostar per la igualtat, va més enllà convertint-se en un canvi social. Tot i així també diu que fora de la selecció "Rudy debe de cobrar unas 30 veces más que yo. Haciendo el mismo trabajo, no cobramos lo mismo"

Laura Camps afirma [Annex III, capítol II]:

El 2007 que va ser la última vegada que vaig anar-hi (a la selecció), vam aconseguir que ens donessin la meitat del què ells cobraven cap al 2005 o 2004, perquè abans ells cobraven tres vegades més que nosaltres més o menys.

10. SITUACIÓ ACTUAL DEL BÀSQUET FEMENÍ

“Es un orgullo estar viviendo unos de los mejores momentos de la historia del baloncesto español”- Jorge Garbajosa

En aquest apartat s’ha extret informació d’unes dades cedides per la Federació Catalana de Basquetbol [C. Tècnic (comunicació personal, 16 desembre 2019)], referents als nombres de llicències femenines inscrites la temporada 2019-2020, en aquest apartat també es fa referència a la importància dels clubs catalans a nivell espanyol i la de les seleccions espanyoles a nivell europeu.

Catalunya és una de les comunitats autònomes amb més jugadores a nivell espanyol, en la temporada 2019-2020 hi ha un total de 78.710 llicències de jugadors i jugadores inscrits a la Federació Catalana de Basquetbol, d’aquest total un 72% són nois (56.806) i un 28% són noies (21.904).

Relació de llicències femenines desglossades en les diferents categories:

COMPETICIÓ	JUG	ENT	DEL
LIGA DIA (LF1)	36	1	2
LIGA FEMENINA DE BALONCESTO 2	56	2	10
LEB PLATA			
LIGA EBA		1	14
COPA CATALUNYA FEMENINA	184	1	15
COPA CATALUNYA MASCULINA			7
PRIMERA CATEGORIA FEMENINA	365	3	17
PRIMERA CATEGORIA MASCULINA			5
SEGONA CATEGORIA FEMENINA	719	9	33
SEGONA CATEGORIA MASCULINA		2	6
TERCERA CATEGORIA FEMENINA A	1679	13	40
TERCERA CATEGORIA MASCULINA		3	17
SENIOR MASCULÍ TERRITORIAL A		9	9
SENIOR MASCULÍ TERRITORIAL B		1	8
TOT BASQUET	265		1
SOTS-25 FEMENÍ	642	8	10
SOTS-25 MASCULÍ A		4	3
SOTS-25 MASCULÍ B		6	4
SOTS-21 FEMENÍ	429	5	

SOTS-21 FEMENÍ NIVELL A	47		
SOTS-21 MASCULÍ PREFERENT		1	1
SOTS-21 MASCULÍ NIVELL A-1		1	5
SOTS-21 MASCULÍ NIVELL A-2		1	1
SOTS 21 MASCULÍ NIVELL B		2	
JUNIOR FEMENÍ PREFERENT	179	4	17
JUNIOR FEMENÍ INTER TERRITORIAL	588	3	28
JUNIOR FEMENÍ NIVELL A	853	19	41
JUNIOR FEMENÍ NIVELL B	1099	19	47
JUNIOR MASCULÍ PREFERENT			2
JUNIOR MASCULÍ 1R. ANY		1	3
JUNIOR MASCULÍ INTER TERRITORIAL		6	8
JUNIOR MASCULÍ NIVELL A		4	8
JUNIOR MASCULÍ NIVELL B		7	10
JUNIOR MASCULÍ NIVELL C		6	8
CADET FEMENÍ PREFERENT	165	3	18
CADET FEMENÍ INTER TERRITORIAL	476	7	31
CADET FEMENÍ PROMOCIÓ	3006	49	155
CADET MASCULÍ PROMOCIÓ		28	65
CADET MASCULÍ INTER TERRITORIAL		4	4
CADET MASCULÍ PREFERENT			3
CADET MASCULÍ 1R. ANY		1	4
INFANTIL FEMENÍ PREFERENT	167	7	14
INFANTIL FEMENI INTER TERRITORIAL	371	6	30
INFANTIL FEMENÍ 1R ANY	149	6	15
INFANTIL FEMENÍ PROMOCIÓ	2108	58	130
INFANTIL MIXTE E (COMPETICIO)	12	1	
INFANTIL MIXTE (ESCOLA)	16	2	1
INFANTIL MASCULI 1R. ANY		6	8
INFANTIL MASCULI INTER TERRITORIAL		4	6
INFANTIL MASCULÍ PREFERENT		2	6
INFANTIL MASCULÍ PROMOCIÓ		35	51
PRE-INFANTIL FEMENÍ PROMOCIÓ	1592	43	100
PRE-INFANTIL MASCULÍ PROMOCIÓ	20		54
PRE-INFANTIL MIXTE E (COMPETICIÓ)			1

PRE-INFANTIL MIXTE (ESCOLA)	7	1	
PRE-INFANTIL MASCULÍ PROMOCIÓ		29	
MINI FEMENÍ PROMOCIÓ	3336	198	200
MINI MASCULÍ PROMOCIÓ	248	111	116
MINI MIXTE E (COMPETICIO)	19		
MINI MIXTE (ESCOLA)	74	1	4
PRE-MINI FEMENÍ PROMOCIÓ	1347	83	94
PRE-MINI MASCULÍ PROMOCIÓ	419	117	119
PRE-MINI MIXTE E (COMPETICIO)	106	7	3
PRE-MINI MIXTE (ESCOLA)	1125	39	15
TOTAL	21904	989	1641

Dades cedides per la Federació catalana de basquetbol

En les categories mini i inferiors (7-11 anys) hi ha un 30% de les jugadores totals, en pre-infantil i infantil (12-13) un 21%, en cadet (14-16) un 17%, en junior (16-18) un 12,5%, de sot-21 fins a copa Catalunya (+18 anys) hi ha un 19% del total de jugadores, finalment un 0,5% en les lligues professionals, lliga femenina 1 i lliga femenina 2

En l'àmbit d'entrenadores, n'hi ha un total de 989 entre equips masculins i femenins. En les categories mini i inferiors hi ha el 56,2% (556) de les entrenadores, en pre-infantil i infantil n'hi ha un 20,2% (200), en cadet un 9,3% (92), en júnior un 7% (69), en les categories superiors a aquestes, sense comptar les lligues professionals n'hi ha un 7,1% (70) i finalment a Lliga femenina 1 i 2 n'hi ha un 0,3% (3).

Cal destacar que hi ha més dones fent la funció de delegades que fent d'entrenadores. Hi ha un total de 1641 delegades entre equips femenins i masculins En les categories mini i inferiors hi ha el 33,7% (551) de les delegades, en pre-infantil i infantil n'hi ha un 25,4% (416), en cadet un 17,4% (280), en júnior un 10,5% (172), en les categories superiors a aquestes sense comptar les lligues professionals n'hi ha un 12,3% (196) i finalment a Lliga femenina 1 i 2 n'hi ha un 0,7% (12).

Es pot observar que tan jugadores, com entrenadores, com delegades són molt més presents en categories més baixes i a mida que va augmentant l'edat i el nivell de les jugadores va disminuint la presència de dones.

Pel que fa als clubs, els planters catalans tenen una gran importància a nivell espanyol. Concretament l'Snatt's Sant Adrià, el millor planter femení del panorama nacional en els anys 2016-2019, demostrant una gran regularitat. Ha guanyat set títols dels últims 12 disputats i ha participat en quatre finals més. El Club Bàsquet Almeda i Geieg UniGirona també tenen molta importància a nivell espanyol, estan dins els deu millors planters espanyols en els últims quatre anys. També cal destacar el Femení Maresme Coelmin que cada cop té més importància a nivell nacional. Demostrant d'aquesta manera l'alt nivell del bàsquet femení català.

	TOTAL	JUNIOR					CADETE					INFANTIL				
		2019	2018	2017	2016	TOTAL	2019	2018	2017	2016	TOTAL	2019	2018	2017	2016	TOTAL
SNATT'S SANT ADRIÀ	374	29	32	31	31	123	31	32	32	30	125	32	31	31	32	126
MOVISTAR ESTUDIANTES	302	32	28	30	22	112	22	25	30		77	31	27	24	31	113
LVA PONCE	273	18	14	26	19	77	21	22	27	29	99	22	24	25	26	97
RC DELTA	271	25	30	25	16	96	24	27	24	27	102	11	13	22	27	73
ISLAS CANARIAS G.C.	270	22	19	32	32	105	28		23	32	83		28	30	24	82
STADIUM CASABLANCA	250	17	24	17		58	26	23	31	28	108	19	15	29	21	84
ALMEDA	250		29	28	24	81	29	31		31	91		26	23	29	78
ARANGUREN MULTIBASKET	146	13	18			31	19	21	22	26	88	7	8	4	8	27
GEIEG UNIGIRONA CB A	141	31	27	19		77			25	15	40	24				24
PICKEN CLARET	129		6	29	30	65	25			10	35		29			29
HELIOS	123	20	12			32	10	8	12	7	37	18	6	15	15	54

Il·lustració 30: FEB. (2019) Rànquing Campionats d'Espanya de clubs Júnior, Cadet i Infantil femení (2016-2019). [taula]. Consultat des de <http://planetacb.com/el-femeni-sant-adria-se-coloca-como-la-mejor-cantera-femenina-de-espana-y-el-estudiantes-se-coloca-segundo/>

En l'àmbit de seleccions, actualment a nivell europeu la selecció espanyola femenina, juntament amb la masculina ocupen la primera posició del rànquing de formació de FIBA Europa, els ors de les seleccions U18 i U16 masculines, el plata de la U20 masculina i el bronze de la U16 femenina col·loquen a les seleccions de formació espanyoles com les millors d'Europa.

L'estiu 2019 ha estat molt productiu per a les seleccions de formació espanyoles. En categoria masculina ha estat un any històric amb els títols en els Europeus U18 de Grècia i U16 d'Itàlia, vencent en la final a Turquia i França respectivament. A l'Europeu U20 Espanya només va cedir en la final davant els amfitrions: Israel. Els 149 punts obtinguts en els tres tornejos continentals situen Espanya per davant de França, Turquia, Grècia i Lituània.

Il·lustració 31: La selecció U16 tercera d'Europa al guanyar contra França. [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://www.feb.es/2019/8/30/baloncesto/seleccion-u16-culmina-verano-formacion-con-una-valiosa-medalla-bronce/79867.aspx>

En categoria femenina Espanya ha obtingut el bronze a l'Europeu U16 de Macedònia i dos cinquens llocs en U20 i U18. A més, tot i que no compta per FIBA Europa, Espanya va aconseguir el bronze al Mundial de Tailàndia U19.

A més, FIBA Europa maneja un rànquing combinat amb els resultats dels últims cinc anys (2015-2019). Espanya lidera aquesta classificació, amb un ampli avantatge sobre França i Itàlia. De fet, el planter espanyol ha dominat els estius de 2015, 2016, 2018 i 2019, i només es va veure superat per França el 2017.

R	País	Total
1	España	1.434
2	Francia	1.407
3	Italia	1.337
4	Serbia	1.271
5	Lituania	1.261
6	Turquía	1.235
7	Alemania	1.232
8	Letonia	1.219
9	Rusia	1.203
10	Croacia	1.114

Il·lustració 32: Rànquing de formació de FIBA Europa entre el 2015 i 2019. Consultat des de <http://www.feb.es/2019/8/30/baloncesto/seleccion-u16f-culmina-verano-formacion-con-una-valiosa-medalla-bronze/79867.aspx>

BLOC PRÀCTIC

11. ANÀLISI PERIODÍSTICA

En aquest apartat es farà una anàlisi periodística per tal de conèixer quina és la diferència de visualització als mitjans de comunicació entre bàsquet femení i masculí. Per això s'analitzaran els minuts que apareixen al telenotícies vespre, de la cadena TV3, les seleccions femenines i espanyoles en els seus respectius campionats europeus. El femení durant l'estiu del 2019 i el masculí durant l'estiu del 2017.

Europeu femení

El 37è Campionat Europeu de Bàsquet Femení es va celebrar entre el 27 de juny i el 7 de juliol de 2019 sota la denominació Women's EuroBasket 2019.

Setze seleccions nacionals afiliades a la FIBA Europa, van competir pel títol europeu, l'anterior guanyador era Espanya l'any 2017, qui l'any 2019 es va tornar a endur el títol per quarta vegada a la història.

Data	Minuts tv	Observacions	Data	Minuts de tv	Observacions
26/06/2019	0		03/07/2019	0	
27/06/2019	0		04/07/2019	(35.45-36.08)= 23 segons	Amb imatges
28/06/2019	0		05/07/2019	0	
29/06/2019	0		06/07/2019	(33.21-33.39)= 18 segons	S'estava disputant la semifinal, sense imatges
30/06/2019	(31.11-31.42)= 31 segons	Amb imatges	07/07/2019	(33.03-33.20)= 17 segons	S'estava disputant la final, sense imatges
01/07/2019	0		08/07/2019	(31.56-32.44)= 48 segons	El dia abans s'havien proclamat campiones d'Europa, apareixen imatges
02/07/2019	0				

Taula 1: Elaboració pròpia, minuts dedicats al Women's EuroBasket 2019

En tot el campionat han sortit al telenotícies vespre 2,17 minuts en 13 dies, una mitjana de 0,11 minuts/dia. D'aquests han aparegut imatges en 1,42 minuts i 0,35 segons sense imatges.

Europeu masculí

El 40è Campionat Europeu de Bàsquet Masculí es va celebrar entre el 31 d'agost i el 17 de setembre de 2017 amb el nom de EuroBasket 2017.

24 seleccions van lluitar pel títol, l'anterior Campionat l'havia guanyat Espanya per tercera vegada, el 2017 però el guanyador va ser Eslovènia i Espanya va quedar en tercera posició.

Data	Minuts de tv	Observacions	Data	Minuts de tv	Observacions
30/08/2017	0		09/09/2017	0	
31/08/2017	(34.40-36.15)= 1.35 minuts	Amb imatges	10/09/2017	(27.07-27.37)= 30 segons	Amb imatges
01/09/2017	(32.45- 34.07)= 1.22 minuts	Amb imatges	11/09/2017	0	
02/09/2017	(26.21- 26.51)= 30 segons	Amb imatges	12/09/2017	(17.09-17.43)= 34 segons	Amb imatges
03/09/2017	0		13/09/2017	(32.25-32.44)= 19 segons	Sense imatges
04/09/2017	(31.54-32.11)= 17 segons	Amb imatges	14/09/2017	0	
05/09/2017	(34.40-35.57)= 1.37 minuts	Amb imatges	15/09/2017	(37.45-37.58)= 13 segons	Amb imatges
06/09/2017	0		16/09/2017	0	
07/09/2017	(1.1.26-1.3.00)= 1.34 minuts	Amb imatges	17/09/2017	(30.10-30.49)= 39 segons	Es proclamen tercers d'Europa, amb imatges
08/09/2017	0		18/09/2017	0	

Taula 2:Elaboració pròpia, minuts dedicats al EuroBasket 2017

En tot el campionat han sortit al telenotícies vespre 9,10 minuts en 20 dies, una mitjana de 0,27 minuts/dia. D'aquests minuts apareixien imatges en 8,51 minuts i no n'apareixien en 19 segons.

11.1.Anàlisi de resultats

Els resultats obtinguts amb l'anàlisi del campionat femení i el masculí són totalment diferents. Dels 13 dies que va durar la competició les dones van ser notícia cinc dies, apareixent al telenotícies un total de 2,17 minuts, el que significa 11 segons per dia. D'aquests, 1,42 amb imatges i 35 segons sense. Aquests resultats són molt pobres, però encara ho són més quant es comparen amb el dels homes. La seva competició va durar 20 dies, d'aquests van ser notícia 11 dies, apareixent un total de 9,10 minuts, és a dir, 27 segons per dia, més del doble que les dones. D'aquests, 8,51 minuts amb imatges i 19 segons sense.

12. COMPARATIVA AMB LA TESIS DOCTORAL DE INGRID HINOJOSA

En aquest apartat es farà una comparativa amb una part de la tesis doctoral de Ingrid Hinojosa titulada amb “On són les entrenadores, el paper dels agents socials en l'àmbit de l'entrenament esportiu”, present al *11è quadern dones i esport*. Ha realitzat una enquesta per saber les característiques de les dones entrenadores en l'esport en general, es realitzarà una enquesta pròpia [Annex I] per comparar les mateixes característiques però en els entrenadors i entrenadores d'Osona i únicament en el bàsquet.

Il·lustració 33: Impressió de pantalla de l'enquesta pròpia.

En la investigació d'Ingrid Hinojosa hi van participar un total de 1.685 entrenadors i entrenadores (82,3 % d'homes i 17,7 % de dones) de 31 esports i nivells competitiu diferents. És, doncs, l'estudi més ampli realitzat fins ara en aquest àmbit a nivell internacional. En canvi en l'enquesta pròpia hi van participar 76 entrenadors i entrenadores (61,8% d'homes i 38,2% de dones) d'Osona i que són entrenadors de bàsquet de diferents nivells competitiu.

Ingrid Hinojosa, forma part d'un projecte a la INEF de Barcelona i ha rebut un premi sobre la investigació per doctorats, es tracta d'utilitzar diferents estudis per impulsar i avaluar les polítiques de gènere que hi ha actualment en el món de l'esport, el premi rebut representa una contribució molt important pel prestigi de la INEF i del programa de doctorat, Activitat física, educació física i esport, com a referents en l'àmbit acadèmic i científic, per altra banda el projecte que ella porta a terme, es tracta d'un projecte d'investigació social i educativa en l'activitat física i de l'esport, que va iniciar la seva activitat d'investigació l'any 1992, en el marc de laboratori d'investigació social de l'INEF de Barcelona. Des d'aquell moment ha estat un grup que ha anat creixent i ha anat incorporant diferents persones d'altres centres de manera que actualment aquest grup segueix una filosofia establerta des dels seus orígens i està format per més de 30 persones que des de la vessant de formació aporten coneixements molt diferents i que troben en l'educació física i l'esport el fil conductor i el punt denominador comú de totes elles, d'acord amb la pedagogia, la sociologia, la història i altres àmbits per treballar i investigar tot allò relacionat amb la dona i l'àmbit esportiu.

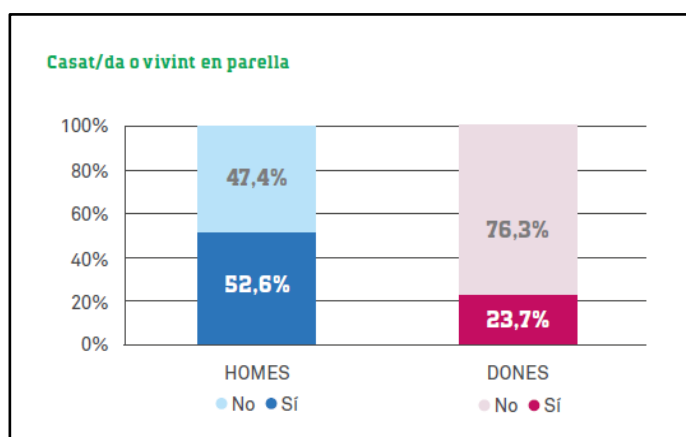
12.1.Dades recollides

12.1.1. Edat i situació familiar

En l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa la mitjana d'edat dels entrenadors i entrenadores participants a la investigació és de 33 anys, l'edat mitjana de les dones és de 26,8 anys, mentre que la mitjana dels homes és de 34,2. En l'enquesta pròpia la mitjana d'edat és de 26 anys, la mitjana de dones és de 20,7 anys, i la mitjana d'homes és de 29,5 anys. També s'ha estudiat la situació familiar dels entrenadors i entrenadores.

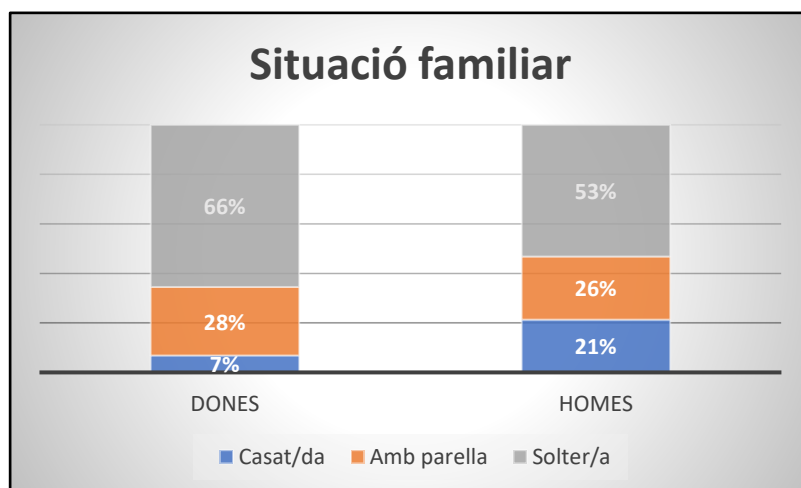
- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

En els resultats consultats aproximadament la meitat dels homes estan casats o vivint en parella, en canvi una petita part de les dones ho estan.

Gràfic 1: Situació familiar d'entrenadors/es. Font: Ingrid Hinojosa

- Resultats de l'enquesta pròpia

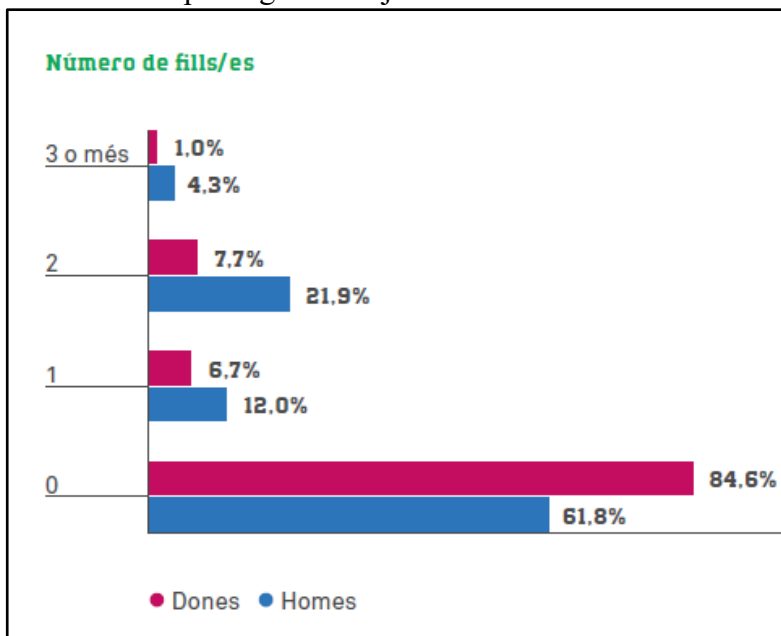

Gràfic 2: Elaboració pròpia, situació familiar d'entrenadors/es.

Els resultats mostren que hi ha una lleugera diferència entre homes i dones, hi ha més percentatge d'homes casats, i pel contrari, hi ha més entrenadores solteres.

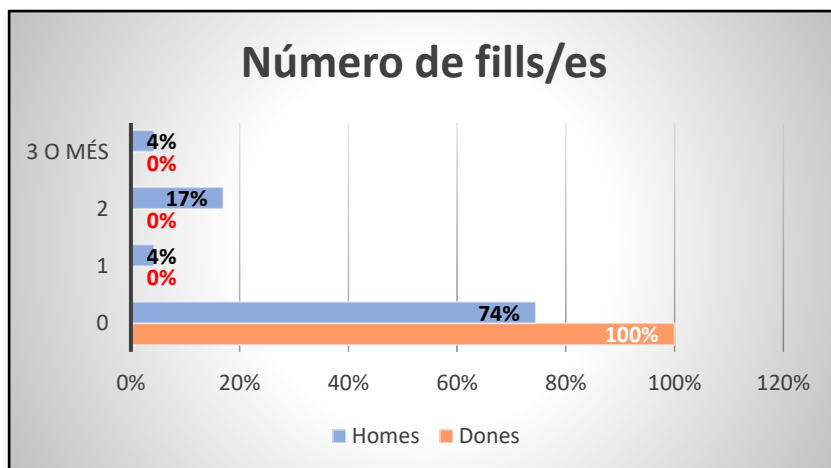
- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

Els resultats mostren que la majoria dels entrenadors i entrenadores no tenen fills, tot i així hi ha més percentatge d'homes amb fills que dones.

Gràfic 3: Número de fills/es. Font: Ingrid Hinojosa

- Resultats de l'enquesta pròpia

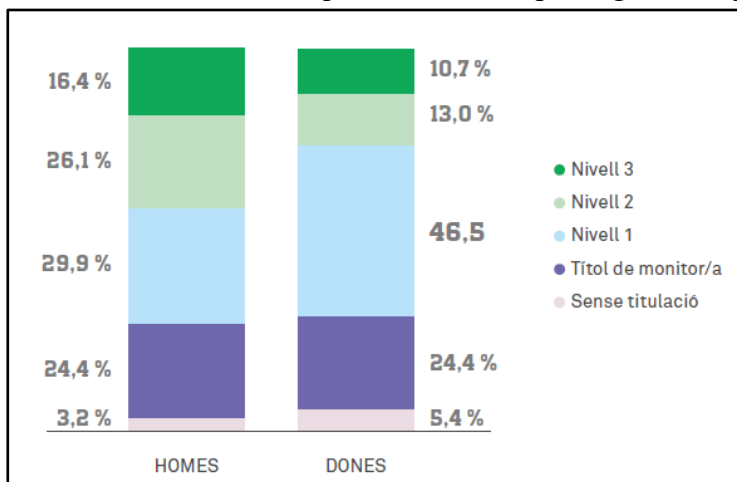

La totalitat de les dones no tenen fills i la majoria d'homes tampoc.

Gràfic 4: Elaboració pròpia, número de fills/es.

12.1.2. Titulació dels entrenadors/es

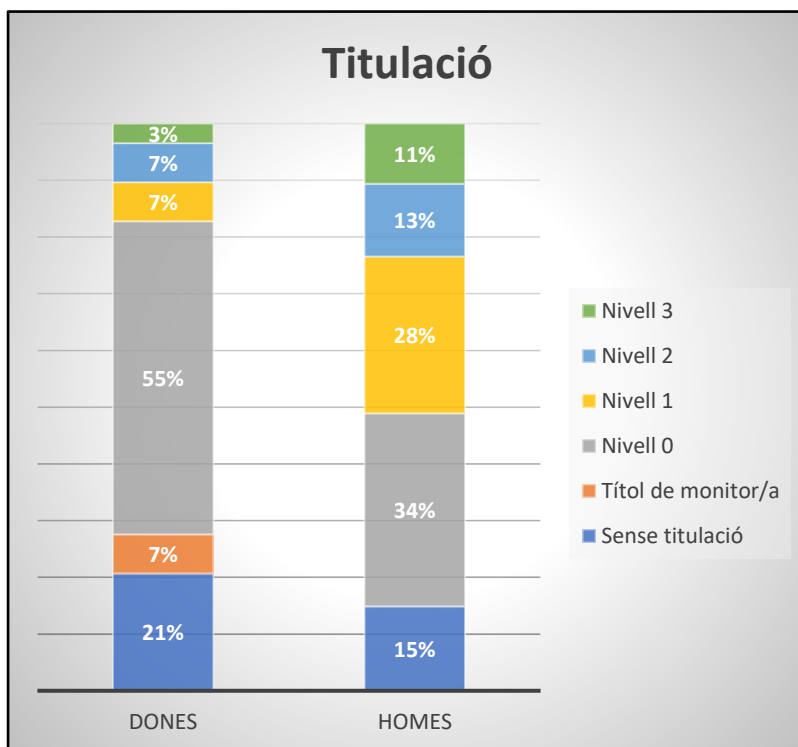
- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

Gràfic 5: Titulació esportiva dels entrenadors i entrenadores. Font: Ingrid Hinojosa

Es veu clarament que la formació dels homes és més proporcionada entre els diferents nivells de formació, no és així en les dones que moltes d'elles tenen el primer nivell de formació. Tot i així el número de entrenadors/es sense formació és molt similar.

- Resultats de l'enquesta pròpia

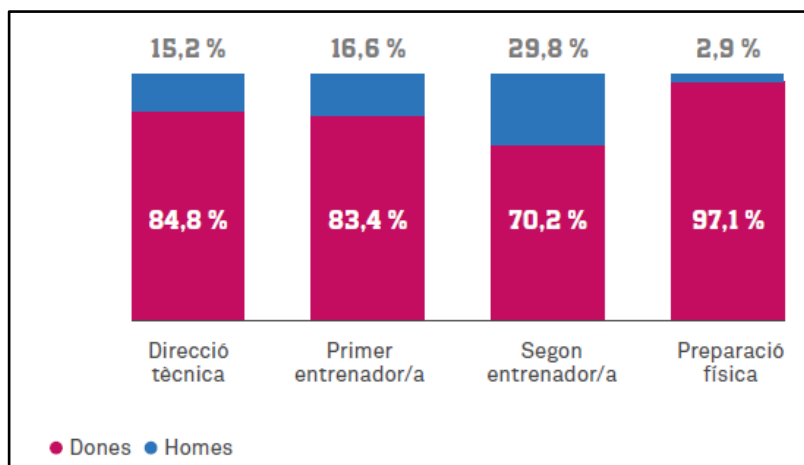

Gràfic 6: Elaboració pròpia, titulació esportiva dels entrenadors i entrenadores.

En l'enquesta pròpia s'ha afegit el nivell 0 de formació, ja que és una de les formacions dels entrenadors/es de bàsquet. En el gràfic es pot veure que igual que en el gràfic de Ingrid Hinojosa la columna dels homes és molt més proporcionada que la de les dones, que bàsicament es concentra en el primer nivell de formació, el nivell 0.

12.1.3. Lloc de treball que desenvolupen

- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

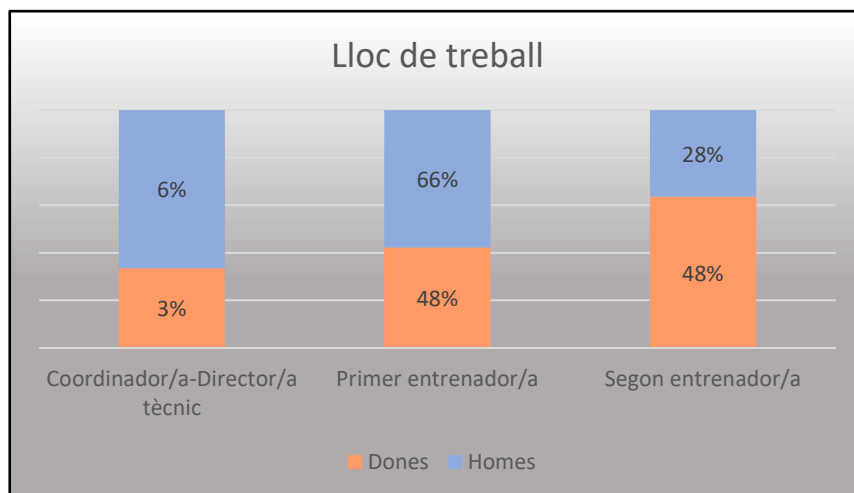

En aquest gràfic es veu clarament la gran presència de dones en els càrrecs relacionats amb la funció d'entrenadores, on són més presents els homes és en el càrrec de 2n entrenadors.

Gràfic 7: Lloc de treball que desenvolupen els entrenadors i entrenadores. Font: Ingrid Hinojosa

- Resultats de l'enquesta pròpia

En l'enquesta pròpia els resultats són totalment contraris als de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa, hi ha molta més presència d'homes als diferents càrrecs, hi ha majoria d'homes tant al lloc de primer entrenador com el de coordinador o director tècnic, però en el lloc de 2n entrenador/a la majoria són dones.

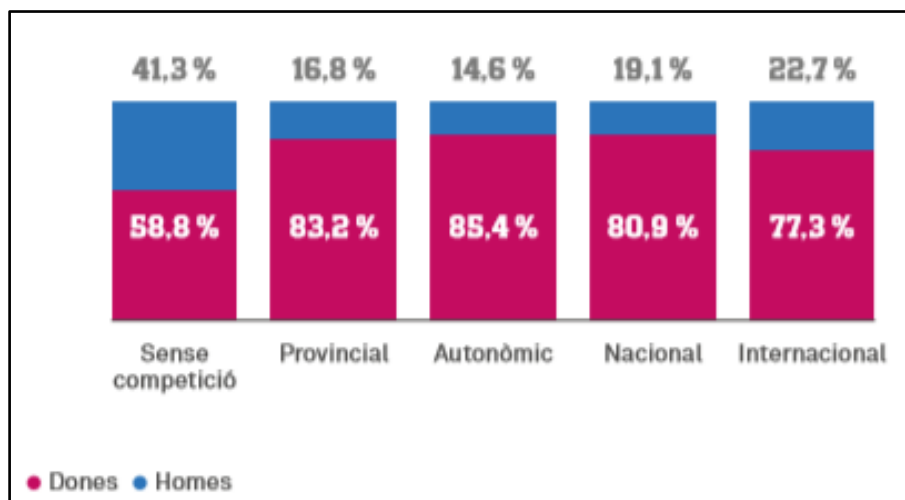

Gràfic 8: Elaboració pròpia, lloc de treball que desenvolupen els entrenadors i entrenadores.

12.1.4. Nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador/a

- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

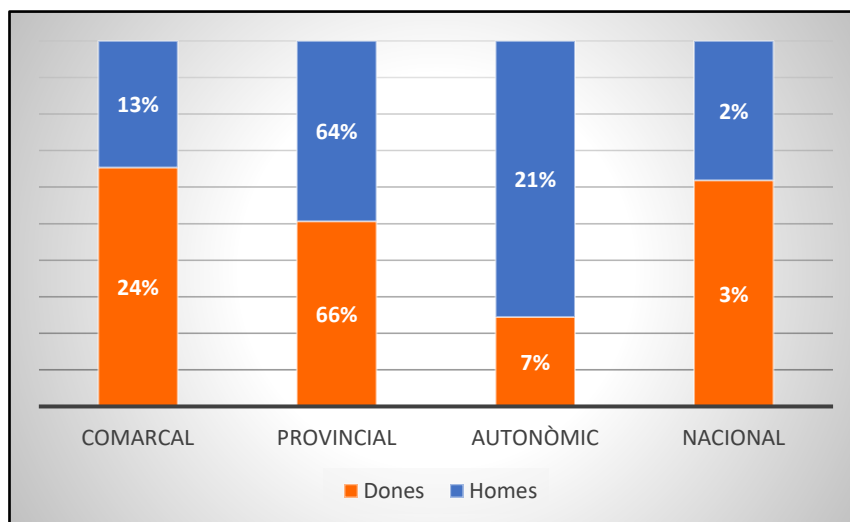
En aquest gràfic es pot veure a simple vista que en tots els nivells competitiu hi predominen les dones, en el cas en què hi ha més presència d'homes és en el més baix, el de sense competició. El nivell internacional és el segon nivell on hi ha més homes.

Gràfic 9: Nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador i entrenadora.
Font: Ingrid Hinojosa

- Resultats de l'enquesta pròpia

En els nivells competitiu més baixos hi predominen les dones, en canvi en els nivells més alts, els homes, on hi ha més diferència és al nivell de comarca, on predominen clarament les dones i en el nivell autonòmic, on predominen clarament els homes.

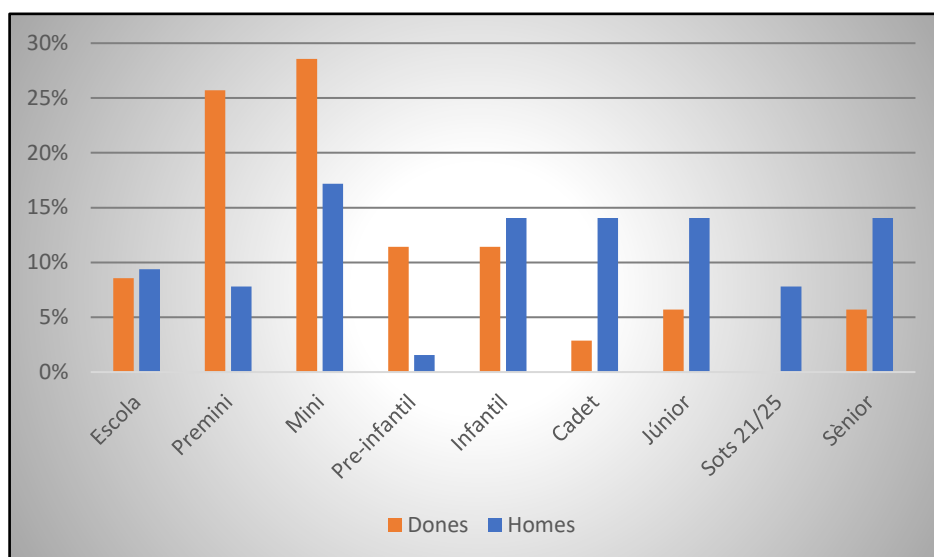
Gràfic 10: Elaboració pròpia, nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador i entrenadora.

12.1.5. Jugadors als que entrenen

- Resultats de l'enquesta realitzada per Ingrid Hinojosa

En l'enquesta comparada pel que fa a l'edat dels esportistes, només el 6,9 % d'equips en categoria sènior (masculins i femenins) tenen una dona com a entrenadora.

- Resultats de l'enquesta pròpia

Gràfic 11: Elaboració pròpia, edat dels jugadors que entrenen entrenadors i entrenadores.

És important dir que les categories del gràfic van gradualment de nens i nenes de 6 anys fins a edat sènior on no hi ha límit d'edat.

En el gràfic mostrat es pot observar que en

les etapes on els jugadors i jugadores són més petits, hi ha una majoria de dones com a entrenadores, excepte amb els més petits, on hi ha lleugerament més homes, a partir de la categoria d'infantil predominen els homes en la tasca d'entrenadors.

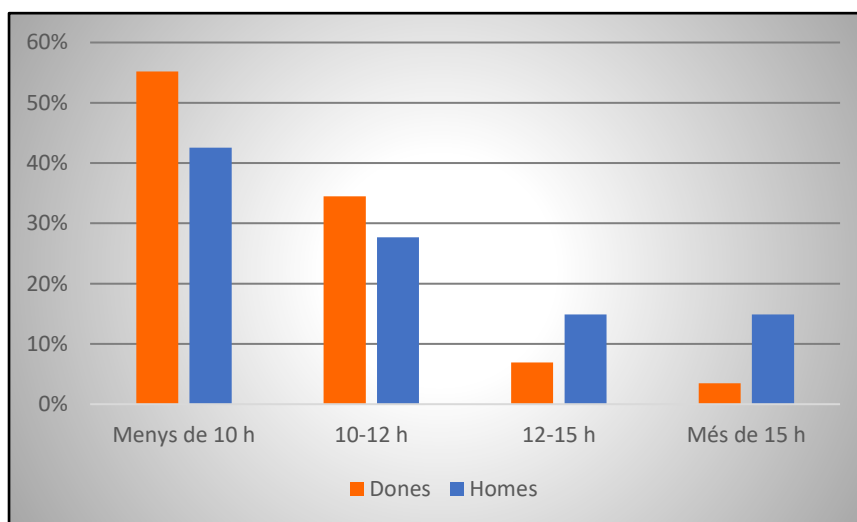
12.1.6. Experiència i hores de dedicació

Aquest apartat no ha estat analitzat pel treball de Ingrid Hinojosa, però es creia que era un aspecte important a analitzar i així s'ha fet a l'enquesta pròpia.

- Els resultats obtinguts mostraven que els homes tenien una mitjana de 11,06 anys d'experiència i les dones 4,6 anys de mitjana.

En les hores de dedicació, aquests són els resultats:

En el gràfic es pot veure que gairebé la majoria d'entrenadors i entrenadores dediquen menys de 10 hores a la seva tasca d'entrenador/a. Però generalment les dades mostren que els homes dediquen més hores que les dones.

Gràfic 12: Elaboració pròpia, hores dedicades pels entrenadors/es en la seva tasca

12.2. Anàlisi de resultats

Observant els resultats extrets de l'enquesta externa i la pròpia, cal destacar que les entrenadores són significativament més joves que els entrenadors. En la comparada hi ha vuit anys de diferència i en la pròpia uns nou anys aproximadament, en la última també s'ha quantificat els anys d'experiència, els homes amb 11,06 anys i les dones 4,6. En les hores de dedicació també hi ha dissimilituds, en general els homes hi dediquen més hores que les dones, ja que són poques les que hi dediquen més de 12 hores a la setmana, i tot i que també són pocs els homes que hi dediquen aquestes hores, aquests són un percentatge més elevat.

La conciliació familiar i laboral és diferent entre homes i dones, segons els resultats de la tesis consultada, hi ha un 28,9% més d'homes casats o vivint en parella que dones. Un 76,3% de les dones no estan casades o viuen en parella i un 47,4% dels homes tampoc ho estan. En número de fills també hi ha bastanta diferència, en tenen un o més, el 38,2% del homes, en canvi les dones en tenen un 15,4%, amb una diferència del 22,8%, per tant la diferència és significativa.

En l'enquesta pròpia hi ha un 47% dels homes casats o vivint amb parella, coincidint amb els resultats de l'enquesta comparada, però en aquest cas el nombre de dones en aquesta situació familiar és més gran, amb un 35%, sent la diferència d'un 12% entre els dos gèneres. En nombre de fills un 25,5% dels homes en tenen i el 0% de les dones enquestades en tenen.

Quant a la titulació d'entrenadors i entrenadores també hi ha diferències. Els resultats de la tesis mostren que dins els entrenadors hi ha bastanta proporcionalitat entre nivells, però en les entrenadores no és així. El nombre de no titulats i titulats com a monitors és pràcticament igual entre homes i dones, la diferència apareix a partir del primer nivell de formació on hi ha més percentatge de dones titulades en aquest nivell vist que en els nivells dos i tres la presència de dones disminueix, és a dir la formació de les dones majoritàriament es concentra en el primer nivell, fet que no passa amb els homes, ja que la titulació és més proporcionada en els diferents nivells.

En l'enquesta realitzada els resultats són similars, cal destacar que a diferència de l'enquesta comparada s'ha afegit el nivell 0, el primer nivell de formació d'entrenadors i entrenadores de bàsquet, per tant en bàsquet hi ha quatre nivells formatius. Dels resultats extrets el que crida més l'atenció és que més de la meitat de les dones tenen el nivell 0 com a nivell màxim de la seva formació i un 21% no tenen cap formació. Com a conseqüència en els altres nivells la presència de dones és molt pobre. En els homes en canvi hi ha molta més proporcionalitat, tot i que la majoria d'entrenadors es concentren en el nivell 0 i 1 com a màxims nivells de formació. Hi ha més presència d'homes en els màxims nivells en canvi el nombre de dones és mínim.

Pel que fa a l'aspecte del lloc de treball i nivell competitiu en que desenvolupen la tasca els entrenadors i entrenadores els resultats entre l'enquesta de Ingrid Hinojosa i la pròpia són clarament contràries. Llegint les conclusions que en treu Ingrid Hinojosa i sent realistes amb el paper de les dones en l'esport, actualment es creu que hi ha hagut un error en aquests apartats alhora de mostrar els resultats, ja que el que mostren els gràfics és que la majoria de disciplines estan entrenades per dones i que els homes tenen molta poca participació com a tasca d'entrenadors. S'ha intentat contactar amb Hinojosa per dissipar el dubte, però no ha estat possible, per això en l'apartat de "Lloc de treball que desenvolupen" i "Nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador/a" només s'analitzarà i es valorarà els resultats de l'enquesta pròpia.

En l'enquesta pròpia doncs, els resultats mostren que hi ha més presència d'homes en general, però també que en els càrrecs de director/a tècnic, coordinador/a tècnic/a i de primer entrenador/a hi ha una majoria d'homes, en canvi en el lloc de segon/a entrenador/a hi ha més entrenadores que entrenadors.

En el nivell competitiu en què treballen els resultats mostren que moltes de les entrenadores es concentren a realitzar la seva funció a nivell comarcal o provincial i molt poques a realitzar-lo a nivells autonòmics, on predominen els homes, i nacionals, en el cas de nivell nacional amb els resultats de l'enquesta no es pot valorar si les dones hi són molt presents o no, perquè de tots els enquestats hi ha un entrenador i una entrenadora que hi realitzin la seva feina, però és significatiu que dins dels enquestats hi hagi una dona entrenant a nivell nacional.

Cal destacar que en l'edat dels jugadors i jugadores que entrenen també hi ha diferències. Els resultats de l'enquesta pròpia mostren que la majoria de dones es centren en les edats més petites, fins a categoria Infantil (12-13 anys) tenen bastanta presència, però a partir d'aquesta categoria, en categories superiors, ja són poques les dones que tenen la oportunitat d'entrenar cadets (14-15), júnior (16-17) o sèniors (+18).

13. ACTIVITAT PEL CONEIXEMENT DEL BÀSQUET FEMENÍ

Per tal de potenciar el coneixement del bàsquet femení entre els més petits i per fer-los veure que el bàsquet femení existeix i és igual d'important que el masculí, es va realitzar una activitat amb nens i nenes de set a nou anys, dues nenes i set nens. L'activitat es va dur a terme durant una setmana d'un campus de bàsquet, consistia en planteja'ls-hi una pregunta o una tasca cada dia, durant una setmana, i el dia següent ells havien de saber la resposta. La primera pregunta l'havien de respondre en el moment ja que així servia per avaluar una mica quin era el coneixement de bàsquet femení del que partien, i servia per enllaçar amb la pregunta següent.

Es va decidir fer aquesta activitat perquè s'havia fet pròpiament com a jugadora en un campus de la jugadora Laura Camps, va ser una activitat que va agradar molt, perquè aquests tipus d'activitats no es solen fer en un campus de bàsquet. Normalment els campus són tot activitats relacionades amb l'esport però mai es fan activitats pel coneixement del bàsquet. Fent aquesta activitat es van descobrir moltes coses que no se sabien sobre el bàsquet femení, per això es va voler dur a terme aquesta activitat en el campus aprofitant el motiu d'aquest treball.

L'activitat es duia a terme els últims 10 minuts de cada dia. No sempre tots portaven la resposta el dia següent, i alguns no portaven la resposta correcta però tot i així havien fet l'esforç de buscar-ho i un cop al campus se'ls hi deia quina era la resposta correcta.

Les preguntes van ser:

- 1- Diguem el nom d'una jugadora de bàsquet professional?** -Aquesta pregunta serveix per saber quants nens i nenes coneixen alguna jugadora de bàsquet professional.

Resposta: Un dels 9 nens sabia el nom d'una jugadora professional.

- 2- Busca informació sobre aquesta jugadora i si no coneixes cap jugadora busquen una.** – Amb aquesta tasca, fomentem que els nens i nenes comencin a investigar en el món del bàsquet femení.

Resposta: 8 dels nens i nenes havien buscat informació d'alguna jugadora.

- 3- Busca una jugadora de bàsquet que sigui d'osona.** – aquesta tasca serveix perquè se'n adonin que hi ha hagut i hi ha bones jugadores a prop de casa nostra, d'aquesta manera tindran curiositat per saber-ho i veuran que siguis d'on siguis pots aconseguir arribar a la màxima categoria.

Resposta: 7 dels nens havien buscat la informació.

- 4- En quina competició ha jugat la selecció espanyola, i en quina posició ha quedat?** En el moment que es va fer la pregunta la selecció espanyola feia dos dies que s'havia proclamat campiona d'Europa en l'Eurobasket Women's Basketball 2019, d'aquesta manera s'adonaran que les dones igual que els homes poden guanyar competicions importants.

Resposta: 8 dels nens i nenes ho havien buscat

- 5- Sabeu què és la NBA? I la WNBA?** – Aquesta pregunta la respondran al moment, per comprovar quants nens saben què és la NBA i quants saben què és la WNBA

Resposta: 5 nens saben què era la NBA i un què era la WNBA

- 6- Què és la WNBA?** – com que dedueixo que la majoria de nens i nenes no sabran què és la WNBA se'ls hi demana que el dia següent ens diguin què és.

Resposta: 8 dels nens i nenes havien buscat la informació.

13.1. Anàlisi de resultats

Observant els resultats, excepte un nen que tenia coneixement bàsic del bàsquet femení, els altres pràcticament no s'havien que existia el bàsquet femení de manera professional. Per això l'últim dia se'ls hi va demanar què els havia semblat l'activitat, i un parell de nens van respondre que no els hi havia agradat, perquè el què havíem parlat i après en ells això tan els hi feia, els altres 5 nens i les 2 nenes van respondre més o menys el mateix, bàsicament que no saben que hi havia dones que juguessin professionalment i algun va destacar que li havia cridat l'atenció que hi hagués National Basketball Association (NBA) de noies, perquè ell només havia sentit a parlar de la de nois. Una de les nenes va dir que li havia agradat molt l'activitat i sobretot saber que hi havia jugadores que havien arribat a ser professionals i eren de la comarca.

Després del *feedback* se'ls hi va fer una breu reflexió envers l'activitat, enfocant-la en el fet de que les nenes tenen el mateix dret que els nens a jugar qualsevol esport i que poden ser igual de bones que els nens.

14. CONCLUSIONS

L'elaboració d'aquest treball ha permès conèixer l'origen i la història del bàsquet femení des dels seus inicis fins a l'actualitat. Complint en gran part el primer dels objectius, conèixer més a fons el paper de la dona en el bàsquet. S'ha assolit de manera notable, perquè tot hi haver adquirit molts dels coneixements referents al bàsquet femení hauria agradat estudiar en profunditat algun dels apartats com la situació de les diferents lligues femenines espanyoles, és a dir, comparar-les amb altres lligues d'arreu del món.

Aquest esport va ser creat i pensat l'any 1891 únicament per homes, com la majoria d'esports a causa de la mentalitat de l'època. Gràcies a Senda Berenson el van començar a practicar dones l'any 1892, fent del bàsquet un dels pocs esports que s'ha desenvolupat al mateix temps entre homes i dones, però aquestes últimes amb molts menys recursos i reconeixement, ja que sempre s'ha prioritzat el masculí, deixant en un segon pla el femení, arribant al punt que encara ara les jugadores estant lluitant per tenir els mateixos drets.

Durant la professionalització com a esportistes, les dones es troben entrebancs en forma d'estereotips. Aquests entrebancs no són només les paraules o les opinions de la gent, sinó també les diferències salarials, la poca facilitat a l'hora de ser mares i la poca visibilitat als mitjans de comunicació.

Quant a sous, a Espanya una jugadora professional cobra com a mínim 800 euros al mes en canvi, un home 1500 euros i entre les estrelles la diferència es multiplica. És per això que per les jugadores és imprescindible tenir una carrera acadèmica paral·lela per tal de poder tenir un futur laboral després de la seva carrera com esportistes. De tota manera no els hi assegura res, perquè quan es retiren no tenen experiència en el sector i la majoria tenen entre 30 i 40 anys, qüestió que els hi fa molt difícil la seva entrada al món laboral.

Pel que fa a la maternitat, les jugadores no ho tenen gents fàcil. A diferència dels homes el fet de tenir fills és una preocupació. Pot avançar la seva retirada o pot allunyar-les una temporada de les pistes. Si no han avisat al club amb antelació, pot significar incomplir el seu contracte i normalment deixar de cobrar fins que no tornen a jugar. En altres paraules, en el bàsquet no existeixen les baixes de maternitat i es considera injust que pel fet de ser esportistes s'hagin de replantejar la seva maternitat.

Per tal de complir el segon objectiu, conèixer i demostrar la igualtat o desigualtat en el bàsquet, s'ha fet recerca, una anàlisi periodística i s'ha enquestat a un total de 76 entrenadors i entrenadores per tal d'assolir-lo. S'ha obtingut més dades de les pensades en un principi. S'han estudiat sis aspectes diferents dels dos que es pensaven a l'inici. Tot i així fent una anàlisi objectiva del treball es pot dir que l'enquesta es podria haver realitzat a nivell de Catalunya per tal d'obtenir uns resultats més amplis i fidels. Ja que un cop acabat el treball s'observa que hagués estat possible contactar amb la federació per tal de fer arribar les enquestes a més entrenadors i entrenadores.

Fent l'anàlisi periodística, durant el campionat europeu femení i masculí, s'ha observat que hi ha molta diferència en la seva visibilitat, mentre que les dones durant els dies de campionat apareixien 11s/dia, els homes hi apareixien 27s/dia. La diferència és molt significativa no obstant això, es veu més clarament fixant-se amb els màxims minuts o segons que van ser notícia durant el campionat. El dia que les dones van aparèixer més temps al telenotícies durant el campionat va ser el dia següent de proclamar-se campiones d'Europa, els hi van dedicar 48 segons. En canvi, als homes el primer dia de competició ja van aparèixer 1,35 minuts. Aquesta és una mostra de la gran desigualtat que hi ha en l'esport.

Davant aquests resultats queda clar que no hi ha la mateixa visualització entre gèneres, tant la selecció masculina espanyola com la femenina estan arribant a posicions molt altes en les competicions durant els últims anys, però tot i així es segueix donant molta més importància als homes independentment dels seus èxits, i passa el mateix en les diferents lligues. Els homes no han de lluitar per aparèixer als mitjans de comunicació, tant si guanyen com si perden se'ls hi dona visibilitat, en canvi, les dones per aparèixer han de guanyar, i no obstant això, el seu reconeixement segueix sent pèssim.

Per això els mitjans de comunicació són peces clau per modificar aquesta situació i contribuir a una representació adequada de les dones, abolint els estereotips de gènere i igualant-ne la visibilitat. Així doncs, si sortissin més als medis es pot afirmar que seria un gran pas cap a la igualtat en l'esport i en la societat, ja que es valoraria als esportistes pels seus èxits i no pel seu gènere.

En l'àmbit dels entrenadors i entrenadores, la situació no és gaire millor que la de les jugadores, tot i que cada cop hi ha més representació femenina en alts càrrecs, les enquestes fetes als entrenadors d'Osona mostren que hi ha diferències significatives entre ells. En primer lloc, els resultats evidencien que la majoria d'entrenadors i entrenadores no tenien parella estable ni fills, per això s'arriba a la conclusió que és difícil compaginar una vida en parella o familiar amb la feina d'entrenador, per culpa de que suposa moltes hores de dedicació. Així i tot, encara ho és més en el cas de les dones, perquè el 0% de les enquestades tenien fills, en canvi un 26% dels homes en tenien. I en les relacions de parella un 66% de les dones i un 53% dels homes deien no tenir-ne. Aquestes dades poden justificar amb la diferència d'edat entre ells. La mitjana d'edat de les entrenadores era

de 20,7 anys i la dels entrenadors 29,5. Són edats on l'estabilitat personal, professional i econòmica sol ser diferent i per tant es justifiquen els resultats anteriors.

En segon lloc, la poca presència de dones en ocupacions d'importància, és a dir en equips de categoria i nivell alts. També es podria dir que és per l'edat de les entrenadores i per la poca formació que han adquirit, tanmateix, arriba un punt que es pren com una excusa, vist que hi ha molts primers entrenadors joves. Per tant es creu que no hi ha tantes dones en càrrecs importants perquè hi ha menys entrenadores que entrenadors, però sobretot perquè des dels clubs no se les valora tant com a un home i han de treballar molt més per aconseguir ser valorades. Per la mateixa raó, la majoria de dones estan entrenant a nivell comarcal o provincial i poques ho estan fent a nivell autonòmic, com mostren els resultats de les enquestes i les dades cedides per la Federació Catalana de Basquetbol, i la majoria d'elles en categories on els jugadors són de curta edat. Aquests es podrien explicar per l'atribució tradicional de gènere que recau sobre les dones en la cura dels nens i nenes i en les tasques de formació, mentre que els homes entrenen equips masculins i també la majoria dels equips femenins, especialment equips sèniors, amb el major reconeixement social i econòmic que això implica.

Finalment, cal parar-se a pensar en la diferència d'edat entre entrenadors i entrenadores esmentada anteriorment, perquè es considera que és un aspecte molt significatiu. Les dues raons que s'han trobat davant aquests resultats són, que les dones per falta de referents femenins en aquests càrrecs els hi costi veure's capacitades per dur-lo a terme, a causa de que socialment està estipulat que només poden triomfar els homes en aquest àmbit, i per aquesta raó deixin de ser entrenadores quan aquesta tasca comporta molt esforç poc recompensat. O bé, que els hi és més difícil que als homes el fet de compaginar la seva vida professional amb la personal o familiar, possiblement perquè encara es relaciona a la dona amb les tasques domèstiques. Tot i així, s'hauria d'estudiar més a fons aquests resultats per tal de conèixer les vertaderes raons que ens porten a fer aquestes afirmacions.

Un cop finalitzat aquest projecte s'ha arribat a la conclusió de que la comparació de la pròpia enquesta amb la de Ingrid Hinojosa no ha aportat informació rellevant en aquest treball, perquè només s'han pogut comparar tres dels sis punts estudiats a causa de la falta d'aclariments d'alguns dubtes sorgits de la lectura d'una part de la seva tesis doctoral. De tota manera els ítems comparats mostraven pràcticament els mateixos resultats, per tant es pot dir que la situació dels entrenadors i entrenadores de bàsquet a Osona viuen una situació semblant a la de la majoria de disciplines a Catalunya.

L'últim dels objectius consistia en promoure la igualtat entre els més petits. S'ha assolit de forma parcial. Amb la realització de l'activitat per incrementar el coneixement de bàsquet femení els nens i nenes van conèixer aspectes que desconeixien, com l'existència de la Women's National Basketball Association o la presència de jugadores professionals osonenques. Encara que hagués agradat fer-la amb nens i nenes una mica més grans ja que són més conscients de la diferència de

gènere que hi ha en l'esport. Tot i així, l'activitat va fer reflexionar als nens i nenes, que és el més important i és bo que des de petits comencin a saber i a ser conscients de que les dones poden realitzar qualsevol esport igual de bé que els homes.

Per tot lo esmentat anteriorment, es pot afirmar que hi ha desigualtat en el bàsquet i que aquesta ha anat disminuint durant la última dècada. Per contra, encara queda molt camí per arribar a un total equilibri entre gèneres i que només amb la contribució de les jugadores, jugadors, entrenadors, entrenadores, directius i els mitjans de comunicació s'hi arribarà.

Gràcies a aquest treball, s'han après conceptes que prèviament no es sabien envers el bàsquet femení, s'ha observat com, al llarg de la història, les dones han hagut de fer molts esforços per introduir-se en el món de l'esport i s'ha après a valorar a totes les persones que es tenen al costat i que aporten un granet de sorra en el camí cap a la igualtat de gènere. Es vol agrair a totes les persones que han ajudat i participat d'una manera o altra en la realització d'aquest treball, fent més fàcil i satisfactòria la seva elaboració.

Per acabar s'anima a totes les dones a creure en les seves capacitats i a lluitar per aconseguir els drets i reconeixements que es mereixen, per tal d'arribar a equilibrar la balança en l'esport i en qualsevol altre àmbit en un futur proper.

15. FONTS CONSULTADES

1. [Il·lustració 1] extret de: Origen del Basquet. (n.d). Consultat 16 de juny de 2019, des de <http://origendelbasquetldvm.blogspot.com/>
2. [Il·lustració 12] extret de: Marti, M. (6 d'octubre de 2018). Girona, ciutat de bàsquet femení. Consultat 16 de setembre de 2019, des de <https://www.diaridegirona.cat/esports/2018/10/06/girona-ciutat-basquet-femeni/938992.html>
3. [Il·lustració 13,14] extret de: An Open Letter About Female Coaches: By Pau Gasol. (n.d.). Consultat 22 de juliol de 2019, des de <https://www.theplayertribune.com/global/articles/pau-gasol-becky-hammon>
4. [Il·lustració 15] extret de: Anna Montañana, primera mujer en entrenar un equipo masculino de baloncesto. (2018, March 26). Consultat 22 de maig de 2019, des de <https://conlaa.com/anna-montanana-primera-mujer-en-entrenar-equipo-masculino-de-baloncesto/>
5. [Il·lustració 16,17] extret de: (n.d.). Segle XXI. Consultat 15 d'octubre de 2019, des de <https://www.basquetcatala.cat/tecnificacio/segle-xxi>
6. [Il·lustració 18] extret de: Mama Dembele i Erola Aliberch jugadores del Segle XXI. (Aliberch, E. Comunicació personal, 17 de novembre de 2019)
7. [Il·lustració 19] extret de: Higuera, L. G. (26 de juny de 2019). Laia Palau y Anna Cruz: "A ninguna nos da para vivir con todo solucionado como les ocurre a los chicos de élite". Consultat 28 de juny de 2019, des de https://www.eldiario.es/sociedad/Laia-Palau-Anna-Cruz_0_914109031.html
8. [Il·lustració 2] extret de: EL BASKETBALL. (n.d). Consultat 16 de juny de 2019, des de <http://octavo2014vdp.blogspot.com/2014/09/el-basketball.html>
9. [Il·lustració 20] extret de: Cayetano, S. R., i Salvador, Z. (10 de novembre de 2017). Cambios del endometrio durante el ciclo menstrual. Consultat 3 de maig de 2019, des de <https://www.reproduccionasistida.org/fases-del-ciclo-menstrual/cambios-del-endometrio-ciclo-menstrual/>
10. [Il·lustració 21] extret de: Riera, M. M. (10 de març de 2018). El sou base d'un NBA multiplica per 20 el de les jugadores. Consultat 22 de setembre de 2019, des de <https://www.rac1.cat/programes/tu-diras/20180310/441379156717/igualtat-basquet-femeni-wnba-nba-diferencias.html>
11. [Il·lustració 22] extret de: Mjay615. (14 de juny de 2017). WNBA star Chiney Ogumike does it all. Consultat 23 d'octubre de 2019, des de <https://theundefeated.com/features/wnba-chiney-ogumike-espn-africa/>

12. [Il·lustració 23, 24,25] extret de: Gaitán, A. (18 de gener de 2018). La lucha de la WNBA. Consultat 15 de novembre de 2019, des de <https://thewing.es/lucha-wnba/>
13. [Il·lustració 26] extret de: Isabel de la Calle. (8 d'agost de 2019). Maite Cazorla, protagonista de la llegada de la WNBA al NBA 2K20. Consultat 1 de novembre de 2019, des de <https://www.tribunasalamanca.com/noticias/maite-cazorla-protagonista-de-la-llegada-de-la-wnba-al-nba-2k20>
14. [Il·lustració 27] extret de: Historia de los playoffs de Liga Femenina I: Los años 80. (n.d.). Consultat 7 de novembre de 2019, des de <http://www.encancha.com/ligafemenina/13/14/historia-de-los-playoffs-de-liga-femenina-i-los-anos-80/16983.html>
15. [Il·lustració 28] extret de: COPA: Laia Palau. (n.d.). Consultat 7 de novembre de 2019, des de <http://www.feb.es/NoticiaDesarrollo.aspx?idNoticia=41399>
16. [Il·lustració 29] extret de: La. (n.d.). Consultat 7 de novembre de 2019, des de <http://www.feb.es/2019/11/1/baloncesto/sangre-azul-endesa-llega-twitter-con-estreno-del-emoji-oficial/80437.aspx>
17. [Il·lustració 3] extret de: G, E. (11 de novembre de 2013). Conoces la historia del basquet y sus 13 reglas originales? Consultat 1 de juliol de 2019, des de <https://basketucumano.com/2008/10/26/conoces-la-historia-del-basquet-y-sus-13-reglas-originales/>
18. [Il·lustració 30] extret de: Sáez, F. (10 d'octubre de 2019). La Liga Femenina de baloncesto se refuerza con la marca de Endesa. Consultat 28 d'octubre de 2019, des de https://elpais.com/deportes/2019/10/10/actualidad/1570718381_350577.html
19. [Il·lustració 31] extret de: Planetacb, R. (25 de juny de 2019). El Sant Adrià se coloca como la mejor cantera femenina de España y el Estudiantes se coloca segundo. Consultat 22 de desembre de 2019, des de <http://planetacb.com/el-femeni-sant-adria-se-coloca-como-la-mejor-cantera-femenina-de-espana-y-el-estudiantes-se-coloca-segundo/>
20. [Il·lustració 32] extret de: La Selección U16F culmina el verano de formación con una valiosa medalla de bronce. (n.d.). Consultat 22 de desembre de 2019, des de <http://www.feb.es/2019/8/30/baloncesto/seleccion-u16f-culmina-verano-formacion-con-una-valiosa-medalla-bronce/79867.aspx>
21. [Il·lustració 4] extret de: Club Femení i d'Esports. (n.d.). Consultat 5 de juliol de 2019, des de <https://www.encyclopedia.cat/EC-EEC-3664.xml>
22. [Il·lustració 40] extret de: Closing Ceremony - FIBA U16 Women's European Championship 2018. (n.d.). Consultat 29 de juliol de 2019, des de <http://www.fiba.basketball/europe/u16women/2018/Closing-Ceremony>
23. [Il·lustració 41] extret de: Osona.com. (n.d.). L'exjugadora Laura Camps, coordinadora esportiva del CB Manlleu. Consultat 23 de novembre de 2019, des de

- <https://www.naciodigital.cat/osona/noticia/46838/exjugadora/laura/camps/coordinadora/esportiva/cb/manlleu>
24. [Il·lustració 43] extret de: Els nostres especialistes. (n.d.). Consultat 27 de novembre de 2019, des de <https://bayesclinica.cat/quadre-medic/dr-lluis-enric-franquesa/>
 25. [Il·lustració 5] extret de: Viva Basquet. (21 de juny de 2017). A 20 años del inicio de la WNBA. Consultat 2 de setembre de 2019, des de <https://www.vivabasquet.com/38982-a-20-anos-del-inicio-de-la-wnba/>
 26. [Il·lustració 6] extret de: EnCancha homenaja a la primera Seleccion. (n.d.). Consultat 17 de juliol de 2019, des de <http://www.encancha.com/articulo/15609>
 27. [Il·lustració 7,8,9,10] extret de: La Niña del Gancho. (n.d.). Consultat 5 de setembre de 2019, des de <http://www.laninadelgancho.com/>
 28. Arrechea, F. (2011). *Otros deportes: cien años de baloncesto en España*. Consultat 18 de maig de 2019, des de <http://www.cihefe.es/cuadernosdefutbol/2011/09/otros-deportes-cien-anos-de-baloncesto-en-espana-1911-2011/>
 29. Baloncesto España. (2019). FIBA europa confirma a España como la major cantera de 2019. Consultat 21 de desembre de 2019, des de <http://www.feb.es/2019/10/24/baloncesto/fiba-europa-confirma-espana-como-mejor-cantera-del-2019/80376.aspx>
 30. Baloncesto masculino vs Baloncesto femenino. (n.d.). Consultat 18 de setembre, des de <https://www.fbcv.es/blog/2012/06/fbcventrenadores-baloncesto-masculino-baloncesto-femenino/>
 31. Barrera, S. (Productora), Barrera, R. (Directora). 2016. *La niña del gancho* [Documental]. Barcelona: Ochichornia
 32. Blázquez, S. (2017, 6 de març). Un documental desenterra la figura de 'La niña del gancho', pionera del bàsquet femení. *Setembre*. Consultat 24 d'abril de 2019, des de <https://www.elsetembre.cat/noticia/117/documental/desenterra/figura/nina/gancho/pionera/basquet/femeni>
 33. Busquets, A. (2016). *Desigualtat de gènere en el bàsquet professional català*. Consultat 8 de maig de 2019, des de <https://desigualtatenelbasquet.weebly.com/desigualtat-de-gegravenere.html>
 34. CALM, Xevi [entrevista de 04/12/2019]
 35. Cámara, M. (27 de febrer de 2018). *Anna Montañana, primera entrenadora ACB: "Alguno siempre dirá: 'Ya tenemos quien friegue'"*. Consultat 20 de juliol de 2019, des de https://www.elespanol.com/deportes/baloncesto/copa-del-rey/20180216/anna-montanana-entrenadora-acb-alguno-siempre-friegue/284722042_0.html
 36. CAMPS, Laura [entrevista de 01/10/2019]

37. Casado, E. (30 de juny de 2013). *La crisis obliga a más de la mitad de las chicas del baloncesto a jugar fuera de España*. Consultat 2 de novembre de 2019, des de <https://www.20minutos.es/deportes/noticia/seleccion-espanola-baloncesto-femenino-extranjero-1858627/0/>
38. Cid, J. (2017). Israel Sanchis: “El bàsquet femení és un món masculista”. *La veu*. Consultat 6 de maig de 2019, des de <https://www.diarilaveu.com/noticia/25066/israel-sanchis-el-basquet-femeni-es-un-mon-masculista>
39. COLL, Ariadna [entrevista de 31/10/2019]
40. *Crean los premios Atlas para fomentar el baloncesto femenino*. (11 de març de 2018). Consultat 23 de maig de 2019, des de <https://lavozdelaa6.es/premios-atlas-fomentar-baloncesto-femenino/>
41. Cudeiro, J. (2011, abril 4). Campeonas y pioneras: Un documental recuerda al Medina, primer equipo gallego en ganar una Liga. *El País*. Consultat 18 de maig de 2019, des de https://elpais.com/diario/2011/04/04/galicia/1301912300_850215.html
42. DEMBELE, Mama [entrevista de 10/09/2019]
43. *Diferencias entre baloncesto femenino y masculino*. (n.d.). Consultat 20 d'octubre de 2019, des de <https://comunidad.decathlon.es/baloncesto/opiniones-sobre/diferencias-baloncesto-femenino-masculino/5b0e55df1c7c937f5e574ebe>
44. *Ec*. (5 de gener de 2018). *La Liga Dia, primera competición española retransmitida por Twitter*. Consultat 7 de juny de 2019, des de https://www.elconfidencial.com/deportes/baloncesto/2018-01-05/liga-femenina-dia-twitter-retransmision_1501882/
45. Enciclopèdia. (2013). *Club Femení i d'Esports*. Consultat 30 de juliol de 2019, des de <https://www.enciclopedia.cat/EC-EEC-3664.xml>
46. Endesa Basketlover. (2018). La entrevista: Anna Montaña, pionera entre les estrelles. Consultat 19 de maig de 2019, des de <https://www.endesabasketlover.com/noticias-baloncesto/liga-endesa/3346/la-entrevista-anna-monta%C3%B1a-pionera-entre-las-estrellas>
47. FRANQUESA, Lluís [entrevista de 14/11/2019]
48. Gaitán, A. (18 de gener de 2019). *La lucha de la WNBA*. Consultat 2 de novembre de 2019, des de <https://thewing.es/lucha-wnba/>
49. García, A. i Martínez, L. (2007). *En baloncesto más iguales: manual de igualdad de género para entrenadores*. Consultat 25 d'abril de 2019, des de https://www.academia.edu/1171368/En_baloncesto_m%C3%A1s_iguales_Manual_de_Igualdad_de_G%C3%A9nero_para_entrenadores
50. Gigantes del Basket. (2016). *Insólito: Para negociar los contratos de Taurasi le piden... ¡más actividad en Twitter!* Consultat 12 de maig de 2019, des de

- <https://www.gigantes.com/internacional/insolito-para-negociar-los-contratos-de-aurasi-lepiden-mas-actividad-con-el-twitter/>
51. Gigantes del Basket. (2019). *La cruel realidad de la Liga DIA, en boca de Irene Garí, de Valencia Basket*. Consultat 12 de maig de 2019, des de <https://www.gigantes.com/basket-feb/liga-femenina-baloncesto/la-cruel-realidad-de-la-liga-dia-en-boca-de-irene-gari-de-valencia-basket/>
52. Gigantes del Basket. (22 de març de 2018). *Nancy Lieberman, nuevamente pionera del baloncesto femenino*. Consultat 13 de maig de 2019, des de <https://www.gigantes.com/nba/nancy-lieberman-nuevamente-pionera-del-baloncesto-femenino/>
53. González, C. (2019). *Teja, hermana del futbolista Jan Oblak, jugará la Final Four*. Consultat 18 de maig de 2019, des de https://as.com/baloncesto/2019/04/11/mas_baloncesto/1555010886_185222.html
54. Hinojosa, I. (2019). *La professió d'entrenador i entrenadora des de la perspectiva de gènere i benestar laboral*. (Tesi doctoral. Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, Catalunya). Consultat 16 de maig de 2019.
55. *Historia del baloncesto femenino*. Desde 1970 a 1980. (n.d). Consultat 18 de maig de 2019, des de <https://basketfem.com/2016/10/19/historia-del-baloncesto-femenino-desde-1970-a-1980/>
56. *Historia del bàsquetbol*. (n.d). Consultat 28 de juliol de 2019, des de <https://www.guioteca.com/basquetbol/historia-del-basquetbol/>
57. Jimena, Catalina, P., E., Sapos, Elsa, Sapos, Martiez, R. (2019). *Juegos de igualdad para trabajar con niños en la infancia*. Consultat 8 de juny de 2019, des de <https://saposyprincesas.elmundo.es/ocio-en-casa/juegos-para-ninos/juegos-de-igualdad-infancia/>
58. *La dona al món del bàsquet (2x03)*. (n.d) Consultat 6 d'abril de 2019, des de <https://fembasquet.blogspot.com/2013/10/fem-basquet-03102013-la-dona-al-mon-del.html>
59. *La Niña del Gancho*. (n.d.). Consultat 17 d'octubre de 2019, des de <http://www.laninadelgancho.com/>
60. *L'esport femení i la seva presència als mitjans de comunicació*. (n.d.). Consultat 10 de setembre de 2019, des de <http://www.tgnbasquet.com/noticias/lesport-femeni-i-la-seva-presencia-als-mitjans-de-comunicacio/>
61. Líderas, & Calleja, M. E. (2018). *La Audiencia Provincial de Madrid considera profesionales a las jugadoras de baloncesto*. Consultat 20 de maig de 2019, des de <https://www.revistalideras.com/la-audiencia-provincial-de-madrid-considera-profesionales-a-las-jugadoras-de-baloncesto/>

62. Matalí, A. (2 de novembre de 2018). "Laura Camps." *Yo Fui Jugador*.2 Consultat 3 d'agost de 2019, des de www.yofuijugador.com/laura-camps/.
63. Maya Moore. (11 de juliol de 2018). *La segunda mujer de la historia en ser portada de Slam*. Consultat 17 de maig de 2019, des de <https://www.gigantes.com/baloncesto-femenino/maya-moore-la-segunda-mujer-de-la-historia-en-ser-portada-de-slam/>
64. Morabanc Andorra. (2019). *Homenaje el Domingo a las pioneras del baloncesto femenino*. Consultat 18 de maig de 2019, des de <https://www.bca.ad/es/homenaje-el-domingo-a-las-pioneras-del-baloncesto-femenino/>
65. *Nuestra apuesta por el baloncesto femenino*. (19 de març de 2019). Consultat 28 de maig de 2019, des de <https://btorrelodones.com/noticias/Entrada/club/nuestra-apuesta-por-el-baloncesto-femenino>
66. Planetacb. (2019). El Sant Adrià se col·loca como la major cantera femenina de España y el Estudiantes se col·loca segundo. Consultat 21 de desembre de 2019, des de <http://planetacb.com/el-femeni-sant-adria-se-coloca-como-la-mejor-cantera-femenina-de-espana-y-el-estudiantes-se-coloca-segundo/>
67. Riera, M. (10 de març de 2018). *El sou base d'un NBA multiplica per 20 el de les jugadores*. Consultat 1 de novembre de 2019, des de <https://www.rac1.cat/programes/tu-diras/20180310/441379156717/igualtat-basquet-femeni-wnba-nba-diferencias.html>
68. Sáez, F. (10 d'octubre de 2019). *La Liga Femenina de baloncesto se refuerza con la marca de Endesa*.El País. Consultat 2 de novembre de 2019, des de https://elpais.com/deportes/2019/10/10/actualidad/1570718381_350577.html
69. Sánchez, T. (2016). *El origen del deporte femenino en España*. Consultat 18 de maig de 2019, des de <http://www.lokosxelbaloncestofemenino.com/index.php/34-noticias/2154-el-origen-del-deporte-femenino-en-espana>
70. *Segle XXI, el 'matagigantes' que mira hacia el futuro*. (n.d.). Consultat 7 de juny de 2019, des de <http://www.feb.es/2019/2/28/baloncesto/segle-xxi-matagigantes-que-mira-hacia-futuro/77610.aspx>
71. *Segle XXI*. (n.d.). Consultat 6 de juny de 2019, des de <https://www.basquetcatala.cat/tecnificacio/segle-xxi>
72. Traseira, M. J. (2003). *Las hijas de las pioneras: El papel de las mujeres Afrikáner en la Sudáfrica post-apartheid*. *Philologia Hispalensis*, 2(17), 127-139.
doi:10.12795/ph.2003.v17.i02.11
73. Valdemoro, A. (2016). *La niña del gancho, Encarnación Hernández*. Consultat 18 de maig de 2019, des de <https://blogs.mujerhoy.com/amaya-valdemoro/2017/01/25/la-nina-del-gancho-encarnacion-hernandez.html>

ÍNDIX DE GRÀFICS:

Gràfic 1: Situació familiar d'entrenadors/es. Font: Ingrid Hinojosa	56
Gràfic 2:Elaboració pròpia, situació familiar d'entrenadors/es.....	56
Gràfic 3: Número de fills/es. Font: Ingrid Hinojosa	57
Gràfic 4: Elaboració pròpia, número de fills/es.	57
Gràfic 5: Titulació esportiva dels entrenadors i entrenadores. Font: Ingrid Hinojosa.....	58
Gràfic 6: Elaboració pròpia, titulació esportiva dels entrenadors i entrenadores.	58
Gràfic 7: Lloc de treball que desenvolupen els entrenadors i entrenadores	59
Gràfic 8: Elaboració pròpia, lloc de treball que desenvolupen els entrenadors i entrenadores.....	59
Gràfic 9: Nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador i entrenadora. Font: Ingrid Hinojosa	60
Gràfic 10: Elaboració pròpia, nivell competitiu en què desenvolupen la tasca d'entrenador i entrenadora.....	60
Gràfic 11: Elaboració pròpia, edat dels jugadors que entrenen entrenadors i entrenadores	61
Gràfic 12: Elaboració pròpia, hores dedicades pels entrenadors/es en la seva tasca.....	62
Gràfic 13: Resultat a la pregunta referent al sexe	82
Gràfic 14: Resultat a la pregunta "Quina formació tens com entrenador/a?"	82
Gràfic 15:Resultat a la pregunta referent a la situació familiar	83
Gràfic 16: Resultat a la pregunta referent al número de fills	83
Gràfic 17: Resultat a la pregunta "quin lloc ocupes dins del teu club?"	84
Gràfic 18: Resultat a la pregunta referent al nivell competitiu al que s'entrena	85
Gràfic 19:Resultat a la pregunta referent a la categoria dels jugadors als que s'entrena	85

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1: Elaboració pròpia, minuts dedicats al Women's EuroBasket 2019.....	52
Taula 2:Elaboració pròpia, minuts dedicats al EuroBasket 2017	53
Taula 3: Elaboració pròpia, formació d'entrenadors/es	82
Taula 4: Elaboració pròpia, situació familiar	83
Taula 5: Elaboració pròpia, número de fills	84
Taula 6: Elaboració pròpia, lloc que ocupen dins del club.....	84
Taula 7: Elaboració pròpia, nivell competitiu al que entrenen.....	85
Taula 8: Elaboració pròpia, edat dels jugadors als qui s'entrena	86
Taula 9: Elaboració pròpia, edat dels jugadors als qui s'entrena	86
Taula 10: Elaboració pròpia, hores de dedicació dels entrenadors/es.....	86

16. ANNEXOS

Annex I. Model d'enquesta

The image shows a screenshot of a survey form. At the top, there is a decorative banner with a dark background and white basketball court lines and player movement arrows. Below the banner, the survey title 'Entrenadors i entrenadores a Osona' is displayed in a large, bold font. The introductory text explains that the respondent is a student conducting research on women's basketball and that the survey is part of their practical work. It asks for the situation of coaches and trainers in the region and thanks the respondent for participating. A red asterisk indicates that the question is mandatory. Below the text, there is a question labeled 'Sexe *' with three radio button options: 'Dona', 'Home', and 'Altres:'. The 'Altres:' option has a text input field next to it.

Entrenadors i entrenadores a Osona

Sóc una alumna de batxillerat i estic realitzant un treball sobre la situació de les dones en el bàsquet. Aquesta enquesta formarà part de la part pràctica del meu treball de recerca. El meu objectiu és analitzar la situació dels entrenadors i entrenadores de la nostra comarca. Gràcies per contestar-la!

* Obligatòria

Sexe *

Dona

Home

Altres: _____

Il·lustració 34: Captura de pantalla de les preguntes de l'enquesta "Entrenadors i entrenadores a Osona"

Quina edat tens? *

La vostra resposta

Quina formació tens com entrenador/a? *

Trieu una opció

- Trieu una opció
- Sense titulació
- Títol de monitor/a
- Nivell 0
- 1r nivell federatiu
- 2n nivell federatiu
- 3r nivell/superior

Situació familiar: *

- Casat/da o vivint amb parella
- Amb parella
- Solter/a
- Altres: _____

Il·lustració 35: Captura de pantalla de les preguntes de l'enquesta "Entrenadors i entrenadores a Osona"

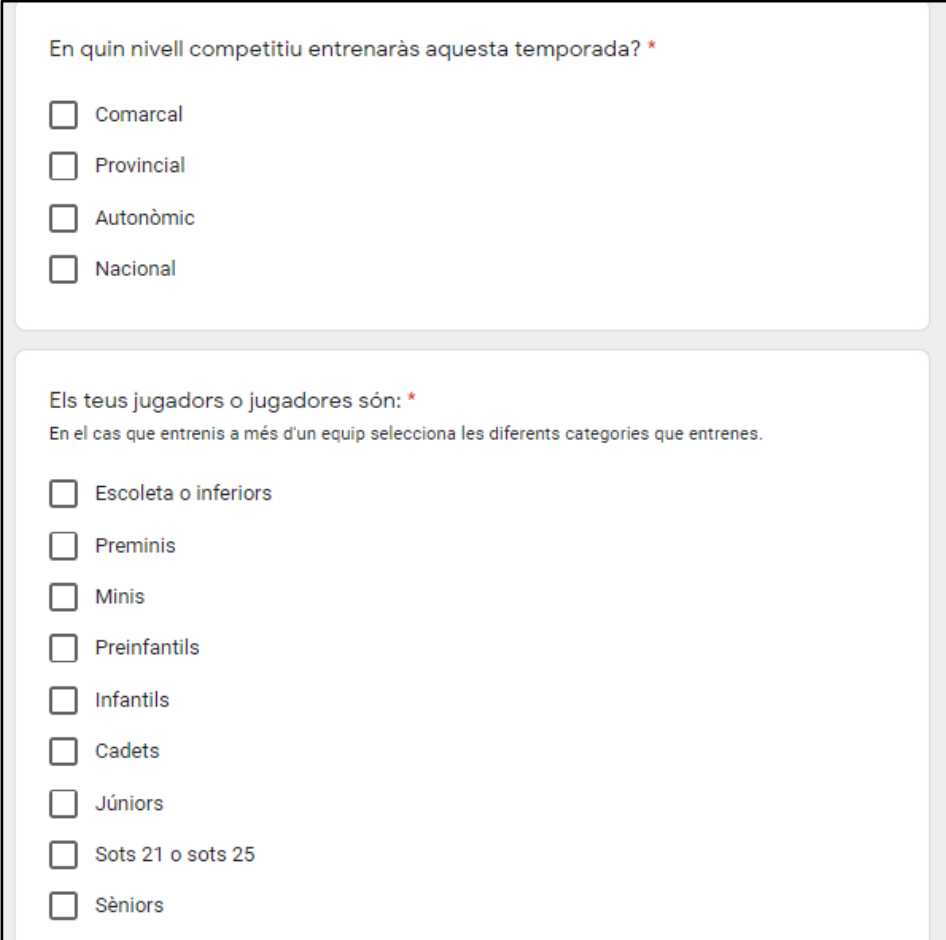
Número de fills: *

- 0
- 1
- 2
- 3 o més

Lloc que ocupes dins del club: *

- 3r entrenador/a
- 2n entrenador/a
- 1r entrenador/a
- Coordinador/a o director/a tècnic

Il·lustració 36: Captura de pantalla de les preguntes de l'enquesta "Entrenadors i entrenadores a Osona"

En quin nivell competitiu entrenaràs aquesta temporada? *

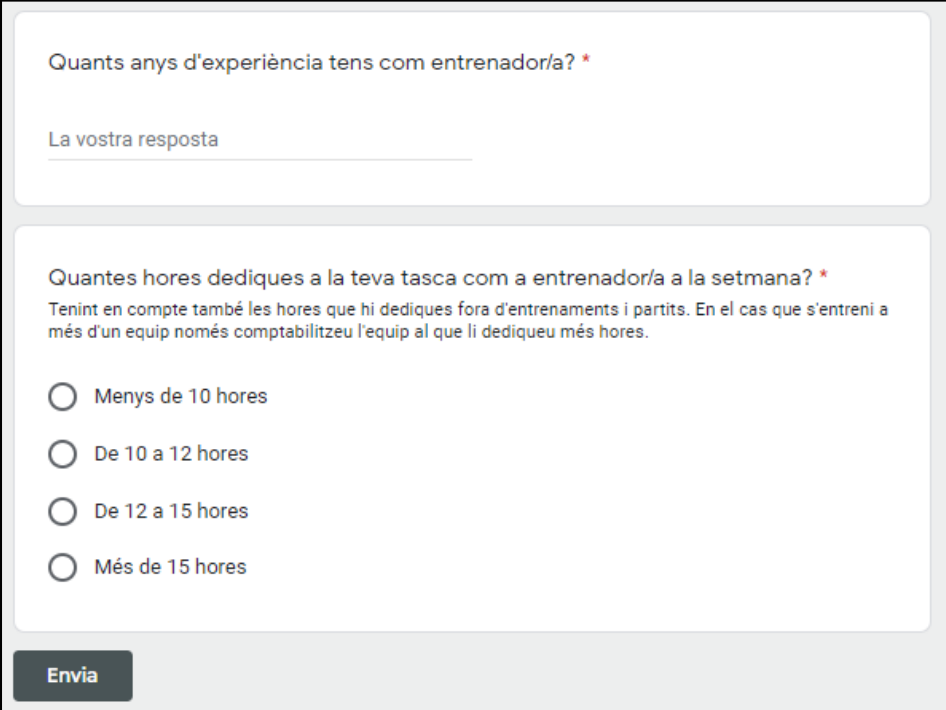
- Comarcal
- Provincial
- Autonòmic
- Nacional

Els teus jugadors o jugadores són: *

En el cas que entrenis a més d'un equip selecciona les diferents categories que entrenes.

- Escoleta o inferiors
- Preminis
- Minis
- Preinfantils
- Infantils
- Cadets
- Júniors
- Sots 21 o sots 25
- Sèniors

Il·lustració 37: Captura de pantalla de les preguntes de l'enquesta "Entrenadors i entrenadores a Osona"

Quants anys d'experiència tens com entrenador/a? *

La vostra resposta

Quantes hores dediques a la teva tasca com a entrenador/a a la setmana? *

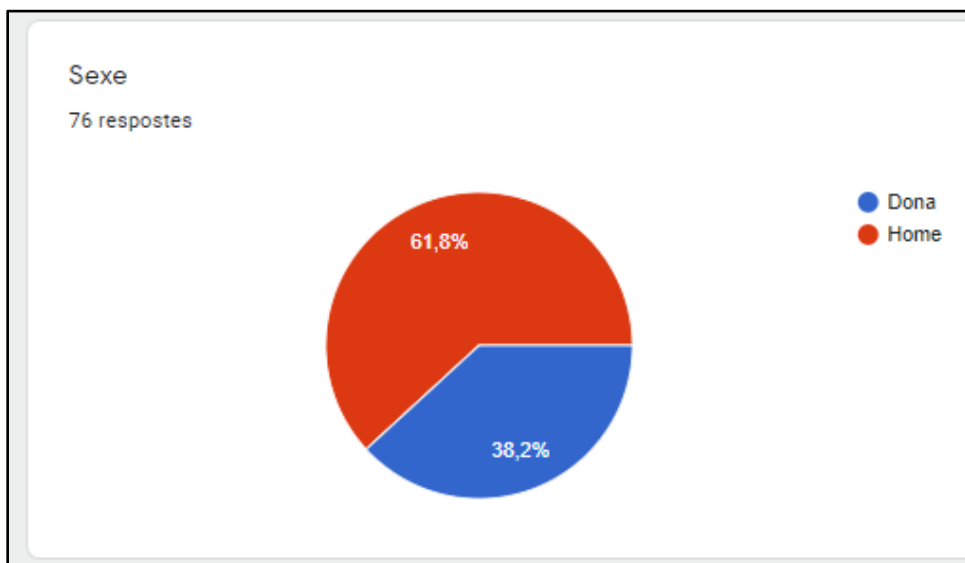
Tenint en compte també les hores que hi dediques fora d'entrenaments i partits. En el cas que s'entreni a més d'un equip només comptabilitzeu l'equip al que li dediqueu més hores.

- Menys de 10 hores
- De 10 a 12 hores
- De 12 a 15 hores
- Més de 15 hores

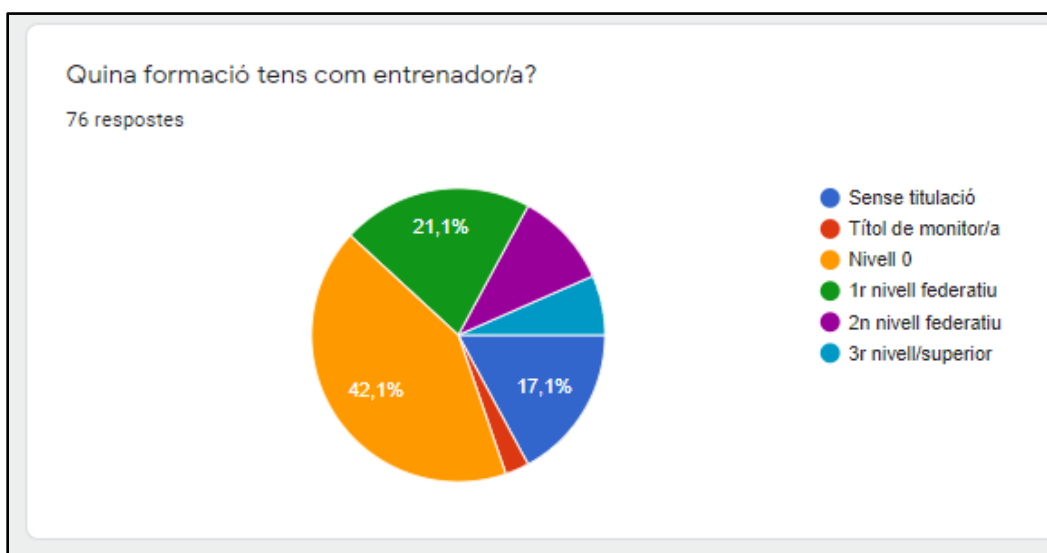
Envia

Il·lustració 38: Captura de pantalla de les preguntes de l'enquesta "Entrenadors i entrenadores a Osona"

Annex II. Resultats del buidatge de dades

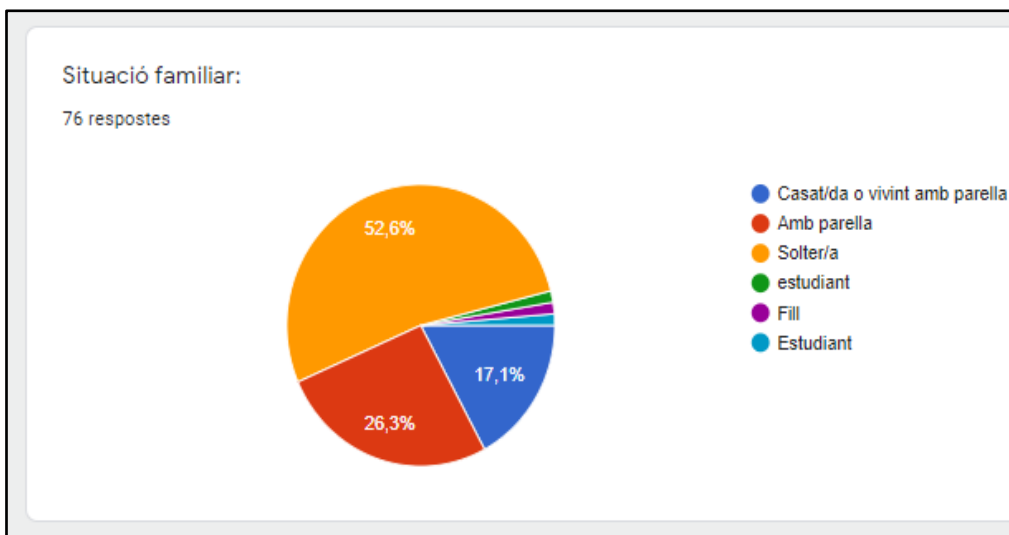
Gràfic 13: Resultat a la pregunta referent al sexe

Gràfic 14: Resultat a la pregunta "Quina formació tens com entrenador/a?"

Sexe	Sense titulació	Títol de monitor/a	Nivell 0	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Dones	6	2	16	2	2	1	29
Homes	7	0	16	13	6	5	47
Sexe	Sense titulació	Títol de monitor/a	Nivell 0	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Dones	21%	7%	55%	7%	7%	3%	100%
Homes	15%	0%	34%	28%	13%	11%	100%

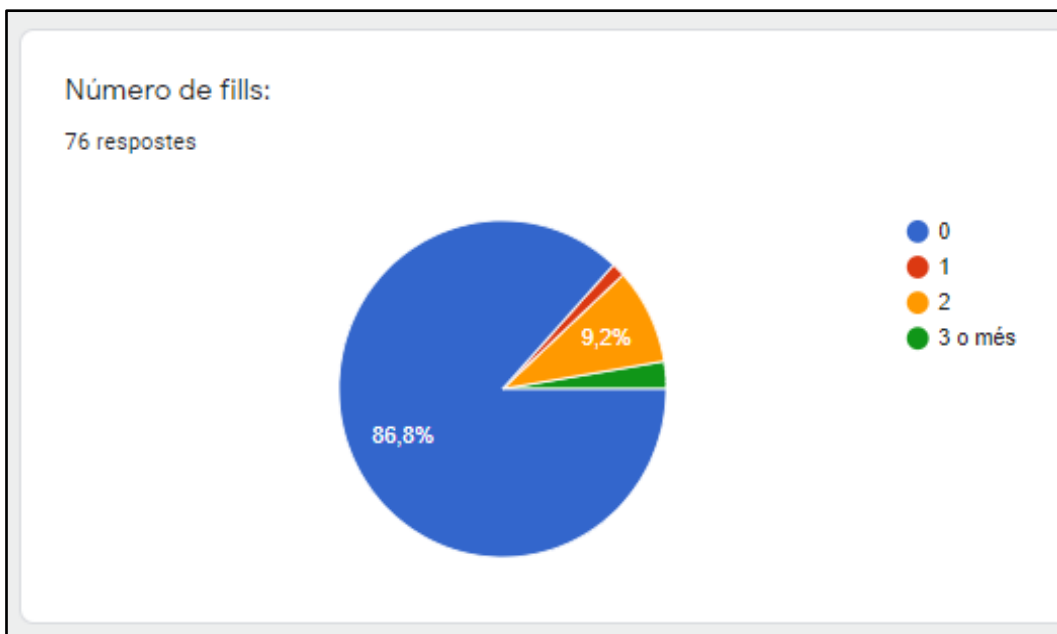
Taula 3: Elaboració pròpia, formació d'entrenadors/es

Gràfic 15: Resultat a la pregunta referent a la situació familiar

	Casat/da	Amb parella	Solter/a	Total
Dones	2	8	19	29
Homes	10	12	25	47
	Casat/da	Amb parella	Solter/a	
Dones	7%	28%	66%	100%
Homes	21%	26%	53%	100%

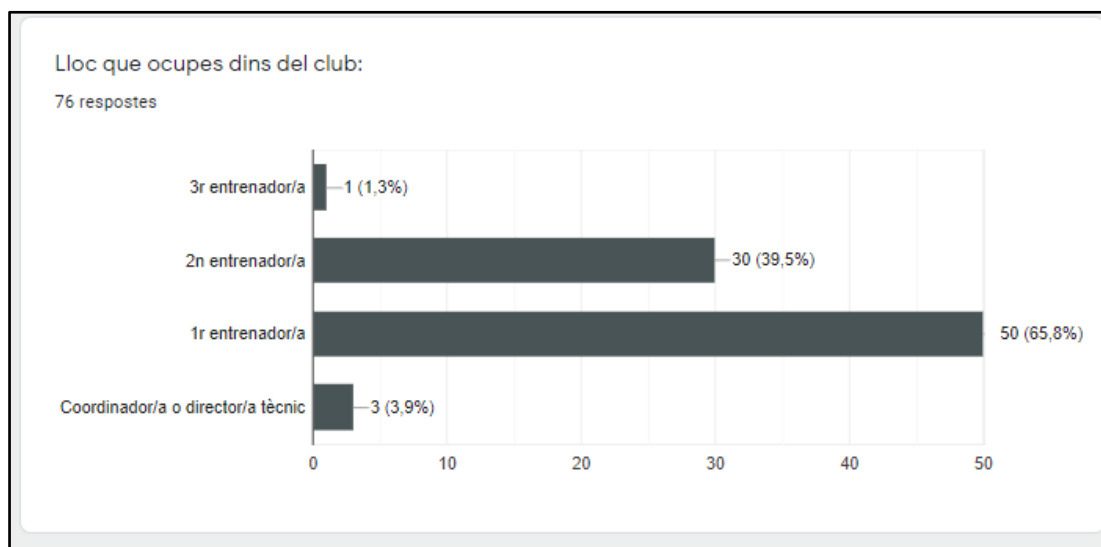
Taula 4: Elaboració pròpia, situació familiar

Gràfic 16: Resultat a la pregunta referent al número de fills

	0	1	2	3 o més	Total
Dones	29	0	0	0	29
Homes	35	2	8	2	47
	0	1	2	3 o més	
Dones	100%	0%	0%	0%	100%
Homes	74%	4%	17%	4%	100%

Taula 5: Elaboració pròpia, número de fills

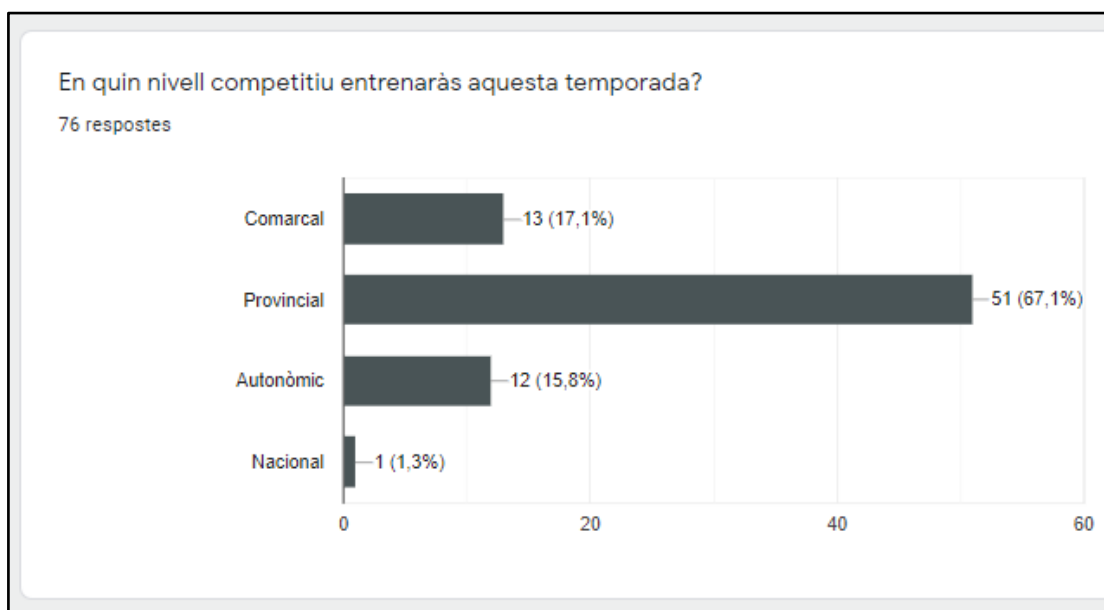
Gràfic 17: Resultat a la pregunta "quin lloc ocupes dins del teu club?"

	Coordinador/a-Director/a tècnic	Primer entrenador/a	Segon entrenador/a	Total
Dones	1	15	15	31
Homes	3	31	13	47
	Coordinador/a-Director/a tècnic	Primer entrenador/a	Segon entrenador/a	Total
Dones	3%	48%	48%	100%
Homes	6%	66%	28%	100%

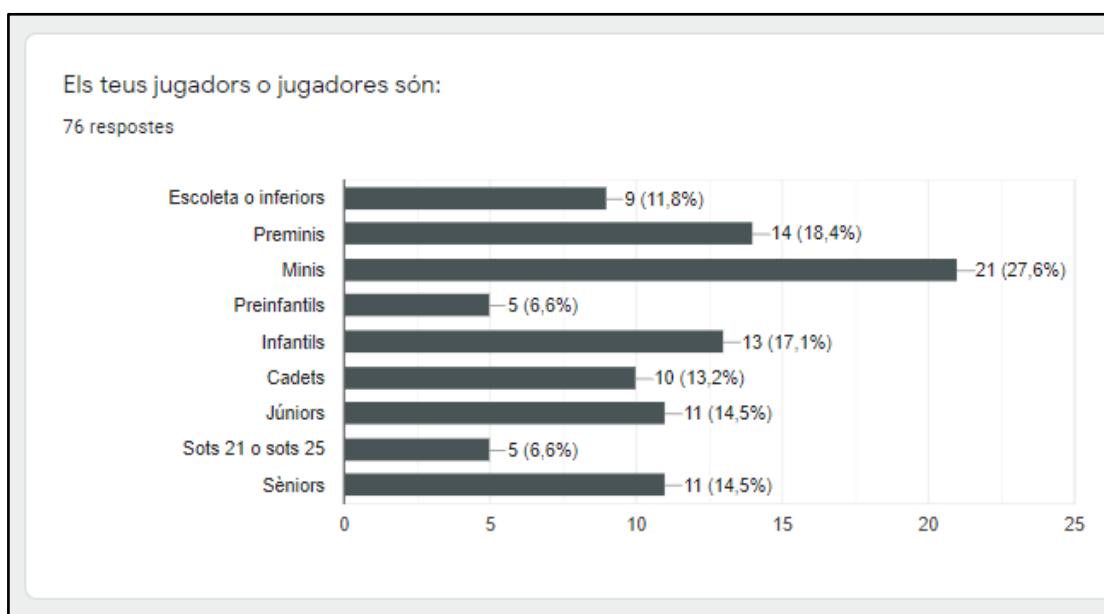
Taula 6: Elaboració pròpia, lloc que ocupen dins del club

	Comarcal	Provincial	Autonòmic	Nacional	Total
Dones	7	19	2	1	29
Homes	6	30	10	1	47
	Comarcal	Provincial	Autonòmic	Nacional	Total
Dones	24%	66%	7%	3%	100%
Homes	13%	64%	21%	2%	100%

Taula 7: Elaboració pròpia, nivell competitiu al que entrenen

Gràfic 18: Resultat a la pregunta referent al nivell competitiu al que s'entrena

Gràfic 19: Resultat a la pregunta referent a la categoria dels jugadors als que s'entrena

	Escola	Premini	Mini	Pre-infantil	Infantil
Dones	3	9	10	4	4
Homes	6	5	11	1	9
	Escola	Premini	Mini	Pre-infantil	Infantil
Dones	9%	26%	29%	11%	11%
Homes	9%	8%	17%	2%	14%

Taula 8: Elaboració pròpia, edat dels jugadors als qui s'entrena

	Cadet	Júnior	Sots 21/25	Sénior	Total
Dones	1	2	0	2	35
Homes	9	9	5	9	64
	Cadet	Júnior	Sots 21/25	Sènior	Total
Dones	3%	6%	0%	6%	100%
Homes	14%	14%	8%	14%	100%

Taula 9: Elaboració pròpia, edat dels jugadors als qui s'entrena

	Menys de 10 h	10-12 h	12-15 h	Més de 15 h	Total
Dones	16	10	2	1	29
Homes	20	13	7	7	47
	Menys de 10 h	10-12 h	12-15 h	Més de 15 h	Total
Dones	55%	34%	7%	3%	100%
Homes	43%	28%	15%	15%	100%

Taula 10: Elaboració pròpia, hores de dedicació dels entrenadors/es

Annex III. Entrevistes

Capítol I. Mama Dembele

Mama Dembele Traoré, nascuda l'any 2002 a Manlleu. Jugadora del Segle XXI, jugant a Lliga femenina 2, formada al Club Bàsquet Manlleu, la jugadora ha estat campiona mini, infantil i cadet amb la selecció catalana i ja té unes quantes medalles amb la selecció espanyola.

- Com vas reaccionar quan et van proposar anar al Segle XXI?

Em va impactar molt, perquè realment no sabia què era el programa del Segle XXI i quan m'ho van començar a explicar tenint en compte que jugava a Manlleu i entrenàvem 3 dies a la setmana i poca estona, doncs em va impressionar molt però em va cridar molt l'atenció. Al final vaig decidir anar-hi perquè creia que era una gran oportunitat per donar un pas endavant.

- Com és el teu dia dia al Segle XXI?

Molt dur, bàsicament em desperto a les 7 del matí, entreno al gimnàs dues hores, vaig a esmorzar, ens dutxem i després anem cap a classe quatre hores, són classes de 45 minuts. Després anem a dinar i a la tarda tornem a entrenar, és a dir que tenim tot el dia ocupat i ens hem de gestionar pel tema estudis i poder fer els deures.

- T'ha canviat la vida entrar al Segle?

Moltíssim, ara soc molt més independent, ara tot depèn de mi, m'he d'organitzar jo mateixa, no tinc ningú que m'ajudi com ho feien els meus pares, estic molt temps sense veure als amics i als pares, es molt complicat i m'ha canviat totalment la vida.

- Què creus que t'ha aportat el segle XXI?

Crec que a nivell humà m'ha aportat molta maduresa, perquè segurament si no hagués estat al Segle no seria tan independent. I a nivell esportiu m'ha aportat molt, a partir del moment que vaig entrar vaig començar a aconseguir moltes més coses i bàsicament és perquè entrenem molt, és dur però val la pena.

Il·lustració 39: FIBA. (2018). Mama Dembele escollida dins del quintet ideal del U16 Women's European Championship, Lituània. [fotografia]. Consultat des de <http://www.fiba.basketball/europe/u16women/2018/Closing-Ceremony>

- Creus que pel fet d'haver estat al Segle tens avantatge davant de jugadores que no hi ha anat a l'hora d'afrontar una possible vida professional?

Crec que sí, perquè al final quan entres ets una nena de 14 anys i jugues contra nenes de 18 anys i quan en tens 18 jugues contra segona nacional que són dones veteranes que podrien ser les teves mares, llavors des de petita ja t'introdueixen en un món que és professional, d'aquesta manera un cop passis a professional tindràs molt més rodatge en aquest món.

- Has viscut alguna situació de discriminació de gènere en el món del bàsquet?

Jo crec que cada dia vivim una discriminació de gènere en el món del bàsquet, és a dir a vegades és de manera més exagerada que altres, però simplement amb comentaris, amb gestos o pel simple fet de que els nois entrenin en pistes millors que nosaltres, són coses que ja entren dins la discriminació.

- La menstruació afecta al teu rendiment?

Sí, soc una persona que físicament normalment va tirant bé però quan tinc la regla i sobretot quan estic amb setmana d'exàmens i s'ajunta tot és horrible.

- Els teus entrenadors, preparadors físics... coneixen quan tens la regla i quan no, i ho tenen en compte als entrenaments?

El fet de viure 24 hores junts fa que tinguem molta confiança, llavors si un dia tinc la sensació que estic més fluixa o que em costa entrenar si que ho podem comentar i després ens donen ferro, perquè molts cops és el què ens falta, però és una cosa de la que podem parlar perfectament i no és un tabú.

- T'has pres mai algun medicament per modificar el teu cicle?

Jo personalment no, perquè no m'agrada prendre medicaments però algunes companyes simplement prenen algun medicament per alleujar el dolor però no per modificar el cicle.

- El teu poble/ciutat t'ha fet algun reconeixement pels teus èxits a nivell estatal, europeu o mundial?

Sí, tenint en compte que és un poble petit a la mínima que guanyo alguna cosa em fan algun reconeixement.

- Creus que els mitjans de comunicació actualment ajuden a la visibilitat del bàsquet femení?

Sí i no, està molt millor que anys enrere, però és una cosa que és molt complicada, perquè molts cops els nostres partits (els femenins) s'han de mirar per internet o per pàgines web, en canvi els de l'equip masculí de la mateixa categoria, per exemple quan anem a la selecció espanyola les finals o els partits pel tercer o quart lloc és fan per Teledeporte, nosaltres de moment mai hi hem sortit.

- Quina és la diferència entre el bàsquet masculí i el femení?

Realment la diferència és que a uns se'ls hi dona més visibilitat i a l'altre se'l té més marginat, realment l'esport és el bàsquet en si, no coneix de gèneres, si juga amb la mateixa normativa, amb les mateixes condicions... La única diferència és que el bàsquet masculí és veu més que el femení.

- El sou que cobreu a la selecció espanyola en edat de formació és el mateix que cobren els nois?

Diria que sí, amb la selecció espanyola sí, però per exemple els nois del Real Madrid sempre que guanyen alguna cosa si que cobren molt i les noies del Real Madrid quan guanyen se les felicita.

- El fet de que els sous en el bàsquet femení siguin molt més baixos que els dels homes i que per tant probablement quan et retiris hauràs d'exercir una altra professió, et preocupa o et fa replantejar la teva futura vida professional?

Em fa replantejar com és el sistema, perquè penso que té el mateix mèrit arribar a ser professional si ets dona o si ets un home. Sé que no puc viure del bàsquet femení, i és una cosa que emprenya perquè els homes si que ho poden fer. Si que és cert que t'ho has de pensar molt bé ja que quan et retiris hauràs de treballar d'alguna cosa i per això nosaltres (les noies) no prioritzem tan el bàsquet com els nois sinó que prioritzem més els estudis, perquè sabem que és del què acabarem vivint.

- Quines dificultats afegides poden tenir les dones a l'hora d'afrontar una futura vida professional?

Jo crec que realment el punt més complicat és el fet de que nosaltres a part de lluitar per ser reconegudes com a professionals també hem de lluitar per ser reconegudes com esportistes, perquè la imatge de la dona en l'esport desgraciadament està molt sexualitzada, moltes coses que aconseguim es té més en compte la part que pot donar una "incitació sexual" que no pas el que aconseguim. Som igual de professionals que els homes i crec que això és molt complicat d'entendre, sobretot pels qui són els caps i crec que això ens juga molt en contra.

Capítol II. Laura Camps

Laura Camps Collell, manlleuenc nascuda el 1975. Ex jugadora professional, qui després de jugar al CB Torelló va entrar al Segle XXI, posteriorment va anar a estudiar als Estats Units i en acabar la carrera va jugar al Sedis, Perfumerias Avenida, on va guanyar la lliga i la Copa de la Reina dues vegades, sent MVP en la última d'elles, després juga al Rivas Futura i Uni Girona.

- Com vas reaccionar quan et van proposar anar al Segle XXI?
Sabies que existia?

Sí, sabia que existia, i va ser la millor notícia que em van poder donar a la vida. Els meus pares sabien que m'encantaria i estaven expectants de donar-me-la i quan me la van donar vaig estar molt contenta.

- Quin és el millor record que tens del programa?

Doncs, segurament el què queda i el què perdura durant els anys és la convivència, i haver estat compartint amb altres esports, amb persones d'altres disciplines que tenien altres maneres de treballar, però estar tots junts allà i anar tots a una és el record que et queda.

- Què creus que t'ha aportat?

Et fa espavilar, perquè vas allà amb catorze anys i allà has de madurar vulguis o no, em va aportar un punt de maduresa que segurament el jovent de catorze, quinze o setze anys no tenen, i jo gràcies a aquesta experiència la vaig tenir.

- Creus que pel fet d'haver estat al Segle ho vas tenir més fàcil a l'hora d'afrontar una possible vida professional?

Segurament, perquè allà ja treballes gairebé com un professional, l'únic que et permeten compaginar els estudis amb l'esport, però òbviament al estar allà ja et preparen bastant i suposo que és més fàcil poder-hi arribar.

Il·lustració 40: Laura Camps amb l'Argón Uni Girona. [fotografia].(n.d). Consultat des de <https://www.naciodigital.cat/osona/noticia/46838/exjugadora/laura/camps/coordinadora/esportiva/cb/manlleu>

- Has viscut alguna situació de discriminació de gènere al llarg de la teva carrera professional com esportista?

Directament no, però amb tot el dia a dia hi és present, amb subvencions, amb la presència als mitjans de comunicació, mil etc.

- La menstruació afectava al teu rendiment?

En el meu cas jo crec que no, quan ets professional i ja estàs ficat en aquest món tires endavant, he jugat amb febre, amb el peu trencat...la regla és una cosa més i jo crec que potser internament el meu cos funcionava pitjor o millor perquè a vegades diuen que també ajuda, però mai vaig ser conscient de que fos un impediment o un contratemps.

- Els teus entrenadors, preparadors físics... coneixien i controlaven quan tenies la regla i ho tenien en compte als entrenaments?

No, que jo sàpiga, si en algun lloc ho podien controlar era al Segle XXI perquè ets molt petita encara, però jo crec que ni allà, perquè a més a més el que ho portava era un noi i dubto que estigués al cas d'aquestes coses.

- T'has pres mai algun medicament per modificar el teu cicle?

No, mai.

- El teu poble/ciutat t'ha fet algun reconeixement pels teus èxits a nivell estatal, europeu o mundial?

Sí, alguna vegada sí, com a millor esportista de Manlleu

- Hi ha poc reconeixement per les dones? És veritat que només apareixen als mitjans de comunicació quan guanyen?

Òbviament, i a vegades ni quan guanyen, és un gran problema que tenim, apareixen o perquè són novies de o perquè són molt guapes o perquè han guanyat alguna cosa molt especial. En waterpolo la primera vegada que van ser campiones d'Europa ningú se'n va adonar i quan van guanyar la segona ja sí, i com aquestes experiències mil.

- Creus que els mitjans de comunicació actualment ajuden a la visibilitat del bàsquet femení?
Falta molt per arribar a tenir igualtat de condicions en aquest aspecte?

Falta moltíssim sí, han millorat també és veritat, però estem a anys llum, aquest estiu se n'ha parlat molt del bàsquet femení, perquè han guanyat una medalla i porten molts èxits consecutius, però ja torna a desaparèixer, ja no estem pendents de gairebé la millor lliga europea, que és la nostra, no estem pendents del què fan i deixen de fer les jugadores, això amb el futbol o el bàsquet masculí no passa, ells encara que no aconseguixin res o després d'aconseguir-ho hi ha un seguiment i sempre estan presents i això amb les dones no passa, per tant estem a anys llum encara.

- Quina creus que és la diferència entre el bàsquet masculí i el femení?

M'ho demanes a mi que soc molt fan del bàsquet femení, i crec que és molt millor. És el tema físic, el tema vistós, en contrapartida el que veig és que el bàsquet femení és un bàsquet molt més intel·ligent, molt més treballat a nivell de, jo faig un moviment perquè l'altre està fent aquest altre, és molt més mental. Crec que en els nois i més si mires la NBA, és tot físic, jo faig bàsquet perquè soc més ràpid més alt o més fort que l'altre, no perquè ser veure que l'altre està abaixant el braç i jo puc guanyar avantatge. Aquesta és la diferència però a mi m'agrada molt més el de les noies òbviament.

- Quin és el sou aproximat d'una jugadora professional a Espanya? I un jugador?

Han canviat molt els temps, jo vaig viure una època que al principi es cobrava molt poc després va anar progressant bastant, però abans de retirar-me crec que hi va haver una abaixada dels ingressos que hi havia per part d'empreses i actualment no t'ho sabria dir.

- I la diferència entre homes i dones?

Una dona dins de la mitjana, no parlem de Laia Palau ni Amaya Valdemoro, però una jugadora normal podria cobrar en tot un any el què un home cobra en un mes.

A la selecció, que això t'ho puc dir de quan jo hi era, per les mateixes hores, pels mateixos campionats, per la concentració en si, nosaltres cobràvem la meitat que els nois. I això va ser així els últims anys que jo vaig ser-hi, estem parlant de 2007 que va ser la última vegada que vaig anar-hi, i vam aconseguir que ens donessin la meitat del què ells cobraven cap al 2005 o 2004, perquè abans ells cobraven tres vegades més que nosaltres més o menys.

- És possible viure tota la vida del què has cobrat durant la teva carrera d'esportista?

No, jo no. Laia Palau, Amaya Valdemoro sí. I jo no hi puc viure tot hi havent estat a seleccions, a bons clubs, aconseguir títols i tot això, no em dona per viure, i no soc malgastadora, però jo no n'he tingut suficient.

- Et va costar entrar al món laboral després de la teva retirada?

Sí, perquè en realitat encara no hi he entrat del tot. És un altre handicap que tenim les dones esportistes que és el tema de la maternitat, jo volia ser mare i vaig deixar de jugar a bàsquet per ser mare i per tant la introducció al món laboral no va ser d'immediat, vaig fer algunes coses abans de quedar-me embarassada però ja està, després vaig tenir les criatures i no he pogut acabar d'entrar mai, el què jo he estudiat no ho he pogut exercir mai perquè em vaig plantar amb 35 anys amb una carrera de treballadora social sense haver exercit mai, apart sent un títol que em vaig treure a Estats Units en que la normativa i la xarxa social és molt diferent a la d'aquí i no hi he pogut entrar mai. Ara sí estic fent coses, però introducció al món laboral com està establert de jornada completa...no hi he entrat, per tant imagina't.

- Creus que la teva voluntat per ser mare va avançar la teva retirada?

Si i no. Sí perquè jo tenia 35 anys i volia ser mare, i no només d'un fill, per tant no em podia plantejar tenir fills als 40. Vaig tenir la mala sort que les meves lesions no em respectaven gaire, llavors tenia un cos bastant carregat. Va ser una barreja de tot, crec que si en el seu moment hagués tingut una bona oferta d'algun club, l'últim any vaig estar a Girona (UniGirona), s'estaven pensant si renovar-me o no, i com que dubtaven vaig pensar que era el moment, si m'haguessin ofert la renovació de seguida potser m'ho hagués plantejat però no hagués allargat gaire més perquè volia ser mare.

- Et vas plantejar agafar uns mesos de descans per tenir un fill i després seguir jugant?

No m'ho vaig plantejar mai i ara mirant enrere crec que hagués sigut bastant oportú. Però també és veritat que potser en el moment ideal per ser mare no tenia una parella estable. L'estabilitat emocional també em va venir quan estava a dalt de tot en la meua carrera de bàsquet que és als 27-28 anys, per això va ser complicat. Però si que tinc companyes que ho han fet, estaven a dalt de tot, van tenir un fill i van tornar, i les seves sensacions sempre han sigut que el cos dona de si, realment et poses en forma ràpid i llavors estàs més tranquil·la, però en el seu moment no ho vaig pensar però crec que era més pel tema de que no tenia una parella estable quan era el moment de fer-ho.

- Existeixen les baixes de maternitat en el bàsquet femení?

Diria que no, el contrari, diria que va sortir a la llum fa un temps que a nivell de contracte estem penalitzades, si et quedes embarassada havent firmat un contracte, queda anul·lat i no sé si fins i tot has d'indemnitzar al club. Que jo sàpiga encara no hem arribat a aquest punt de que hi hagi baixes de maternitat ni molt menys.

- Pros i contres de la Lliga Femenina 1 respecte altres lligues europees

Per exemple el tema sous, Espanya hi va haver un moment que va tenir un boom, era la millor lliga d'Europa i totes les jugadores estrangeres venien cap aquí, després hi va haver una baixada d'inversions en el bàsquet femení i per això van marxar les estrangeres i les jugadores nacionals bones. Crec que mica en mica estem tornant a recuperar aquestes jugadores que van marxar i tornem a recuperar una mica de nivell a Europa, però crec que ens falta més inversió respecte altres lligues Europees que per exemple si vas a Turquia o llocs d'aquests, tenen 2 o 3 equips molt punters, perquè hi ha empresaris amb diners que hi inverteixen i a Espanya ens falta una mica d'inversió i de suport de tot en global. De moment estem bé però comparat amb els èxits que tenim en seleccions sembla que no concordi gaire, sempre ha sigut així tenim dos equips que estan a dalt de tot però no acaben de ser molt punters a Europa.

Capítol III. Xevi Calm

Il·lustració 41: Xevi Calm la temporada 2019-2020. [fotografia].(n.d). Consultat des de <http://sedibasquet.com/cadi-la-seu-2019-2020/>

Xevi Calm fisioterapeuta del Cadí la Seu peça clau per aquest club. L'osonenc va entrar al club la temporada 2004-2005 i ara és reconegut arreu de Catalunya i en l'àmbit nacional.

- Quants anys portes sent el fisioterapeuta del Sedis?

Aquesta és la meua quinzena temporada com a fisio del primer equip femení del club, el Cadí La Seu.

- Quines són les lesions més comunes entre les jugadores de bàsquet?

La incidència de lesions ha anat variant una mica en els darrers anys i actualment les lesions musculars ocupen un lloc destacat entre les lesions més habituals, però en el cas de les jugadores, la lesió del Lligament Encreuat Anterior i l'esquinç de turmell són les dues més freqüents.

- La menstruació provoca que hi hagi més possibilitat de lesions? Per què?

Si, hi ha estudis que demostren una augment de la possibilitat de patir una lesió tendinosa com a conseqüència de l'augment d'estrògens durant la ovulació.

- L'edat de les jugadores influeix en les seves lesions?

L'edat és un factor a tenir en compte quan parlem de lesions, tot i que el realment determinant és l'estat físic i els antecedents que hagi pogut tenir la jugadora en qüestió i la càrrega de treball a la que és sotmesa en funció de les seves característiques, entre elles l'edat.

- Tant fisioterapeutes com preparadors físics teniu coneixement de quan té la regla o no cada jugadora?

En el nostre cas SI

- Quines diferències físiques hi ha entre homes i dones esportistes?

Doncs n'hi ha varies. Des de diferències en els nivells de força, velocitat..., passant per diferències morfològiques, de constitució física... Estem parlant d'esportistes que practiquen un mateix esport però que tenen unes característiques físiques diferents entre elles i ells.

- Creus que hi ha igualtat entre el bàsquet masculí i el femení? Falta molt camí per recórrer?

No hi pot haver igualtat quan els recursos econòmics, la repercussió mediàtica, la professionalització dels clubs i de les competicions, el reconeixement dels triomfs aconseguits... no són els mateixos quan parlem de bàsquet masculí i femení. És cert que en el cas del bàsquet, els èxits aconseguits per la selecció espanyola sobretot, i per clubs com Avenida, Girona o fins i tot, a menor escala, el Sedis, estan donant més visibilitat al bàsquet femení, però les diferències a molts nivells encara són molt significatives.

- Els mitjans de comunicació ajuden o perjudiquen en aquesta igualtat?

Crec que els mitjans de comunicació juguen un paper clau en aquest cas. Per una banda com a aparador perquè la gent conegui el bàsquet femení i sàpiga qui som i què estem fent (si no apareixes a la televisió i a les xarxes socials, la gent no et coneix) i per l'altra com a transmissors d'aquest concepte d'igualtat entre gèneres i de reconeixement de la feina que estan fent les noies en el món del bàsquet.

Capítol IV. Ariadna Coll

Ariadna Coll, llicenciada en Educació Física, compagina els seus entrenaments amb el seu treball com a quiromassatgista i entrenadora personal a la zona de Vallès occidental i Barcelona.

- Quants anys portes sent entrenadora personal?

17 anys

- Com afecta la menstruació en el rendiment d'una esportista?

Tot depèn de la menstruació de cada dona. Si no té dolor i és regular no hauria d'afectar en el rendiment.

- L'edat de la dona afecta al seu rendiment?

Sí, però tot depèn de l'historial esportiu, de com ha entrenat, a nivell de qualitat. Com més gran més experiència, però està clar que el cos no acompanya igual.

- Quines diferències físiques hi ha entre homes i dones esportistes?

Les dones tenim els estrògens i això és la gran diferència! A part del punt de partida físic, que sempre partim de menys condició física.

- Creus que en qualsevol equip de dones, independentment de l'esport, els fisioterapeutes, preparadors físics i entrenadors haurien de tenir controlat el cicle de cada jugadora?

Sí, seria important, i si més no, conèixer com és el cicle de cada dona.

- És possible que una dona després de ser mare torni a fer esport de manera professional? La recuperació és ràpida? És possible tornar amb la mateixa condició física amb la que estaves abans de l'embaràs?

Sí, és possible, i tant! La recuperació depèn del part, depèn de l'esport que hagi fet abans d'estar embarassada i durant l'embaràs i de l'esport que facis després.

Capítol V. Lluís Franquesa

Il·lustració 42: Doctor Lluís Franquesa, especialista en ginecologia i obstetrícia. [fotografia]. (n.d). Consultat des de <https://bayesclinica.cat/quadre-medic/dr-lluis-enric-franquesa/>

Lluís Franquesa, és un ginecòleg reconegut a la comarca d'Osona. Actualment visita al Centre Mèdic Manlleu i Bayés Clínica de Vic.

- Com pot arribar a afectar la menstruació a una dona? I a una esportista d'alt rendiment?

Normalment el que es crea és la falta d'una hormona que es crea a l'hipotàlem, que no estimula a d'hipòfisis i al no estar estimulada aquesta tampoc estimula als ovaris i la dona es queda com si estigues

a la menopausa. Això és degut a la falta de producció d'aquesta hormona a causa de l'excés d'esport.

- Personalment creus que els entrenadors, preparadors físics de les esportistes d'elit haurien de fer un seguiment del cicle de cada jugadora?

No, perquè cada persona és diferent.

- Existeixen medicaments per retrassar o avançar la menstruació? En cas d'esportistes per tal de no coincidir amb alguna competició important.

Sí, es pot fer un cicle artificial amb anticonceptius orals. Per fer més llarg o més curt. Es pot avançar o retardar sempre que sigui menys d'una setmana, i això no afecta a la dona.

- És possible seguir fent esport de manera professional els primers mesos d'embaràs?

Duna manera professional, si et trobes perfectament bé ho pots fer els tres primers mesos com a màxim. Perquè es produeixen molts canvis hormonals i no rendirien el que han de rendir, ja que l'organisme tot ho encamina a nodrir la matriu.

- Com afecta l'embaràs en l'estat físic i psicològic de la dona?

Cada dona és diferent, però en principi l'embaràs no és una malaltia, és un estat fisiològic diferent. La quantitat d'hormones que es produeixen durant un embaràs és unes 10 vegades la situació normal

- És possible una recuperació física ràpida després de l'embaràs?

Si, si l'embaràs ha anat bé, es pot accelerar amb uns bons fisioterapeutes, com a mínim es podria recuperar en un mes. Però s'ha de tenir en compte que ets mare i no s'ha de tenir pressa.

Annex IV. Taula rodona: Estratègies per l'equitat de gènere al Basquetbol

L'11 de maig de 2019 el Club Bàsquet Gavà, amb la col·laboració del Comitè Tècnic de la Federació Catalana de Basquetbol i l'Ajuntament de Gavà va organitzar una taula rodona titulada "Estratègies per l'equitat de gènere al Basquetbol" amb Ingrid Hinojosa, Olga Praderas, Hanna Balhaus, Pilar Bilbao i Esther Plans com a ponents. A continuació hi haurà transcrita la part de la

Il·lustració 43: Inici de la taula rodona "Estratègies per l'equitat de gènere al Basquetbol" Font: pròpia

xerrada que va aportar més informació rellevant pel treball.

-Ester Plans: Donarem inici a la taula rodona que té com a títol estratègies per la equitat de gènere en el bàsquet, us presento a les dues ponents a la taula, en concret la Ingrid Hinojosa, professora de INEF de Barcelona, que parlarà de "On són les entrenadores, el paper dels agents socials en l'àmbit de l'entrenament esportiu", per altre banda Olga Praderas que és impulsora del projecte Esport i gènere a Girona, parlarà sobre la

identitat i la percepció en la formació d'una jugadora o entrenadora de bàsquet. Dir quatre dades sobre aquestes dues dones impulsores que treballen pel foment i l'impuls de la dona en l'àmbit de l'esport, Ingrid Hinojosa, forma part d'un projecte a la INEF de Barcelona i ha rebut un premi sobre la investigació per doctorats, es tracta de utilitzar diferents estudis per impulsar i avaluar les polítiques de gènere que hi ha actualment en el món de l'esport, el premi rebut representa una contribució molt important pel prestigi de la INEF i del programa de doctorat Activitat física, educació física i esport, com a referents en l'àmbit acadèmic i científic, per altre banda el projecte que ella porta a terme, es tracta d'un projecte d'investigació social i educativa en l'activitat física i de l'esport, que va iniciar la seva activitat d'investigació l'any 1992, en el marc de laboratori d'investigació social de l'INEF de Barcelona. Des d'aquell moment ha estat un grup que ha anat creixent i ha anat incorporant diferents persones d'altres centres de manera que actualment aquest grup segueix una filosofia establerta des dels seus orígens i està format per més de 30 persones que des de la vessant de formació aporten coneixements molt diferents i que troben en l'educació física i l'esport el fil conductor i el punt denominador comú de totes elles, d'acord amb la pedagogia la sociologia la història i altres àmbits per treballar i investigar tot allò relacionat amb la dona i l'àmbit esportiu.

Per altra banda a l'Olga és entrenadora directora tècnica de bàsquet des de fa més de 30 anys és llicenciada en Ciències de la informació i Belles Arts. Actualment és directora tècnica de la Unió Maristes de Girona i entrenadora sènior femení del Foment Deportiu Cassanenc, d'altre banda

és també impulsora de la jornada Esport femení a Girona un projecte que el que vol és trencar estereotips i visibilitzar la necessitat d'impulsar la pràctica esportiva entre les dones. Aquesta jornada d'esport femení va néixer per visibilitzar preciosament i fer referència a l'esport femení per buscar el reconeixement social i una igualtat d'oportunitats per a totes les esportistes i futures esportistes. Paral·lelament a aquesta activitat fa diferents xerrades a escoles i instituts per reflexionar sobre el valor de l'esport com una eina educativa i també les condicions que els condicionants que existeixen entre nois i noies i sobretot trencar estereotips que és del que es tracta la jornada d'avui, que les dones són capaces d'arribar on elles vulguin. Que la qüestió és proposar-s'ho treballar i que sigui profitosa per a totes vosaltres. Les que ara comencen sobretot a les entrenadores i jugadores que tenim aquí del Club Bàsquet Gavà que aquesta jornada serveixi per a arribar on vosaltres vulgueu així que ara us deixo amb l'Ingrid i amb l'Olga.

-Ingrid Hinojosa: Bona tarda, moltes gràcies per la presentació, ha estat increïble, moltes gràcies també a la organització per convidar-me i donar-me l'oportunitat d'estar aquí i explicar-vos el què hem estat fent i una mica l'estudi que us presentaré. També felicitar-vos per la organització d'aquest clínic i aquesta taula rodona perquè crec que és molt important i que és molt necessària i que totes les persones que esteu aquí podeu contribuir amb el vostre granet de sorra fer que aquesta situació que vivim actualment de que hi ha molt poques dones en aquests càrrecs d'entrenadora i de lideratge, doncs, anar canviant a poc a poc o ràpidament, ja veurem una mica les diferents estratègies que podem establir.

Avui us vinc a presentar el projecte, disculpeu que la presentació està en català però la presentació oral la faré en castellà, qualsevol dubte o pregunta em podeu consultar. El títol d'ella és "On hi ha les dones entrenadores i quin és el paper dels agents socials en l'àmbit de l'entrenament esportiu". Llavors quin és el punt de partida, jo inicialment em feia com tres preguntes, la primera pregunta és, quina és la presència de dones en aquest tipus de càrrecs com entrenadores, n'hi ha moltes, n'hi ha poques. La segona pregunta és quin és el perfil sociodemogràfic de les que actualment estan exercint com entrenadores a Catalunya, és una mica la investigació que jo he desenvolupat durant els últims anys. La tercera és si homes i dones tenen les mateixes característiques individuals professionals i del mercat de treball, per tal de comparar les diferències que existeixen entre homes i dones.

Aquesta primera part de la presentació intentaré donar resposta a totes les preguntes anteriors. Com que el diagnòstic inicial, la situació a Catalunya, sabem quin és el mercat de treball de les persones que s'han graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. Sabem que les persones que són entrenadores o entrenadors poden accedir des de diferents estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport o des dels cursos de tècnics esportius. Diguem que aquesta és la formació a partir de la qual una persona pot exercir dins d'aquest àmbit i veiem que en el cas de les persones llicenciades

en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport les dones representen un 34%, però si anem a veure l'àmbit d'especialització el 15,1% per tant veiem que aquí hi ha una primera disminució, en el qual les dones decideixen especialitzar-se en altres àmbits abans que en el d'entrenament. Però a nivell de la formació, d'entrada de entrenadores ja sigui des de les federacions esportives, que és la gràfica que tenim a aquest costat d'aquí veiem que les dones només representen el 13% de totes les persones que es formen a nivell d'entrenadores. I si analitzem aquestes dades tenint en compte el nivell, el nivell 1, nivell 2, nivell 3,9 amb la qual cosa és més familiaritzades podem veure com a mesura que el nivell augmenta la presència de dones va disminuint de tal manera que es produeix com un coll d'ampolla, que es va reduint les que es van formant. En el nivell 1 tenim un dotze coma set per cent però en el nivell 3 ja només arriba al set coma seixanta sis per cent, això com a diagnòstic inicial del que tenim les dades d'un estudi del mercat de treball i dels dades que tenim de federacions i de la informació del departament d'ensenyament.

Llavors la següent cosa que vam analitzar va ser la bretxa que existia entre les dones que participen com a esportistes i les dones que exerceixen com entrenadores dels diferents esports, perquè moltes vegades es diu, si no hi ha gaires dones que practiquin aquell esport no hi pot haver dones que exerceixin, amb això no estem d'acord perquè al final són rols molt diferents entre ser esportista i ser entrenadora, però anem a veure quin és el biaix entre una cosa i l'altra. I aquí està l'exemple més clar que sempre impacta molt, per exemple amb el voleibol, a nivell de voleibol la pràctica esportiva està molt feminitzada hi ha moltíssimes dones que practiquen el voleibol sent un 78 per cent de les llicències esportives però en canvi si mirem les llicències d'entrenadora només hi ha un 35 per cent, per tant aquesta bretxa entre participació i entrenadores és de 43 punts. Per què és important veure aquesta diferència que hi ha entre les esportistes i les entrenadores perquè ja s'han vist diferents estudis tant a nivell internacional com a nivell nacional que les dones representen el col·lectiu amb més potencial per exercir en un futur com entrenadores, per tant hem de cuidar entre cometes a aquestes jugadores perquè facin el pas i segueixin però d'alguna manera tenen el potencial per seguir, aquesta anàlisi de la bretxa entre la participació i les entrenadores ho vam fer de diferents esports, de tots els esports que hi ha Catalunya, com podeu veure hi ha una gran majoria d'esports en els quals hi ha aquesta bretxa de dones entrenadores, el més flagrant és voleibol amb 43 punts de diferència però podeu veure aquí els diferents tipus d'esports i d'altra banda hi ha alguns, una minoria d'esports en els quals hi ha una bretxa de homes entrenadors, que també resulta interessant veure com aquells esports que van més relacionats amb la cura de persones amb discapacitat hi ha una majoria de dones entrenadores.

Avui em vull centrar sobretot en el bàsquet perquè sou entrenadors de bàsquet i això és el que us interessa, llavors anem a analitzar específicament aquestes dades dins de la taula no està ni molt alt ni molt baix però anem a veure aquestes dades en profunditat.

El bàsquet és l'esport tant a Catalunya com a Espanya amb més llicències federatives, per tant jo crec que això és una cosa positiva i una cosa que cal impulsar i per tant teniu un gran nombre de dones que estan practicant i per tant tenen el gran potencial per seguir dins d'aquest esport des de diferents càrrecs o funcions. En el cas del bàsquet les dones representen un 33 per cent de les llicències però en canvi perdem moltes d'aquestes dones que donen el pas a entrenadores sent només 17%.

-Ester Plans: Això és proporció de Catalunya o Espanya?

-Ingrid Hinojosa: Les de baix de Catalunya, he posat el número absolut de Catalunya i Espanya, i d'entrenament només tinc les de Catalunya.

La següent gràfica que us presento també em sembla molt impactant perquè moltes vegades mirem només el que ens passa aquí però crec que també s'ha de contextualitzar amb la resta del món per exemple en els últims Jocs Olímpics el percentatge d'entrenadores que hi havia als diferents continents no és una cosa que només passa aquí sinó que és una cosa totalment generalitzat, veiem com als diferents continents les dones que van aconseguir l'acreditació per als Jocs Olímpics com a entrenadores dins de l'equip tècnic no superaven en cap cas el 15 per cent, amb la qual cosa crec que és una cosa amb la que hem d'anar tots a una i realment augmentar aquests números, si no aconseguim que des de la base d'entrenadores difícilment aconseguirem que dones arribin a representar-nos com entrenadores en els Jocs Olímpics i d'altra band, quants països penseu que en el seu equip tècnic de totes les disciplines esportives no hi havia cap dona entrenadora?

-Isabel F. "Moses": Cinquanta

-Ingrid Hinojosa: De 197 països, 89 països no portaven a cap dona entrenadora en el seu equip tècnic, hem de començar a treballar-hi, per exemple, les quotes seria una bona opció per aconseguir que com a mínim cada país hagi de tenir una dona representant com a entrenadora. Ara ja tornem a parlar de Catalunya, d'aquest estudi que vam desenvolupar amb Susanna Soler, Ana Andrés i jo mateixa com a part de la meva tesis doctoral, i avui us porto les dades específiques de bàsquet. La mostra de l'estudi, van respondre a un qüestionari 602 entrenadors i entrenadores de Catalunya vam aconseguir que responguessin a un vint-i-u coma tres per cent de dones en un setanta-vuit coma set per cent d'homes i l'edat mitjana era de 30,5 anys, per tant aquesta mesura és força baixa. És una primera dada que em va impactar, perquè realment una mitjana de 30 anys vol dir que realment la força de treball és força jove en alguna mesura del col·lectiu i si analitzem aquestes dades amb perspectiva de gènere veiem que la mitja de dones de 24,9 anys.....

Ester Plans: Aquesta enquesta la vas passar a la federació o a través dels teus contactes?

Ingrid Hinojosa: La vaig passar a través de la Federació Catalana de bàsquet. La difusió la va fer la Federació.

... i per tant ja podem veure una diferència significativa entre homes i dones sent les dones molt més joves. Després parlarem una mica de per què és important aquesta dada. Quan analitzem la situació familiar també trobem que aquesta dada és súper impactant i que el vuitanta-sis coma set per cent de les dones no estaven casades o vivint en parella per tant també ens dóna moltes dades sobre el perfil sociodemogràfic d'aquest col·lectiu i el noranta coma sis per cent de les dones no tenien fills, però també és molt elevat en el cas dels homes un 70,9 per cent, per tant són aspectes que cal incidir en ells i cal veure per què succeeix. Per una banda la conciliació treball-família sembla que redueix oportunitats en l'àmbit de l'entrenament, podria ser un factor d'una retirada prematura dins de la carrera, també es veu una clara divisió sexual del treball entre esfera pública i l'esfera privada en aquest cas i és un factor clarament que pot afectar aquesta representació o aquesta progressió de les dones dins de l'àmbit de l'entrenament. D'altra banda pel que fa a característiques professionals podem veure la distribució d'homes i dones segons si s'entrenen equips que no competeixen o que ho fan a nivell provincial o a nivell autonòmic a nivell nacional i internacional, i les dades que he volgut destacar aquí és que hi ha moltes més dones proporcionalment que entrenen a equips sense competició o en nivells provincials, per la qual cosa també veiem que hi ha diferències significatives pel que fa als homes encara que exerceixen la mateixa professió, les seves característiques són diferents i on hem trobat grans diferències també pel que fa als equips que entrenen, abans ho hem pogut parlar amb alguns de vosaltres, però només el 9 per cent dels equips masculins són entrenats per una dona, també estan infrarepresentades en els equips femenins, sent només 37 per cent dels equips femenins entrenats per una dona. I un altre aspecte a destacar és l'edat dels esportistes, sent les dones més presents en aquells equips amb nens i nenes menors de 12 anys, diguem que la majoria de les dones entrenadores a Catalunya entrenen equips que tenen esportistes menors de 12 anys. En comparació amb els homes un vint-i-vuit coma tres per cent d'ells els entrenen. Un altre aspecte a destacar és que només el 9,4 per cent dels equips sèniors, tant masculins com femenins són entrenats per una dona, per tant podem veure aquesta segregació tant horitzontal com vertical que hi ha entre les dones i els homes entrenadors. Un altre aspecte que estudiem i que em sembla molt interessant és la posició que ocupen, sent molts més homes proporcionalment que ocupen llocs de primer entrenador, mentre que proporcionalment hi ha moltes més dones que ocupen aquesta posició de segona entrenadora o entrenadora assistent, i pel que fa a la jornada laboral o les hores de dedicació que tenen dins de l'àmbit d'entrenament podem veure que els homes estan contractats en jornades laborals més àmplies i que la majoria de les dones el setanta-vuit coma nou per cent estan contractades en menys de deu hores a la setmana dins de la seva institució. Pel que fa anys d'experiència podem veure que a mesura que va augmentant els anys d'experiència el nombre de dones va disminuint, per la qual cosa el podem relacionar directament amb una possible retirada

prematura de les dones entrenadores perquè realment que tinguin menys de tres anys o de tres a cinc anys d'experiència veiem que hi ha força dones proporcionalment als homes en canvi a partir dels 10 anys d'experiència és com si de cop i volta comencen a desaparèixer les dones i la piràmide s'inverteix totalment. Un altre aspecte a destacar és el tipus d'organització on treballen, veiem que hi ha proporcionalment més homes treballant en clubs o associacions esportives mentre que el percentatge de dones es dispara als centres escolars.

Per tant tornant a les preguntes de l'inici, quina és la presència de dones entrenadores? Ja veiem que les dones estan infra-representades i que el perfil sociodemogràfic tant a nivell de característiques individuals, com a professionals, com del mercat de treball són diferents a les dels homes són significativament diferents. Per tant tot i que homes i dones exercim la mateixa professió som entrenadors i entrenadores, les nostres característiques són molt diferents, diguem que les nostres característiques tant individuals, com al tipus de persones que entrenem, el nivell competitiu en el qual estem, el mercat de treball, per al tipus d'organització que treballem, totes aquestes característiques són diferents. Per tant el primer que hauríem de fer seria doncs d'alguna manera equiparar això, perquè hi ha tantes diferències entre homes i dones dins de la mateixa professió? Per produir aquests canvis, fins ara tenim com les dades teòriques hem passat aquest qüestionari sabem que aquesta situació existeix segur que moltes de les coses que he anat comentant aquí coincideixen o no, m'ho direu a la taula rodona, amb el que passa en el vostre club. Aquest és el punt de partida, a partir d'aquest punt de partida què podem fer per canviar això que a partir de dades a partir d'un estudi hem detectat? Doncs per una banda per descomptat, els recursos econòmics, és imprescindible que els pressupostos que tingui el nostre grup aquesta institució estiguin fets amb perspectiva de gènere, és a dir que es dediqui el mateix a les dones i als homes en les diferents posicions, ja sigui als equips masculins com femenins però també sigui potenciant homes i dones entrenadores. D'altra banda la sensibilització, és molt important donar a conèixer aquestes dades, moltes vegades si no parlem amb dades, realment parlem des de la nostra pròpia experiència, "bé jo crec que passa això", però passa només al meu club o és una cosa que realment passa al voltant del territori, aquesta sensibilització de dir "això passa aquí al club, però què passa a Catalunya però què passa també a nivell internacional", per tant si passa què podem fer per canviar-ho, podem fer jornades per això felicitava, aquí hi ha gent que està sensibilitzada i gent que sap què passa per anem a veure què podem fer, farem que aquesta taca d'oli vagi calant. Un altre aspecte important la formació, anem a formar les persones que estan en aquests càrrecs, formarem organitzacions, formarem entrenadors, entrenadores, formarem esportistes perquè tothom remi en la mateixa línia, el reconeixement també, totes aquestes persones que porten tants anys sabem que hi ha menys dones que tinguin més de 10 anys d'experiència en l'àmbit de l'entrenament doncs a aquestes dones que porten més de 10 anys per què no els fem un reconeixement per està allà, perquè segueixin, perquè realment tinguin d'alguna manera un punt de reconeixement per seguir, per exemple perquè no hi ha premis per dones

entrenadores de bàsquet, des de les federacions o des del meu club o des d'on sigui. Jo per exemple aquí us portava l'exemple dels premis Dona i Esports de l'Ajuntament de Barcelona i que em sembla que fa dos anys el va donar a Encarnación Hernández, “La niña del gancho”, no sé si us sona però d'alguna manera és donar un reconeixement a una dona que realment ha practicat i ha estat dins de l'àmbit del bàsquet, com a entrenadora com a jugadora i com a pionera, doncs tenir aquest reconeixement. Després crear espais i activitats d'apoderament, que realment hagi trobades de dones entrenadores o també hi haurà un grup de treball on es pugui compartir on puguem posar sobre la taula a aquestes persones que ens trobem o què puc fer jo des de la meva posició per intentar canviar les coses que hem anat veient. I finalment doncs visibilitzar a dones dins de l'esport com a protagonistes, moltes vegades ens trobem que potser no estan com a protagonistes però ens podem fer visibles, podem visibilitzar-nos a través de les xarxes socials a través dels mitjans de comunicació però també dins del nostre club d'alguna manera o dins de la nostra ciutat, del nostre poble, d'alguna manera general aquest tipus d'activitats que el líder sindical generalment dones que practiquen esport però al qual també dirigeixen un esport que també són a càrrecs d'entrenament i que també estan en càrrecs de lideratge. Per fer aquest canvi, quin és el paper dels agents socials? Era una mica la segona part de la xerrada, ja que des de les institucions públiques per descomptat hi ha una hi ha una llei d'igualtat efectiva, per tant està clar que és una cosa que des de les institucions públiques s'està fomentant i que és molt important que hi hagi també aquest suport, després des de la universitat també és un altre dels agents socials molt importants aquí perquè a través d'aquests estudis que anem desenvolupant donem evidència que això passa o no, i finalment també és molt important la societat i els agents de l'esport, les organitzacions esportives, les federacions, els clubs. Totes les accions que es desenvolupen a la proposta que jo vinc aquí a presentar-vos és que es realitzin des d'aquesta perspectiva, des de la perspectiva ecològica, la perspectiva ecològica són diferents sistemes per a aquest cas és el sistema individual de l'entrenador/entrenadora, sistema interpersonal que són les relacions que s'estableixen amb l'entrenador/entrenadora amb la meva vida personal o amb les persones de la meva institució, a nivell de la organització i en el context sociocultural.

Per a això les accions que us proposo a partir de les quals crec que sí podem debatre temes relacionades al maneig de tots aquests quatre nivells valen a nivell sociocultural ja que la ruptura d'estereotips es reproduïxen en la societat. Perquè pot haver-hi una dona entrenant a la selecció espanyola de bàsquet masculina i femenina. Per què no. Un altre aspecte és la cultura de l'organització i les formes. Aquests elements més visibles o invisibles aquestes organitzacions entenem per la cultura d'organització a controlar la calefacció això allò que dins de la meva organització. Passats tres mesos ja no soc capaç de detectar-lo. Són coses que només durant els primers tres mesos soc conscient d'això i són les actituds i els comportaments que es valora dins d'elles que estan permesos i està prohibit. No sé a quina forma de vestir la meva manera de parlar hi ha dins del meu grup de la meva institució es poden expressar les emocions quin tipus de bromes es

fan. Tots aquests tipus d'organització s'ajusten a aquesta masculinitat hegemònica o hi ha espai també per a altres maneres de fer preguntes hi ha una mica quins símbols sexuals hi ha dins d'una institució o de mi o del meu club no són compartits o de vegades tenen connotacions de gènere o de sexualitat.